درس ۱: حکومت قاجار از آقامحمّدخان تا محمّدشاه

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های کتاب	پاسخ‌ها
۱. ایل قاجار از چه طایفه‌ای بودند و در چه دوره‌ای به ایران کوچ کردند؟	ایل قاجار یکی از عوامل مؤثر در تحولات سیاسی و اجتماعی ایران به‌شمار می‌آید. این ایل از ترکمانان بود و در زمان مغولان به ایران کوچ کرد.
۲. چرا نادرشاه افشار میانهٔ خوبی با قاجاریان نداشت؟	زیرا آنها مدافع حکومت صفوی بودند.
۳. آقامحمدخان قاجار با غلبه بر کدام فرد، حکومت را در ایران به دست گرفت؟	لطفعلی‌خان، آخرین فرمانروای زند
۴. پس از آقامحمدخان قاجار، چه کسی و در چه شرایطی به سلطنت رسید؟	فتحعلی‌شاه برادرزادهٔ او؛ در شرایطی که روسیه با حمله‌های پی‌درپی، ابتدا گرجستان و سپس ایالت‌های دیگر را مورد تاخت‌وتاز قرار داد و باعث بروز دورهٔ اول جنگ‌های ایران و روس شد.
۵. بند تأیید نیابت سلطنت عباس میرزا توسط روسیه، چه مفهومی دارد؟	این بند که ظاهراً امتیازی برای ایران به‌حساب می‌آمد، در واقع به منزلهٔ نادیده گرفتن استقلال کشور و به رسمیت شناختن دخالت روسیه در امور داخلی آن بود.
۶. علل موفقیت روس‌ها و شکست ایرانی‌ها در دورهٔ اول جنگ‌های ایران و روس کدام‌اند؟	۱- ضعف و غفلت فتحعلی‌شاه و دربارش ۲- خیانت انگلستان
۷. در ایران عصر فتحعلی‌شاه قاجار، کدام دولت‌های اروپایی با یکدیگر به رقابت می‌پرداختند و کدام قراردادها با آنها به امضا رسید؟	روسیه (گلستان و ترکمانچای)، فرانسه (فین‌کن‌اشتاین) و انگلستان (مجمل و مفصل)
۸. مهم‌ترین مستعمرهٔ انگلیس ..... بود که دسترسی به آن، از راه ..... امکان پذیر بود.	هندوستان ایران
۹. ناپلئون پس از کدام رخداد، تعهدهای خود نسبت به ایران (در عهدنامهٔ فین‌کن‌اشتاین) را زیر پا گذاشت و واکنش ایران به این مسئله چه بود؟	انعقاد عهدنامهٔ تیلسیت با تزار روس؛ دربار ایران که از حمایت فرانسه ناامید شده بود، به انگلستان روی آورد.

@ciabooks
قبل از استفاده حتما در کانال تلگرامی ما عضو شوید

gajmarket.com خریدآنلاین

۱۰. تعهد انگلستان به موجب عهدنامهٔ مجمل نسبت به ایران چه بود؟	هرگاه نیروی نظامی دولت‌های اروپایی به ایران حمله کنند، انگلستان نیروی نظامی در اختیار ایران قرار دهد، یا در عوض آن، به دولت ایران کمک مالی کند.
۱۱. تعهدات ایران و انگلستان به موجب عهدنامهٔ مفصل کدام‌اند؟	الف) تعهدات ایران: ۱- قبول حکمیت نمایندهٔ انگلیس در اختلافات مرزی خود با روسیه ۲- خودداری از بستن قرارداد با روسیه یا هر دولت سومی که دشمن انگلیس باشد ۳- استخدام نکردن افسر و افراد نظامی برای آموزش سپاه ایران از کشورهایی که با انگلستان روابط دوستانه ندارند. ب) تعهدات انگلستان: ۱- اگر دولت ثالثی به خاک ایران تعرض کند، انگلستان حتی‌المقدور از کمک و مساعدت به ایران خودداری نکند. ۲- انگلستان از کمک به سرکشان و شاهزادگانی که علیه تاج و تخت پادشاه قاجار قیام کنند، خودداری کند.
۱۲. پس از فتحعلی‌شاه، چه کسی به پادشاهی رسید؟ اقدامات مهم وی چه بود؟	محمدمیرزا (محمدشاه) ۱- سرکوب مدعیان سلطنت ۲- قتل صدراعظم خوش‌نام، میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام فراهانی ۳- محاصرهٔ هرات
۱۳. سرانجام محاصرهٔ هرات به‌وسیلهٔ محمدشاه قاجار چه شد؟	محمدشاه که توان رویارویی با انگلیسی‌ها را در خود نمی‌دید و از جانب روس‌ها هم حمایت عملی دریافت نکرده بود، دست از محاصرهٔ هرات برداشت.
۱۴. علت و چگونگی انعقاد عهدنامهٔ ارزنةالروم دوم بین ایران و عثمانی را بنویسید.	در زمان حکومت محمدشاه، اختلافات مرزی بین ایران و عثمانی افزایش یافت و درگیری‌های پراکنده‌ای بین دو کشور روی داد. سرانجام در شهر ارزنةالروم مذاکراتی بین نمایندگان ایران و عثمانی با حضور نمایندگان روسیه و انگلستان برای حل اختلاف‌ها انجام شد. نمایندهٔ ایران در این مذاکره‌ها میرزا تقی‌خان فراهانی بود. این مذاکره‌ها به انعقاد عهدنامهٔ دوم ارزنةالروم انجامید.

@ripbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی ای بی پیش عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۵. نتایج و عبرت‌های دو جنگ ایران و روس چه بود؟	۱- بی‌اعتمادی کامل به اروپاییان و اینکه آنها به هیچ‌وجه به قول خود پایبند نیستند و فقط به منافع خود می‌اندیشند. ۲- در مبارزه با یک قدرت خارجی نباید به قدرت دیگر اتکای جدی کرد. ۳- با شکست اقتصادی، سیاسی و نظامی ایران که نتیجه روحیه خودباختگی در حاکمان بود، بستر برای ورود مبلغین غربی و نفوذ فرهنگی در ایران ایجاد شد. ۴- مذاکراتی که طی این دو جنگ انجام شد، برای سرگرم کردن ایرانیان و تأمین منافع دولت‌های استعمارگر بود.

فکر کنید و پاسخ دهید ---- صفحهٔ ۲۲ کتاب درسی

چرا روس‌ها خواستار اجرای کاپیتولاسیون در ایران شدند؟

زیرا به موجب آن، هر گاه اتباع روسی مقیم ایران مرتکب جرمی می‌شدند، دادگاه‌های ایران حق رسیدگی به آن جرم را نداشتند، بلکه مراجع قضایی دولت روسیه باید به آن رسیدگی می‌کردند.

نتایج و عبرت‌های دو جنگ ایران و روس چه بود؟

۱- بی‌اعتمادی کامل به اروپاییان و اینکه آنها به هیچ‌وجه به قول خود پایبند نیستند و فقط به منافع خود می‌اندیشند. ۲- در مبارزه با یک قدرت خارجی نباید به قدرت دیگر اتکای جدی کرد. ۳- با شکست اقتصادی، سیاسی و نظامی ایران که نتیجه روحیه خودباختگی در حاکمان بود، بستر برای ورود مبلغین غربی و نفوذ فرهنگی در ایران ایجاد شد. ۴- مذاکراتی که طی این دو جنگ انجام شد، برای سرگرم کردن ایرانیان و تأمین منافع دولت‌های استعمارگر بود.

فکر کنید و پاسخ دهید ---- صفحهٔ ۲۵ کتاب درسی

چرا انگلیسی‌ها ایران را از محاصره و تصرف هرات بازداشتند؟

زیرا هرات دروازهٔ هندوستان بود و هر کشوری بر این شهر تسلط پیدا می‌کرد، می‌توانست هندوستان، مستعمرهٔ انگلستان، را به خطر اندازد.

پرسش‌های نمونه ---- صفحهٔ ۲۶ کتاب درسی

۱ مفاد عهدنامهٔ گلستان چه بود؟

۱- ایران حاکمیت روسیه را بر ولایت‌هایی که تا آن زمان اشغال کرده بود، به رسمیت شناخت و به این ترتیب، ایالات داغستان و گرجستان و شهرهای باکو، دربند، شیروان، قره‌باغ، شکی، گنجه، موقان و قسمت بالای طالش به روسیه واگذار شد. ۲- حق کشتی‌رانی در دریای خزر، از ایران سلب شد. ۳- روسیه نیابت سلطنت عباس میرزا را در ایران به رسمیت شناخت و رساندن او به سلطنت را تعهد کرد.

@cipbooks
قبل از استفاده از کتاب‌های کمک درسی آن را تصحیح شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۲ چه عواملی موجب بروز دورهٔ دوم جنگ‌های ایران و روسیه شد؟

۱- بدرفتاری روس‌ها با ساکنان ولایت‌هایی که طبق معاهدهٔ گلستان به آن کشور واگذار شده بود، موجب نارضایتی مردم آن نواحی شد و آنان شروع به دادخواهی کردند. ۲- معاهدهٔ گلستان در مورد تعیین خط‌های مرزی بین ایران و روسیه مبهم بود. همین مسئله نیز موجب دست‌درازی روس‌ها به خاک ایران، از جمله اراضی اطراف ایروان و آذربایجان شد.

۳ مفاد عهدنامهٔ ترکمانچای چه بود؟

۱- علاوه بر سرزمین‌هایی که در عهدنامهٔ گلستان به روس‌ها واگذار شده بود، ایروان و نخجوان و بخشی از دشت مغان نیز از ایران جدا شد و به روسیه تعلق گرفت. ۲- ایران متعهد به پرداخت پنج میلیون تومان غرامت به روسیه شد. ۳- برقراری حق کاپیتولاسیون یا قضاوت کنسولی (برای روس‌ها).

۴ براساس کاپیتولاسیون، اتباع دولت روسیه در ایران از چه حقّی برخوردار شدند؟

هرگاه اتباع روسی مقیم ایران مرتکب جرمی می‌شدند، دادگاه‌های ایران حق رسیدگی نداشتند، بلکه مراجع قضایی دولت روسیه می‌بایست به آن جرم رسیدگی می‌کردند.

۵ هرکدام از دو دولت فرانسه و ایران براساس معاهدهٔ فین‌کن‌اشتاین چه تعهداتی داشتند؟

- فرانسه متعهد شد که ایران را در جنگ با روسیه کمک کند.

- ایران متعهد شد برای حمله به متصرفات انگلستان در هند، با افغان‌ها و قبایل هرات و قندهار متحد شود و به انگلستان اعلان جنگ دهد و در صورتی که تصمیم ناپلئون بر لشکرکشی به هندوستان قرار گیرد، اجازهٔ عبور لشکر او از ایران، به آن کشور داده شود.

۶ چرا روس‌ها ایران را به لشکرکشی به سوی هرات تشویق می‌کردند؟

زیرا از سویی با انگلستان رقابت داشتند و به خطر افتادن مستعمره‌های انگلیس در هند را به مصلحت خود و از سویی، مشغول شدن ایران در جنگ هرات را مایهٔ فراموش شدن ایالت‌های از دست رفتهٔ شمالی، توسط دولت ایران می‌دانستند.

۷ مفاد عهدنامهٔ دوم ارزنةالروم چه بود؟

به موجب این قرارداد، ایران از ادعاهای خود دربارهٔ بعضی از مناطق از جمله سلیمانیه دست برداشت. در مقابل، دولت عثمانی حاکمیت ایران بر خرمشهر و ساحل چپ اروندرود، نیز کشتی‌رانی در این رودخانه را به رسمیت شناخت. علاوه بر آن، عثمانی متعهد شد که از آزار و اذیت زائران ایرانی عتبات عالیات جلوگیری کند و تسهیلاتی را برای بازرگانان ایرانی در آن سرزمین فراهم آورد.

@cipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های کمتن	پاسخ‌ها
۱. رویدادهای مهم در دوران طولانی سلطنت ناصرالدین‌شاه را نام ببرید.	۱- قتل صدراعظم دانشمند و ایران‌دوست، میرزا تقی خان امیرکبیر ۲- آشنایی تدریجی گروهی از ایرانیان با پیشرفت‌های اروپاییان ۳- واگذاری امتیازات اقتصادی و فرهنگی به بیگانگان مانند امتیاز رویتر، امتیاز لاتاری و امتیاز خرید و فروش تنباکو
۲. میرزا تقی‌خان فراهانی که بود؟	میرزا تقی‌خان فراهانی، ملقب به امیرکبیر، از شخصیت‌های استقلال‌طلب و میهن‌دوست تاریخ معاصر ایران به شمار می‌آید. او در دوران زندگی سیاسی خود، چه قبل از صدارت و چه در زمان کوتاه صدارت، برای حفظ تمامیت ارضی و مبارزه با دخالت بیگانگان، تلاش زیادی کرد.
۳. عاملان اصلی واگذاری امتیاز رویتر و امتیاز لاتاری چه کسانی بودند؟	میرزا حسین‌خان سپهسالار و میرزا ملکم‌خان
۴. براساس قراردادی که با رویتر بسته شد، چه امتیازاتی به این شخص داده شد؟	حق احداث راه‌آهن و تراموا و بهره‌برداری از کلیهٔ معادن و منابع ایران به‌جز طلا و نقره و سنگ‌های قیمتی، بهره‌برداری از جنگل‌ها و احداث قنات‌ها و کانال‌های آبیاری به‌مدت هفتاد سال و ادارهٔ گمرک‌ها و حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران، به مدت بیست‌وپنج سال به رویتر واگذار شد.
۵. در مقابل امتیاز رویتر، شخص رویتر چه مبلغی را به چه منظوری پرداخت کرد؟	وامی به مبلغ دویست هزار لیره برای تأمین هزینه‌های سفر ناصرالدین‌شاه به اروپا پرداخت کرد.
۶. سرانجام امتیاز رویتر چه بود؟	پس از مخالفت‌های داخلی و خارجی، ناصرالدین‌شاه مجبور به لغو این امتیاز شد.
۷. رویتر پس از لغو امتیازش توسط ناصرالدین‌شاه قاجار چه کرد؟	برای جبران خسارت تلاش کرد و در نهایت موفق شد امتیاز بانک شاهنشاهی را به مدت شصت سال از شاه بگیرد.

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی ای پی بررسی عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۸. امتیاز لاتاری از سوی ناصرالدین شاه به کدام فرد و با چه شرایطی داده شد؟ این امتیاز چگونه به انگلیسی‌ها واگذار شد؟	میرزا ملکم‌خان که خود را از روشنفکران مخالف استبداد و مدافع قانون می‌شمرد، ناصرالدین‌شاه را قانع کرد که امتیاز تأسیس قمارخانه (لاتاری) را بدون ذکر نام صاحب امتیاز به او واگذار کند، به شرط آنکه ملکم‌خان بدون اجازهٔ نهایی شاه آن را به کسی انتقال ندهد؛ اما ملکم‌خان در ازای دریافت چهل هزار لیره، آن را به یک کمپانی انگلیسی واگذار کرد.
۹. واکنش علمای دینی ایران به واگذاری امتیاز لاتاری به کمپانی انگلیسی چه بود و چه نتیجه‌ای داشت؟	علمای دینی ایران با اعلام حرام بودن لاتاری به‌عنوان یک قمار، انگلیسی‌ها را در دستیابی به منافع آن ناکام گذاشتند.
۱۰. نخستین حرکت مردمی فراگیر بر ضد استعمار در ایران چه بود؟	نهضت تحریم تنباکو
۱۱. امتیاز تالبوت چه بود؟	امتیاز انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو در داخل و خارج ایران، به مدت پنجاه سال بود که در دورهٔ قاجار به یک انگلیسی به نام تالبوت داده شد.
۱۲. واکنش مردم ایران نسبت به قرارداد تالبوت چه بود؟	مردم ایران که می‌دیدند محصول توتون و تنباکوی خود را باید به بهای کمی به بیگانه بفروشند و برای مصارف داخلی، دوباره آن را به قیمت گزافی بخرند، شروع به قیام و اعتراض نسبت به این قرارداد کردند.
۱۳. نقش سیدجمال‌الدین اسدآبادی در مخالفت با قرارداد تالبوت چه بود؟	سیدجمال‌الدین اسدآبادی به مخالفت با این قرارداد برخاست، او در این باره، نامه‌ای به آیت‌الله شیرازی در سامرا نوشت و سرانجام حکم تاریخی این مجتهد بزرگ و صاحب نفوذ صادر شد.
۱۴. تاریخ‌نویسان کدام واقعه را سرآغاز بیداری ایرانیان و طلیعهٔ نهضت مشروطه دانسته‌اند؟	نهضت تحریم تنباکو
۱۵. دلایل اهمیت نهضت تنباکو کدام است؟	این نهضت نمونه‌ای از دفاع روحانیت از حقوق مردم در مقابله با استبداد داخلی و استعمار خارجی بود. این پیروزی بزرگ به رهبری روحانیون سبب شد که ضربه‌ای سخت به استعمارگران و عاملان داخلی آن وارد آید و مردم باور کنند که توانایی ایستادگی در برابر استبداد داخلی و استعمار خارجی را دارند.

@ripbooks
فیلم از استفاده حتما در کانال تلگرامی آی‌پی‌بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۲۹ کتاب‌درسی

به نظر شما هدف امیرکبیر از مقابله با دخالت نمایندگان دولت‌های خارجی در امور داخلی ایران چه بود؟

حفظ استقلال و تمامیت ارضی ایران

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۳۷ کتاب‌درسی

۱ امیرکبیر در دورهٔ صدارت خود چه اصلاحات و اقداماتی انجام داد؟

۱- لغو لقب‌های طولانی و بی‌معنی و اکتفا به کلمهٔ جناب، حتی نسبت به مقام صدارت

۲- منع رشوه‌خواری و برقراری حقوق ثابت برای مأموران دولت

۳- فرستادن شاگردانی به اروپا برای کسب مهارت‌ها و دانش‌های جدید

۴- استخدام معلمان و استادان خارجی به ویژه از کشورهایی غیر از انگلیس و روس

۵- ترجمهٔ کتاب، نشر روزنامه

۶- تأسیس مدرسهٔ عالی در تهران و ارائهٔ طرح مدرسهٔ دارالفنون

۷- جلوگیری از دخالت نمایندگان خارجی در امور داخلی ایران

۸- دفع فتنهٔ سالار در خراسان و فرقهٔ بابیه

۹- تقویت ارتش ملی کشور

۱۰- تلاش در جهت استقلال اقتصادی و توسعهٔ صنعتی ایران

۲ چرا کشورهای اروپایی در دیگر کشورها نفوذ می‌کردند؟

کشورهای اروپایی با برده‌داری گسترده و ثروت حاصل از غارت ملت‌های آسیایی و آفریقایی، توانستند شرایط اقتصادی و اجتماعی برای انقلاب علمی و صنعتی را فراهم کرده و به جهشی در رشد اقتصادی دست پیدا کنند. در نتیجه، به بازارهای مصرف و مواد اولیهٔ ارزان‌قیمت نیاز داشتند؛ بنابراین روزبه‌روز بر نفوذ خود در دیگر کشورها می‌افزودند.

۳ در داخل و خارج از ایران چه مخالفت‌هایی علیه امتیاز رویتر ایجاد شد؟

روس‌ها از منافع سرشاری که این قرارداد برای رقیب آنها در پی داشت، ناراضی بودند و به آن اعتراض کردند و خواستار لغو آن شدند. در داخل کشور نیز مخالفت‌های شدیدی با امتیاز صورت گرفت و مجتهد بزرگ تهران، آیت‌الله حاج ملاعلی کنی، به‌شدت با قرارداد رویتر مخالفت کرد.

۴ امتیاز توتون و تنباکو با چه شرایطی به تالبوت واگذار شد؟ آن را با امتیازی که دولت عثمانی به یک شرکت خارجی واگذار کرده بود، مقایسه کنید.

ناصرالدین‌شاه این امتیاز را در برابر دریافت سالانه پانزده هزار لیره و $\frac{۱}{۴}$ سود سالانه به تالبوت واگذار کرده بود. دولت عثمانی با وجود اینکه از محصول توتون و تنباکوی کمتری برخوردار بود، این امتیاز را در برابر دریافت سالانه هفتصد هزار لیره به یک کمپانی خارجی واگذار کرده بود.

۵ چه کسی فتوای تحریم توتون و تنباکو را صادر کرد و این فتوا چه نتیجه‌ای به دنبال داشت؟

آیت‌الله میرزای شیرازی؛ صدور این حکم سبب شد که شاه به ناچار تسلیم شود و ابتدا امتیاز داخلی دخانیات و سپس امتیاز خارجی آن لغو شد.

gajmarket.com.ir خرید آنلاین در

درس ۳: زمینه‌های نهضت مشروطه

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. کدام سرزمین‌ها در دورهٔ قاجار، توسط روسیه از ایران جدا شد؟	کل قفقاز در شمال غربی و منطقهٔ ماوراءالنهر در شمال شرقی (شامل کشورهای قزاقستان، تاجیکستان و ترکمنستان کنونی)
۲. کدام سرزمین‌ها در دورهٔ قاجار، توسط انگلستان از ایران جدا شد؟	ایالت‌های هرات و قندهار و بخش بزرگی از بلوچستان
۳. به چه دلایلی ایران مورد توجه کشورهای استعمارگر اروپایی قرار گرفت؟	موقعیت ویژهٔ جغرافیایی و برخورداری از منابع سرشار مواد اولیه
۴. چه عواملی زمینهٔ سلطهٔ بیگانگان بر ایران را در دورهٔ قاجار فراهم کرد؟	ضعف حکومت قاجار، دسیسه‌های عناصر نفوذی بیگانه و طمع‌ورزی و فساد مالی درباریان و قرض‌هایی که شاهان قاجار از کشورهای بیگانه می‌گرفتند.
۵. به چه دلایلی مردم از حکومت قاجار ناراضی بودند؟	۱- حکومت قاجار بر بنیاد استبداد متکی بود و قدرت در دست شاه و ارادهٔ او متمرکز بود و مردم هیچ‌گونه تضمینی برای حفظ جان و مال و ناموس خود در مقابل دستگاه استبدادی نداشتند. ۲- حاکمان ایالات از میان شاهزادگان انتخاب می شدند و در منطقهٔ خود، مانند یک شاه عمل می‌کردند. آنان فشار مالیاتی کمرشکنی را بر مردم تحمیل می‌کردند.
۶. در فاصلهٔ سال‌های ۱۲۳۸ تا سال ۱۲۹۰ ش، کدام کشورها به حکومت مشروطه یا جمهوری دست یافتند؟	انگلیس، ایتالیا، دانمارک، اتریش، مجارستان، آلمان، فرانسه، ژاپن، روسیه، چین و مصر
۷. روزنامه‌های دولتی و غیردولتی چاپ ایران در عصر قاجار کدام‌اند؟	دولتی: کاغذ اخبار، وقایع اتفاقیه، شرف، شرافت غیردولتی: تربیت، ادب
۸. اولین روزنامهٔ ایران چه نام داشت و توسط چه کسی منتشر می‌شد؟	کاغذ اخبار - میرزا صالح شیرازی
۹. مشهورترین روزنامه‌های فارسی‌زبان چاپ خارج که وارد ایران می‌شد، کدام‌اند؟	عروة‌الوثقی، اختر، قانون، حبل‌المتین، حکمت، ثریا

@ripbooks
فایل‌ها استفاده حتما با ذکر کانال سی ای بی بوک عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۰. معروف‌ترین سفرنامه‌های روشنفکران ایرانی عهد قاجار کدام‌اند؟ محتوای هر یک چیست؟	۱- سفرنامهٔ میرزا صالح شیرازی: به روشنی از اندیشه‌های نوین غربی، به‌ویژه نظام حکومت مشروطهٔ انگلیس تعریف و تمجید کرده است. ۲- سیاحت‌نامهٔ ابراهیم‌بیگ، اثر حاج زین‌العابدین مراغه‌ای: اوضاع نابسامان کشور به زبان ساده بیان شده و در مقابل، از ویژگی‌های مثبت تمدن غرب سخن گفته است.
۱۱. نوشته‌ها و آثار کدام افراد در پیدایش مشروطه‌خواهی ایرانیان مؤثر بود؟ ویژگی‌های بارز افکار این افراد کدام‌اند؟	میرزا ملکم‌خان، میرزا یوسف‌خان مستشارالدوله، عبدالرحیم‌خان طالبوف و میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده؛ پذیرش اندیشه‌های غربی و شیفتگی و خودباختگی بی‌چون و چرا در برابر فرهنگ بیگانه، از ویژگی‌های بارز افکار این افراد بود.

@ctbooks قبل از استفاده حتما رکنش سی آن پیوگن عضو شوید

فکر کنید و پاسخ دهید ---------- صفحهٔ ۴۰ کتاب درسی

موقعیت جغرافیایی ایران چه نقشی در توجه استعمارگران به مملکت ما داشته است؟

ایران در جنوب غربی آسیا واقع است. آسیای جنوب غربی در حقیقت منطقه‌ای بین قاره‌های اروپا، آفریقا، آسیا و شبه‌قارهٔ هند است و حوادث این سه قاره بر ایران تأثیر زیادی دارد. اوج گرفتن نیرو و نفوذ روسیه و بریتانیا و موقعیت ایران به عنوان همسایهٔ روسیه و هند (مستعمرهٔ انگلستان)، موجب هجوم نیروهای این قدرت‌های استعماری به ایران شد. در آغاز قرن نوزدهم میلادی، با ظهور ناپلئون در فرانسه، همراه با نقشه‌های استعمارگرانه برای سروری بر جهان، به خصوص دستیابی به هندوستان از طریق ایران و خلیج فارس، اهمیت ایران برای دو دولت استعمارگر دیگر (انگلستان و روسیه) دوچندان شد.

ایران از نظر جغرافیایی مهم بود، زیرا در همسایگی افغانستان و عثمانی و میان هند و دیگر کشورهای استعماری که چشم طمع به هند دوخته بودند و می‌خواستند آن را از چنگ انگلیس درآورند، قرار داشت. از سوی دیگر، قلمرو ایران به‌ویژه بخش جنوبی آن، همان حلقهٔ مورد نیازی بود که آسیای صغیر را که زیر نفوذ انگلستان بود، به هندوستان پیوند می‌داد. مطالعهٔ جریان جنگ‌های ایران و روسیه در عصر قاجار، قراردادهای منعقدشده بین ایران و انگلستان و ایران و فرانسه در این عصر، اشغال خاک ایران در جریان دو جنگ جهانی اول و دوم با وجود اعلان بی‌طرفی از سوی دولت ایران، مؤید اهمیت فوق‌العادهٔ ایران برای استعمارگران است.

فکر کنید و پاسخ دهید ---------- صفحهٔ ۴۲ کتاب درسی

چرا برخی روزنامه‌های فارسی‌زبان در خارج از کشور چاپ می‌شد؟

زیرا هم امکانات چاپ و نشر در خارج از کشور بیشتر بود و هزینه‌های چاپ کمتر می‌شد، هم اینکه این نشریات از سلطه و حاکمیت استبدادی ایران به دور بوده و از خطر سانسور حکومت در امان بودند.

gajmarket.com.ir خرید آنلاین

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۴۳ کتاب‌درسی

۱ چه عواملی زمینه‌های نهضت مشروطه را فراهم کرد؟

۱- از دست رفتن سرزمین‌هایی از چهار سوی ایران

۲- غلبهٔ استعمار بر مملکت

۳- استبداد دستگاه حاکم

۴- مخالفت‌های مردم و علما با استبداد و استعمار

۵- ورود اندیشه‌های جدید

۲ اندیشهٔ سیاسی اسلام و فعالیت عالمان دینی چه نقشی در پیدایش مشروطه‌خواهی داشت؟

۱- از یک سو، توجه مردم مسلمان ایران به آموزه‌های دین اسلام، مانند امر به معروف و نهی از منکر، عدالت‌خواهی و لزوم دفع ظلم که در آیات قرآن کریم و سیرهٔ معصومین به آن پرداخته شده است، موجب می‌شد نسبت به این آموزه‌ها احساس تکلیف کنند. از سوی دیگر، مکتب شیعه قدرت مطلق سلاطین را نامشروع می‌دانست و مشروعیت نسبی قدرت حکام، مشروط به پاسداری از باورهای دینی مردم و حفظ تمامیت ارضی کشور بود.

۲- گسترش فعالیت علمای دینی در دورهٔ سلطنت ناصرالدین‌شاه، موجب برقراری ارتباط منظم میان مردم و روحانیان شد و در نتیجه، زمینهٔ پیدایش حرکتی فکری به رهبری عالمان دینی فراهم شد. گسترش این حرکت فکری موجب افزایش آگاهی مردم در زمینهٔ مسائل اعتقادی و دینی شد و باورهای مذهبی و فرهنگی جامعه را در مقابل آیین‌های ساختگی و دسیسه‌های بیگانگان تقویت کرد. این جریان فکری و اعتراض‌آمیز از دورهٔ ناصرالدین‌شاه به دورهٔ سلطنت مظفرالدین‌شاه منتقل شد و به‌تدریج، به نهضتی به رهبری روحانیان تبدیل شد.

۳ نهضت تحت رهبری روحانیون در دورهٔ ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه، بر چه پایه‌هایی استوار بود و چه اهدافی را دنبال می‌کرد؟

اساس این نهضت بر مبارزه با استعمار خارجی و استبداد داخلی و تلاش برای برقراری عدالت در مملکت قرار داشت، تا با ایجاد عدالت‌خانه و «دارالشورا» قدرت و اختیارات پادشاه و حکام را محدود و با اجرای قوانین اسلامی، از لجام گسیختگی آنها جلوگیری کند.

۴ در دورهٔ قاجار، اندیشه‌های سیاسی جدید از چه طریقی به ایران راه یافت؟

زمینه‌های ورود تفکر مشروطه‌خواهی به ایران به شکل‌های مختلف مانند اعزام دانشجو به خارج، سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج و مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف فراهم شد.

۵ در آثار روشنفکران ایرانی دورهٔ قاجار، به چه مسائلی توجه شده است؟

پذیرش اندیشه‌های غربی و شیفتگی و خودباختگی بی‌چون و چرا در برابر فرهنگ بیگانه از ویژگی‌های بارز افکار این افراد بود. آنان نهضت مشروطه‌طلبی مردم ایران را که بر مبنای عدالت‌خواهی و نفی استبداد و استعمار بود، با عقاید برخاسته از اندیشه‌های وارداتی و غربی خود درآمیختند.

@cipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. **مظفرالدین‌شاه قاجار چگونه فردی (پادشاهی) بود؟**	فردی سست‌عنصر، بی‌اراده و بیمار بود و توانایی سروسامان دادن به امور کشور را نداشت.
۲. **مظفرالدین‌شاه، .....را که فردی مستبد بود، به عنوان صدراعظم انتخاب کرد و ادارهٔ مملکت را به او سپرد.**	عین‌الدوله
۳. **هم‌زمان با حکومت مظفرالدین‌شاه قاجار، کدام مسائل بر نارضایتی مردم می‌افزود و کشور را در آستانهٔ یک شورش سراسری قرار می‌داد؟**	درج ماجراهای سفرهای شاه به خارج در روزنامه‌ها، خشونت‌های عین‌الدوله و حاکمان ایالت‌ها، فقر عمومی و رکود شدید اقتصادی
۴. **اولین جرقهٔ نهضت مشروطهٔ ایران چه بود و رهبری آن را چه کسی بر عهده داشت؟**	اعتراض به ماجرای نوز بلژیکی به رهبری سید عبدالله بهبهانی
۵. **ماجرای بانک استقراضی روس چه بود و چگونه خاتمه یافت؟**	با وجود مخالفت عمومی، روس‌ها در محل یک قبرستان متروک، ساختمان بانک استقراضی را بنا نهادند. در ضمن انجام عملیات خاک‌برداری، جسد تازه‌ای در محل گورستان کشف شد و روس‌ها بدون توجه به حساسیت این مطلب نزد مسلمانان، جسد را درون چاهی انداختند. آیت‌الله طباطبایی، آیت‌الله بهبهانی و میرزا مصطفی آشتیانی به همراه مردم تهران در یک شورش عمومی ساختمان مذکور را با خاک یکسان کردند.
۶. **پیامد گران شدن قند در دوران قاجار چه بود؟**	در پی جنگ روسیه و ژاپن، نرخ قند افزایش یافت و شعله‌های اعتراض مردم را برافروخت. به دنبال آزار و اذیت بازرگانان توسط حاکم تهران، در مسجد شاه، مجلسی بزرگ بر پا شد. این تجمّع، با توطئهٔ امام جمعهٔ درباری و عوامل او که پشتیبان نظام استبدادی بودند، به تشنّج کشیده شد و مأموران، با چوب و چماق به جان مردم افتادند. در پی این حادثه، اجتماع‌های بزرگی در منزل علما بر پا شد. به پیشنهاد آیت‌الله سیّدمحمّد طباطبایی، روحانیان و مردم، با حالت اعتراض تهران را ترک و در حرم حضرت عبدالعظیم تحصن کردند.

@ipbooks
قبل از خرید نسخه چاپی در کانال سی ای پی بوکس عضو شوید

gajmarket.com.ir خرید آنلاین

۷. مهاجرت روحانیون و مردم شهر ری و تحصن در صحن حضرت عبدالعظیم به چه نامی مشهور است؟	مهاجرت صغری
۸. در جریان مهاجرت صغری، مهاجران خواسته‌های خود را از چه طریقی به گوش مظفرالدین‌شاه رساندند؟ چرا؟	از طریق سفیر عثمانی در تهران، زیرا درباریان فاسد مانع از رسیدن خبرهای صحیح به مظفرالدین‌شاه بودند.
۹. علت و چگونگی وقوع مهاجرت کبری را بنویسید.	هنوز مدت زیادی از بازگشت مهاجران نگذشته بود که معلوم شد عین‌الدوله به آنان وعدهٔ دروغین داده و در پی آن است که جلوی حرکت‌های انقلابی دیگر را بگیرد. در نتیجه شعله‌های قیام بار دیگر افروخته شد و مردم به‌خاطر بی‌اعتنایی شاه دست به قیام زدند، در این میان چند نفر مجروح شدند و طلبه‌ای به شهادت رسید. این حادثه خشم مردم را برانگیخت و آنان جنازهٔ آن طلبه را به مسجدی در مرکز شهر رساندند و پس از بحث و تبادل نظر رهبران تصمیم گرفتند در اعتراض به اقدام‌های دولت به شهر قم مهاجرت کنند.
۱۰. اولین دورهٔ مجلس شورای ملی در چه تاریخی تشکیل شد؟	۲۸ مرداد ۱۲۸۵ هـ.ش

@ipbooks قبل از استفاده حتما در کانال تلگرامی آی پی بوکس خصوصی شود

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۵۱ کتاب درسی

به نظر شما چرا نمایندگان مجلس شورای ملی در نوشتن قانون اساسی مشروطه شتاب داشتند؟ علت شتاب آنها بیماری مظفرالدین‌شاه بود که به مشروطیت تن داده بود. چرا که با سوابق محمدعلی میرزا (ولیعهد مظفرالدین‌شاه) در مخالفت با مشروطیت، انتظار می‌رفت او پس از رسیدن به پادشاهی، به کارشکنی در کار مجلس و مشروطیت بپردازد.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۵۲ کتاب درسی

۱ **پیش از جریان مهاجرت صغری چه حوادثی موجب خشم و اعتراض مردم شد؟** ماجرای نوز بلژیکی، ماجرای بانک استقراضی روسیه، فلک شدن بازرگانان، ماجرای شلاق خوردن علمای کرمان، ستمگری‌های شعاع‌السلطنه حاکم فارس، ستمگری‌های آصف‌الدوله در خراسان و... .

۲ **علل جنبش عمومی مردم تهران علیه نوز بلژیکی را توضیح دهید.** اروپاییانی که در تهران بودند، در مراسم سال نو با پوشیدن لباس‌های مختلف و زدن صورتک به چهره، جشن بالماسکه بر پا می‌کردند. در مراسم سال ۱۲۸۳ ش. نوز بلژیکی (کارگزار روسیه در امور گمرک ایران) در ایام محرم با لباس روحانیون و در حالی که قلیان به دست داشت، عکس گرفت. این عکس در محرم همان سال، در میان مردم عزادار پخش و موجب اعتراض شد؛ زیرا بلژیکی‌ها که از سال ۱۲۷۶ ش. ادارهٔ گمرک‌های ایران را به دست گرفته بودند، با بدرفتاری، افکار عمومی را علیه خود تحریک کرده بودند.

خرید آنلاین در gajmarket.com

۳ مهاجران در مهاجرت صغری چه خواسته‌هایی داشتند؟

۱- ایجاد عدالت‌خانه در همهٔ شهرها، برای رسیدگی به شکایت‌های مردم و برقراری عدالت در جامعه

۲- عمل به قانون اسلامی به طور دقیق و به دور از ملاحظه‌های شخصی

۴ منظور از سنّت بست‌نشینی چیست و سفارت انگلستان در نهضت مشروطه چگونه از این سنّت به سود منافع آن کشور استفاده کرد؟

سنّت بست‌نشینی و تحصن که از دیرگاه در ایران معمول بوده، بیشتر در مساجد، زیارتگاه‌ها و اماکنی صورت می‌گرفت که مورد احترام مردم و با باورهای دینی آنها سازگار بود. دولت انگلستان برای نیل به مقاصد و منافع استعماری‌اش، به‌ظاهر پشتیبان نهضت مشروطه بود و آرزویی جز اخراج طرفداران روسیه از دربار را نداشت. به همین دلیل عده‌ای از عوامل خود را در بین آزادی‌خواهان وارد و مردم را به تحصن در سفارتخانهٔ خود تشویق کرد.

۵ به هنگام مهاجرت کبری، چه خواسته‌هایی مطرح شد؟

۱- برکناری عین‌الدوله از صدارت

۲- فراهم کردن زمینه برای بازگشت مهاجران به تهران

۳- ایجاد عدالت‌خانه

۴- تشکیل دارالشورا (مجلس نمایندگان)

۶ مظفرالدین‌شاه در راستای خواسته‌های مشروطه‌خواهان چه اقداماتی انجام داد؟

او عین‌الدوله را از صدارت عزل و فرمان تشکیل مجلس شورای ملی را در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ش. صادر کرد.

@cipbooks
دانلود از کانال سیپ برای پی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۵: مشروطه در دورهٔ محمدعلی‌شاه

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. بعد از مظفرالدین‌شاه چه کسی به سلطنت رسید و چگونه پادشاهی بود؟	محمدعلی‌شاه؛ او یکی از شاهان خودکامهٔ دورهٔ قاجار بود که نمی‌خواست در برابر قانون اساسی و مجلس شورای ملی تمکین کند.
۲. محمدعلی‌شاه چه دیدگاهی نسبت به مردم و دخالت نمایندگان آنان در امر سیاست داشت؟	او ملت را بنده و بردهٔ خود می‌پنداشت و نمایندگان مجلس را برای دخالت در امور کشور و مشورت در سیاست لایق نمی‌دانست.
۳. ضعف‌ها و نواقص قانون اساسی که در زمان مظفرالدین‌شاه قاجار تنظیم شد، چه بود؟	این قانون در ۵۱ اصل تنظیم شده و در حقیقت، نظام‌نامه‌ای بود که ادارهٔ مجلس و حدود آن را روشن می‌ساخت. در این قانون، از حقوق و تکالیف دولت نسبت به ملت و بالعکس سخن به میان نیامده بود.
۴. در فاصله‌ای که متمم قانون اساسی تدوین می‌شد، چه مسائلی اوضاع جامعه را آشفته و پریشان می‌ساخت؟	۱- اختلاف درونی مشروطه‌خواهان ۲- مخالفت‌های محمدعلی‌شاه با مشروطه
۵. اصل دوم متمم قانون اساسی مشروطه با تلاش‌های چه کسی به تصویب رسید؟	شیخ فضل‌الله نوری
۶. به چه دلایلی شیخ فضل‌الله نوری از صف طرفداران مشروطه جدا شد؟	۱- اعمال نفوذ غرب‌گرایان در نهضت مشروطه ۲- انحراف نهضت مشروطه از مسیر اسلامی و ملی اولیه
۷. شیخ فضل‌الله نوری به ایجاد چه نوع مشروطه‌ای اعتقاد داشت؟	مشروطهٔ مشروعه
۸. محمدعلی‌شاه در چه شرایطی متمم قانون اساسی را امضا کرد؟	خودداری محمدعلی‌شاه از امضای متمم قانون اساسی، بازار تهران و مردم شهرهای تبریز، اصفهان، شیراز، رشت و کرمان را وادار به واکنش کرد. مراجع تقلید نجف هم با ارسال تلگراف به شاه، به نصیحت او پرداختند. در چنین شرایطی، شاه در شهریور ۱۲۸۶ ش. به ناچار متمم قانون اساسی را امضا کرد.

@dibooks
قبل از استفاده حتما در کانال بررسی و ای بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۹. دلایل انگلستان برای حمایت از مشروطهٔ ایران چه بود؟	۱- افزایش اعتبار خود در ایران، برای دستیابی به موقعیتی بهتر یا برابر با روسیه ۲- به قدرت رساندن مهره‌های انگلیسی در دستگاه حاکم و مجلس ۳- محافظت از مرزهای هندوستان و دیگر مستعمرات انگلیس در منطقه
۱۰. چه موضوعی روسیه و انگلیس را وادار به رفع اختلاف و توافق در مورد ایران کرد؟	حضور آلمان به عنوان یک قدرت جدید در صحنهٔ سیاست جهان
۱۱. چرا در قرارداد ۱۹۰۷م. قسمت سوم که شامل کویرها و بیابان‌های بی‌آب و علف بود، منطقهٔ بی‌طرف و متعلق به ایران شناخته شد؟	تا مناطق تحت نفوذ دو دولت روسیه و انگلیس تا حدودی از یکدیگر فاصله بگیرند و از برخورد احتمالی بین دو دولت جلوگیری شود.
۱۲. واکنش مردم ایران پس از اطلاع از قرارداد ۱۹۰۷ م. چه بود؟	به محض اطلاع مردم، هیجان عمومی علیه این دولت‌ها شکل گرفت و نمایندگان مجلس به اتفاق آرا، قرارداد را رد کردند.
۱۳. به چه دلیل روسیه و انگلیس برای سرکوب مجلس ایران به توافق رسیدند و واکنش آنان در برابر به توپ بستن مجلس توسط محمدعلی‌شاه چه بود؟	به دلیل اینکه اقدام‌های انقلابی مجلس در جهت خلاف هدف‌های استعماری آنان جریان داشت، روسیه از به توپ بستن مجلس حمایت کرد و انگلیس نیز با سکوت خود به آن رضایت داد.
۱۴. محمدعلی‌شاه به چه منظوری میرزا علی‌اصغرخان امین‌السطان را که در اروپا به سر می‌برد، به کشور دعوت کرد؟	برای مبارزه با مشروطه‌خواهان و اینکه ریاست دولت را به او بسپارد و به کمک وی، دوباره نظام استبدادی را حاکم سازد.
۱۵. امین‌السلطان با حمایت چه کسانی (کدام کشور) وارد ایران شد و چرا ترور شد؟	روس‌ها؛ او به جهت سیاست دوگانه‌ای که در دورهٔ نخست‌وزیری در پیش گرفته بود، توسط یکی از طرفداران مشروطه ترور شد.
۱۶. بهانهٔ محمدعلی‌شاه برای سرکوب مشروطه و تعطیلی مجلس چه بود؟	محمدعلی‌شاه در یکی از خیابان‌های تهران مورد سوءقصد قرار گرفت، ولی آسیبی ندید. او این اقدام را به مشروطه‌خواهان نسبت داد و به همین بهانه، تصمیم به تعطیلی مجلس گرفت.

@ciabooks
فن از استفاده حتما در کانال تلگرامی آی بوکس خصوصی شود

gajmarket.com.ir خرید آنلاین

۱۷. چگونگی به توپ بستن مجلس شورای ملی و نحوهٔ برخورد با مشروطه‌خواهان را بنویسید.	در تیرماه ۱۲۸۷ش، محمدعلی‌شاه با تشویق سفارت روسیه دستور حمله به مجلس شورای ملی را صادر کرد. لیاخوف روسی، فرمانده نیروهای قزاق، به فرمان محمدعلی‌شاه با نیروهای خود به مجلس حمله کرد و بخشی از ساختمان مجلس را با گلوله‌های توپ تخریب کرد. به دنبال آن، تمام خانه‌های مشروطه‌خواهان غارت شد و مأموران به دستگیری آنان پرداختند. آیت‌الله طباطبایی و بهبهانی دستگیر، شکنجه و تبعید شدند. میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل، ملک‌المتکلمین و سیدجمال‌الدین واعظ اعدام شدند.
۱۸. منظور از دورهٔ «استبداد صغیر» چیست؟	در پی به توپ بستن مجلس شورای ملی توسط محمدعلی‌شاه، بار دیگر حکومت استبدادی جایگزین حکومت مشروطه شد. این دوره را که یک سال به طول انجامید، دورهٔ استبداد صغیر می‌گویند.
۱۹. مقاومت اصلی علیه استبداد صغیر از کجا و توسط چه کسانی آغاز شد؟	در تبریز؛ ستارخان و باقرخان بیش از نه ماه در برابر دشمنان مشروطه مقاومت کردند.
۲۰. حکومت استبدادی محمدعلی‌شاه (استبداد صغیر) چگونه به پایان رسید؟	با ورود نیروهای مردمی هوادار مشروطه از اصفهان، بختیاری و گیلان به تهران (تیرماه ۱۲۸۸) و با پناهنده شدن محمدعلی‌شاه به سفارت روسیه، حکومت او به پایان رسید.

@ebooks قبل از استفاده حتما در کانال ما آزمایش شود

فکر کنید و پاسخ دهید ..... صفحهٔ ۵۵ کتاب درسی

به نظر شما چرا شیخ فضل‌الله نوری به اجرای اصل دوم متمم قانون اساسی اصرار داشت؟

زیرا الگوی قانون اساسی ایران از قوانین بلژیک اخذ شد و دیدگاه‌های غربی در آن اعمال شده بود. گرچه برخی از اصول آن را به منظور تطبیق با شرایط ایران و جلب رضایت روحانیت، تا اندازه‌ای تغییر دادند، اما به اعتقاد شیخ فضل‌الله نوری، قوانین غربی شایستهٔ ایران نبود و باید بر اساس فرهنگ و مذهب ایران تنظیم می‌شد. وی با این کار قصد داشت جلوی نفوذ و تصمیم‌های غرب‌گرایان را بگیرد.

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۶۱ کتاب درسی

۱ دو مورد از بی‌اعتنایی‌های محمدعلی‌شاه نسبت به نظام مشروطه و نمایندگان مجلس شورای ملی را ذکر کنید.

۱- او در ۲۸ دی ۱۲۸۵ جشن تاج‌گذاری برپا کرد و از اشراف و نمایندگان دولت‌های خارجی برای شرکت در این مراسم دعوت کرد، اما نمایندگان مجلس شورای ملی را دعوت نکرد. ۲- او از امضای متمم قانون اساسی خودداری کرد.

۲ اصل دوم متمم قانون اساسی دربارهٔ چه موضوعی بود؟

بنابر این اصل، در هر دوره از مجلس، هیئتی پنج نفره از مجتهدان و فقیهان اسلام که با اقتضاعات زمان آشنا بودند، به عنوان عضو در مجلس شورای ملی شرکت می‌کردند تا بر قانون‌هایی که تدوین و تصویب می‌شد ، نظارت کنند تا خلاف قواعد اسلامی و دستورهای شرع نباشند.

۳ دولت روسیه به چه دلایلی با انقلاب مشروطهٔ ایران مخالفت می‌کرد؟

۱- جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه‌خواهی، از مشروطه‌طلبان حمایت می‌کرد.

۲- کمک به محمدعلی‌شاه که طرفدار روسیه بود.

۳- پیشگیری از قیام ملت‌های منطقهٔ قفقاز برای گرفتن آزادی، تحت‌تأثیر پیروزی مشروطه‌خواهان در ایران

۴ روسیه و انگلستان براساس قرارداد ۱۹۰۷ چرا و چگونه ایران را میان خود تقسیم کردند؟

با در خطر قرار گرفتن مستعمره‌های روسیه و انگلیس در نقاط دیگر دنیا توسط استعمارگر جدید یعنی آلمان، آنها اختلاف‌ها را کنار گذاشتند. براساس این قرارداد، آنها با پادرمیانی فرانسه، ایران را به سه منطقه تقسیم کردند:

۱- منطقهٔ شمال، از خط فرضی بین قصر شیرین، اصفهان، یزد، خواف و مرز افغانستان، حوزهٔ نفوذ روسیه

۲- منطقهٔ جنوب، از خط فرضی بین بندرعباس، کرمان، بیرجند، زابل و سرحدهای افغانستان، قلمرو نفوذ انگلستان

۳- قسمت سوم، کویرها و بیابان‌ها منطقهٔ بی‌طرف و متعلق به ایران

۵ نمایندگان اولین دورهٔ مجلس شورای ملی در قبال سیاست‌های استعماری روس و انگلیس چه تصمیماتی گرفتند؟

۱- آنها به اتفاق آرا قرارداد ۱۹۰۷ م. را رد کردند.

۲- دریافت وام از دولت‌های خارجی را رد و برای حل مشکل، به تأسیس «بانک ملی» اقدام کردند.

۳- نوز بلژیکی را که پست مهم مالی ایران را در دست داشت، اخراج کردند.

@ciphooks

gajmarket.com خرید آنلاین در

درس ۶: دورهٔ دوم مشروطه (۱۲۸۸-۱۲۹۳ ش)

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. ویژگی‌های دورهٔ دوم مشروطهٔ ایران چه بود؟	۱- اختلاف‌های شدید بین طرفداران مشروطه ۲- مداخله‌های آشکار و سلطه‌گرانهٔ روس و انگلیس در سرنوشت ایران
۲. اولین نایب‌السلطنهٔ احمدشاه چه کسی بود؟	شاهزاده عضدالملک، بزرگ خاندان قاجار
۳. تنها کسی که در دورهٔ دوم مشروطه به پای میز محاکمه رفت چه کسی بود و به چه جرمی اعدام شد؟	شیخ فضل‌الله نوری به جرم دفاع از مشروطهٔ مشروعه و قانون اساسی بر پایهٔ ارزش‌های اسلامی و مخالفت با مشروطهٔ اقتباس‌شده از غرب
۴. مأمور دستگیری شیخ فضل‌الله نوری چه کسی بود؟	یپرم‌خان ارمنی
۵. بنابر نظر مورخان، یکی از فجیع‌ترین اعمال مشروطه‌خواهان در دورهٔ دوم مشروطه چه بود و آن را نتیجهٔ کدام مسئله می‌دانند؟	شهادت شیخ فضل‌الله نوری بود که عده‌ای آن را انتقام استعمار از روحانیت ایران برای جبران شکست در نهضت تحریم تنباکو و پیشگیری از تکرار مقاومت‌های مشابه آن می‌دانند.
۶. در مجلس دوم مشروطه، اکثریت نمایندگان مجلس را اعضای کدام حزب‌ها تشکیل می‌دادند؟ رابطهٔ آنها چگونه بود؟	دو حزب «اعتدالیون» و «دمکرات» بودند که شدیداً با یکدیگر رقابت فکری و سیاسی داشتند.
۷. دمکرات‌ها (از احزاب دورهٔ دوم مشروطه) بر کدام سیاست تأکید می‌ورزیدند؟ چرا؟	دمکرات‌ها به رهبری سیدحسن تقی‌زاده بر جدایی دین از سیاست تأکید می‌ورزیدند تا مشروطه را از جنبه‌های دینی تهی کنند و نهضت را از آرمان‌های اصیل آن دور سازند.
۸. سیدعبدالله بهبهانی توسط چه کسانی ترور شد؟	دمکرات‌ها (تقی‌زاده متهم به دست داشتن در این ترور بود.)
۹. کارشناسان آمریکایی، فرانسوی و سوئدی، هر کدام به چه منظوری به استخدام دولت ایران درآمدند؟	مورگان شوستر آمریکایی برای اصلاح ادارهٔ دارایی و خزانه‌داری کل، یک فرانسوی برای دادگستری و چند نفر سوئدی برای ژاندارمری
۱۰. پیامد اصلاحات مورگان شوستر آمریکایی در داخل و خارج چه بود؟	اگرچه اقدامات او سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور ایران شد، اما روسیه و انگلیس را سخت عصبانی کرد و روس‌ها طی اخطاری خواستار اخراج مورگان شوستر و توقف اقدام‌های او شدند.

@cipbooks
قبل از استفاده حتماً در کانال سی ای پی بررسی شود

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۱. واکنش مجلس و دولت ایران نسبت به اخطار روسیه، در سال ۱۲۹۰ش. چه بود و چه نتایجی در پی داشت؟	مجلس اخطار روسیه را رد کرد، ولی صمصام‌السلطنه، نخست‌وزیر، از ترس اشغال پایتخت تسلیم شد و مجلس شورای ملی را منحل کرد. بدین ترتیب، سلطه‌جویی دولت‌های روس و انگلیس و دخالت‌های آنها در ادارهٔ کشور، مانع از آن شد تا مجلس نوپای مشروطه بتواند برای سروسامان دادن به اوضاع اداری، مالی و نظامی کشور، اقدام مؤثری انجام دهد. این اقدامات، همچنین اعتراضات مردمی و عالمان دین را به همراه داشت.
۱۲. در جریان جنگ جهانی اول، پادشاه ایران چه کسی بود و دولت ایران چه سیاستی را در برابر جنگ اتخاذ کرد؟	احمدشاه - رئیس‌الوزرای ایران (مستوفی‌الممالک) اعلان سیاست بی‌طرفی کرد.
۱۳. فرماندهی پلیس جنوب بر عهدهٔ چه کسی بود و او با استفاده از این قوای نظامی، مقاومت دلیرانهٔ چه کسانی را سرکوب کرد؟	سرپرسی سایکس - رئیس علی دلواری و عشایر تنگستانی
۱۴. یک نمونه از نتایج انحراف نهضت مشروطهٔ ایران را ذکر کنید.	بی‌توجهی به خط استعمار و نقش آن در انحراف حرکت عدالت‌خواهانهٔ ملت ایران، باعث شد تا نهضت مردمی به پیشتازی مجتهدان، به جایی برسد که سلطنت به‌غایت استبدادی و وابسته‌تر پهلوی، بر ایران تحمیل شود.

@ciptooks فایل‌های استثنایه‌ها در کتابهای درسی آی پی تو رنگی ضمیمه شوید

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۶۹ کتاب درسی

به نظر شما، چرا دولت‌های روسیه و انگلیس به بی‌طرفی ایران در جنگ جهانی اول توجه نکردند؟

به علت ضعف و ناتوانی ایران و همچنین نیاز مبرم آنها به موقعیت جغرافیایی ایران برای مقابله با آلمان و هم‌پیمانانش.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۷۳ کتاب درسی

۱ احمدشاه چگونه به سلطنت رسید؟

پس از فتح تهران، مجلسی فوق‌العاده، مرکب از سران و رؤسای مجاهدان، شاهزادگان، اعیان و وکلای سابق مجلس شورای ملی تشکیل و به اتفاق آرا، محمدعلی‌شاه از سلطنت خلع، و پسر دوازده سالهٔ او، احمدمیرزای ولیعهد، به مقام سلطنت برگزیده شد.

gajmarket.com خرید آنلاین در

۲ سه نمونه از دخالت‌های روس و انگلیس در امور داخلی ایران را در دورهٔ دوم مشروطه بنویسید.

۱- اخطار روسیه به ایران، مبنی بر اخراج مورگان شوستر آمریکایی در سال ۱۲۹۰ش

۲- سرکوب کانون‌های مقاومت تبریز و مشهد و به توپ بستن مرقد مطهر امام رضا (ع) و استقرار نیروهای روسی در ایران، از آذربایجان تا خراسان (اشغال منطقهٔ زیر نفوذشان طبق قرارداد ۱۹۰۷م.)

۳- اعزام قوایی از هندوستان به جنوب ایران توسط دولت انگلیس برای اشغال منطقهٔ زیر نفوذ خود در ایران

۳ دولت روسیه در اخطاری که در سال ۱۲۹۰ش به ایران داد، چه درخواست‌هایی مطرح کرد؟

۱- اقدام‌های مورگان شوستر متوقف شود و او از ایران اخراج شود.

۲- بدون موافقت روس و انگلیس، از استخدام اتباع خارجی در ایران خودداری شود.

۳- دولت ایران، هزینهٔ لشکرکشی قوای روسیه به ایران را پرداخت کند.

۴ چرا نیروهای بیگانه در جنگ جهانی اول، علی‌رغم اعلام بی‌طرفی ایران، کشور ما را اشغال کردند؟

زیرا موقعیت حساس ایران برای نیروهای درگیر در جنگ مهم بود.

۵ پیامدهای قرارداد ۱۹۱۵م چه بود؟

طبق این قرارداد دو منطقهٔ نفوذ در عهدنامهٔ ۱۹۰۷م. به منطقهٔ اشغالی تبدیل شدند. روسیه منطقهٔ تحت نفوذ خود را اشغال کرد و در مقابل، دولت انگلستان نیز در سال ۱۹۱۶ م. به تأسیس پلیس جنوب دست زد.

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۷: کودتای ۱۲۹۹

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. روس‌ها به چه دلیل در جریان جنگ جهانی اول نیروهای خود را از شمال ایران بیرون بردند؟	به سبب سرگرم شدن به مشکلات داخلی خود که متأثر از وقوع انقلاب سوسیالیستی ۱۹۱۷م. بود.
۲. سیاست دولت انگلستان نسبت به دولت ایران، قبل و بعد از خارج شدن نیروهای روسی از ایران چه بود؟ چرا؟	تا پیش از خارج شدن نیروهای روسی از ایران، سیاست دولت انگلستان، بر پایهٔ جلوگیری از ایجاد حکومت مرکزی قدرتمند در ایران بود، اما پس از وقوع این تحولات، سیاست انگلستان به‌سوی ایجاد حکومت مرکزی مقتدر در ایران متمایل شد؛ زیرا دولت انگلستان برای تثبیت منافع دائمی خود در ایران، کنترل منطقهٔ حساس خاورمیانه و سرکوب نهضت‌های ضد استعماری در کشور، نیازمند به یک دولت مرکزی قدرتمند بود.
۳. پس از جنگ جهانی اول، در واکنش به نفوذ بیگانه و فساد حاکم بر کشور، کدام جنبش‌های ضداستعماری در ایران به وقوع پیوست؟	۱- جنبش جنگل به رهبری میرزا کوچک‌خان در گیلان ۲- قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز ۳- قیام کُلنل محمدتقی‌خان پسیان در خراسان ۴- قیام تنگستانی‌ها به رهبری رئیس‌علی دلواری در جنوب
۴. واکنش مردم ایران پس از انتشار خبر قرارداد ۱۹۱۹ بین ایران و انگلیس چه بود و سرانجام قرارداد چه شد؟	موجب مخالفت آزادی‌خواهان و شخصیت‌های سیاسی - مذهبی ایران شد. با اوج‌گیری مخالفت‌های مردم و تلاش‌های آیت‌الله مدرس و دیگر شخصیت‌های سیاسی، اجرای قرارداد متوقف شد.
۵. عاملان داخلی کودتای ۱۲۹۹ ش. (عامل نظامی و عامل سیاسی) چه کسانی بودند؟	رضاخان، فرمانده نیروی قزاق (نظامی) و سیدضیاءالدین طباطبایی (سیاسی)
۶. چگونگی اجرای کودتای ۱۲۹۹ ش. را بنویسید.	در بهمن ۱۲۹۹ ، با حضور آیرون ساید، میان عاملان کودتا ملاقاتی در قزوین صورت گرفت و رضاخان پذیرفت که پس از فتح تهران، مقام نخست‌وزیری به سیدضیاءالدین سپرده شود. با توجه به اینکه فرمانده نیروهای ژاندارم و دیگر محافظان پایتخت از سوی انگلیسی‌ها تطمیع شده بودند، نیروهای کودتاچی بدون هیچ‌گونه مقاومت جدّی، در سوم اسفند، شبانه وارد تهران شدند و تمام مناطق حساس پایتخت را اشغال کردند و حکومت کودتا مستقر شد.

@cipbooks قبل از استفاده حتماً با کانال سی آی پی بوکس هماهنگ کنید

gajmarket.com خرید آنلاین در

۷. دومین گام رضاخان برای رسیدن به حکومت چه بود؟	واگذار شدن پست وزارت جنگ به او
۸. اهداف سیدضیاءالدین طباطبایی از لغو قرارداد ۱۹۱۹ چه بود؟	۱- سرپوش گذاشتن بر نقش انگلستان در کودتای ۱۲۹۹ ۲- دولت خود را کابینه‌ای ملی و ضد انگلیسی نشان دهد.
۹. دولت انگلستان، در درگیری و اختلاف بین رضاخان و سیدضیاءالدین طباطبایی از چه کسی حمایت کرد؟	رضاخان
۱۰. کدام توانایی‌ها و استعدادهای رضاخان او را در رسیدن به اهدافش یاری می‌کرد؟	به گفتهٔ مورخان، رضاخان از استعدادهای خارق‌العاده و برتر از دیگران برخوردار نبود، اما به‌خاطر روحیهٔ استبدادی و نظامی‌گری‌اش، در مقایسه با رجال هم‌عصر خود، برجستگی‌هایی داشت که او را در رسیدن به اهدافش یاری می‌کرد. او در راه رسیدن به موقعیت مورد نظرش، نیت و قصد خود را تا آخرین لحظه مکتوم می‌داشت و از زیر هیچ کاری شانه خالی نمی‌کرد.

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۷۹ کتاب درسی

آیا می‌دانید تفاوت استعمار نو و استعمار کهنه چیست؟

استعمار نو، نفوذ پنهان و نامرئی کشورهای قدرتمند در هیئت‌های حاکمه و مجالس کشورهای جهان سوم است، درصورتی‌که استعمار کهنه، سلطهٔ آشکار آنان بر کشورهای جهان سوم، به شیوه‌های مختلف، از جمله، اشغال نظامی است.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۸۲ کتاب درسی

۱ دولت انگلستان پس از جنگ جهانی اول، چه سیاست‌هایی را در منطقهٔ خاورمیانه دنبال می‌کرد؟

۱- تسلط بر منطقهٔ حساس خاورمیانه و منابع نفت آن که اهمیت آن در جنگ جهانی اول مشخص شده بود.

۲- ایجاد کمربند آهنین در برابر نفوذ شوروی

۲ پس از پایان جنگ جهانی اول، در ترکیب نیروهای نظامی انگلیس و روس در ایران، چه تغییراتی ایجاد شد؟

انگلستان پس از انقلاب سوسیالیستی روسیه درصدد برآمد که نیروی قزاق و قوای نظامی ایران را در اختیار و ادارهٔ خود درآورد. همچنین به بهانه‌های مختلف از جمله «خطر کمونیسم»، حاضر به بیرون بردن قوای نظامی خود از ایران نبود. نیروهای روسیه نیز، پس از اینکه نواحی جنوبی کشور خود را از عنصرهای مخالف پاک‌سازی کردند، در تعقیب گروه‌هایی از آنان، وارد شهرهای شمالی ایران شدند. نیروهای انگلیسی در مقابله با نیروهای دولت انقلابی شوروی شکست خوردند و عقب‌نشینی کردند، در این شرایط دولت انگلستان «ژنرال آیرون ساید» را به فرماندهی نیروهای خود در ایران برگزید.

۳ ماهیت قرارداد ۱۹۱۹ ایران و انگلیس چه بود؟

محتوای این قرارداد که در ابتدا کاملاً محرمانه نگه داشته شد، موجب شکل‌گیری سیستم «تحت‌الحمایگی» ایران از سوی دولت انگلیس می‌شد؛ زیرا به موجب آن نظارت بر تشکیلات نظامی، مالی و سیاسی ایران منحصراً در اختیار مستشاران انگلیسی قرار می‌گرفت.

@cipbooks قبل از استفاده حتما با کانال سی ای پی بوک عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۴ چه عواملی انگلستان را در دوران بعد از جنگ جهانی اول، به‌سوی مداخلهٔ غیرمستقیم در ایران سوق داد؟

۱- شکست انگلستان در اجرای قرارداد ۱۹۱۹ م. و لغو آن

۲- نفرت تاریخی مردم مسلمان ایران از نظام استعماری انگلستان

۵ سیدضیاءالدین طباطبایی پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ به چه اقداماتی دست زد؟

۱- بسیاری از شخصیت‌های سیاسی، از جمله آیت‌الله مدرس که از مخالفان سیاست‌های انگلستان در ایران بود، دستگیر و روانهٔ زندان کرد.

۲- او به قصد منحرف ساختن افکار عمومی، با تبلیغات فراوان، قرارداد ۱۹۱۹ را که به همت افرادی چون آیت‌الله مدرس، عملاً متروک مانده بود، لغو کرد.

۶ دولت سیدضیاءالدین طباطبایی با چه مشکلاتی مواجه بود؟

۱- ظاهرسازی‌های سیدضیاء و تندروی‌های او موجی از مخالفت را علیه وی برانگیخت.

۲- خودسری‌های رضاخان (سردارسپه) در اختصاص درآمد شهرداری و اداره‌های مالیه به نفع قزاق‌های زیر فرمانش، بر مشکلات دولت می‌افزود.

۳- بروز اختلاف و جنگ قدرت میان سیدضیاءالدین و رضاخان که منجر به واگذاری پست وزارت جنگ به رضاخان و حمایت انگلیسی‌ها از او شد.

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکز عضو شوید

gajmarket.com.ir خرید آنلاین در

درس ۸: رضاخان، تثبیت قدرت

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. عمر دولت سیدضیاءالدین طباطبایی چقدر بود؟ او پس از برکناری از قدرت به کجا رفت؟	سه ماه - با حمایت انگلستان از کشور خارج شد و به فلسطین رفت که تحت قیمومت انگلیس بود.
۲. دولت‌های ناپایداری که بعد از کودتای ۱۲۹۹ روی کار آمدند، کدام‌اند؟ در این دولت‌ها، پست وزارت جنگ با چه کسی بود؟	کابینه‌های سیدضیاءالدین طباطبایی، قوام‌السلطنه، مشیرالدوله و مستوفی‌الممالک - رضاخان (سردار سپه)
۳. طرح استیضاح رضاخان (وزیر جنگ) در مجلس، چرا و به رهبری چه کسی مطرح شد؟ واکنش رضاخان چه بود؟	اقدام‌های خودسرانه و خشونت‌آمیز رضاخان در دوران تصدی وزارت جنگ، منجر به طرح استیضاح او در مجلس، به رهبری آیت‌الله مدرس شد. رضاخان، با طرح شایعهٔ استعفای خود و صحنه‌سازی، طرفدارانش را علیه مجلس تحریک کرد و مخالفان را مورد ضرب و شتم و ارعاب قرار داد.
۴. حامیان رضاخان در مجلس استیضاح او چه کسانی بودند؟	تیمورتاش، داور، تقی‌زاده و تدیّن (از نمایندگان تجدّدطلب مجلس) و سلیمان‌میرزا (از اولین پایه‌گذاران جریان کمونیستی ایران) و محمدعلی فروغی (از فراماسونرهای شناخته‌شده)
۵. رضاخان چگونه نخست‌وزیر شد؟	رضاخان با تبلیغ‌های گسترده، دسیسه‌چینی و دستاویز قرار دادن ناامنی در کشور، خواهان قدرت و اختیارات بیشتری شد. سرانجام نیز، با وجود مخالفت‌ها، نه تنها موفق به تثبیت موقعیتش شد، بلکه احمدشاه و مجلس را ناچار به انتخاب خود به نخست‌وزیری کرد.
۶. تلاش برای برقراری نظام جمهوری در ایران، پس از تشکیل مجلس پنجم، با اتحاد کدام احزاب آغاز شد؟	حزب «تجدّد» به رهبری داور، تیمورتاش و تدیّن و حزب «سوسیالیست» به رهبری سلیمان‌میرزا اسکندری
۷. رهبری مخالفان طرح جمهوری رضاخانی در مجلس پنجم با چه کسی بود؟ سرانجام طرح چه شد؟	آیت‌الله مدرس - سرانجام، مخالفت نمایندگان اقلیت مجلس، علما و مردم با طرح جمهوری رضاخانی، آن را با شکست مواجه ساخت.

@ziibooks
قبل از استفاده حتما در کانال ما عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۸. مجلس شورای ملی در چه تاریخی ماده واحده‌ای مبنی بر خلع سلسلهٔ قاجار و واگذاری نیابت موقت سلطنت به رضاخان را تصویب کرد؟	روز نهم آبان ۱۳۰۴
۹. سلطنت دائمی ایران چگونه به رضاخان واگذار شد؟	در آذرماه ۱۳۰۴ ش. مجلس مؤسسان با تغییر چهار اصل از اصول متمم قانون اساسی، سلطنت دائمی ایران را به رضاخان و «اعقاب ذکور» او واگذار کرد.
۱۰. اولین نخست‌وزیر دوران سلطنت رضاشاه، چه کسی بود و نخستین اقدام او چه بود؟	محمدعلی فروغی (ذکاءالملک) - برپایی آیین تاج‌گذاری و نشستن رضاشاه بر تخت قدرت بود.
۱۱. از جمله اقداماتی که نفوذ رضاخان را پیش از پادشاهی در میان مردم افزایش داد، چه بود؟	سرکوب شورش «شیخ خزعل» توسط رضاخان
۱۲. شیخ خزعل که بود و چرا انگلیسی‌ها دست از حمایت او کشیدند؟	شیخ خزعل از شیوخ عرب وابسته به انگلستان بود که منطقهٔ خوزستان را زیر سیطرهٔ خود درآورده بود. دولت انگلستان که در معادله‌های سیاسی جدید خود، خواهان افزایش قدرت رضاخان بود، به‌منظور جانب‌داری از او، دست از حمایت شیخ خزعل برداشت
۱۳. تسلیم شدن شیخ خزعل و قربانی شدن وی چه تصویری از رضاخان در افکار جامعه ایجاد کرد؟	تصویری قهرمانانه و حتی ضد انگلیسی

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۸۴ کتاب درسی

به نظر شما چرا رضاخان و انگلیسی‌ها بیشتر به نیروهای نظامی و انتظامی متکی بودند؟

زیرا اقتصاد مردم و دولت ضعیف، فرهنگ آنها توأم با خرافات بود. تنها عامل قدرت‌نمایی رضاخان، شکست دادن گردنکشان و نمایش قدرت برای ثبات و امنیت داخلی، که مردم آرزوی آن را داشتند، نیروی نظامی بود.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۹۰ کتاب درسی

(۱) **رضاخان در مدتی که وزیر جنگ بود، چه اقداماتی انجام داد؟**

تسلط خود را بر ارتش تثبیت کرد، ژاندارمری را از «وزارت داخله» (وزارت کشور) به «وزارت جنگ» انتقال داد و بر نفوذ خود افزود.

(۲) **همزمان با دورهٔ نخست‌وزیری رضاخان، چه تحولی در ترکیه به وقوع پیوست؟ این واقعه چه تأثیری در ایران داشت؟**

مصطفی کمال پاشا (آتاتورک) با حمایت دولت انگلستان، در کشور عثمانی (ترکیه) به قدرت رسید. او نظام امپراتوری عثمانی را لغو و نظام «جمهوری» را تأسیس کرد. این واقعه، بهانهٔ مناسبی برای جایگزینی حکومت رضاخان به جای سلطنت قاجار بود.

خرید آنلاین در gajmarket.com

۳ انتخابات دورهٔ پنجم مجلس شورای ملّی چگونه برگزار شد و چه نتیجه‌ای داشت؟

رضاخان به‌سرعت و با اعمال نفوذ و تقلّب، انتخابات دورهٔ پنجم مجلس شورای ملّی را برگزار کرد و در پناه حزب‌ها و جریان‌های سیاسی طرفدار خود، توانست اکثریتی از نمایندگان موافق و طرفدار خود را روانهٔ مجلس کند. با وجود این، نمایندگانی چون آیت‌الله مدرس، مستوفی‌الممالک، دکتر مصدق، مشیرالدوله و مؤتمن‌الملک نیز که مورد توجه مردم بودند، به مجلس راه یافتند.

۴ شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مملکت، چه نقشی در فراهم کردن زمینه برای به قدرت رسیدن رضاخان داشت؟

۱- حوادث تلخ دوران مشروطه و انحراف آن از مسیر و اهداف اولیه، باعث سرخوردگی مردم و بسیاری از رهبران سیاسی و مذهبی ایران شده بود.

۲- بروز جنگ جهانی اول و مداخله‌های گستردهٔ بیگانگان در سرنوشت مردم ایران که با غارت منابع ملی، فقر اقتصادی، قحطی، گرسنگی و ناامنی‌های اجتماعی همراه بود، بر دامنهٔ این مصیبت‌ها افزود و استقلال ایران، با حضور قدرت‌های بیگانه در شمال و جنوب کشور، به شکلی فزاینده خدشه‌دار شده بود.

۳- بی‌کفایتی احمدشاه و دولتمردان و سرپیچی حاکمان محلی از فرمان حکومت مرکزی، موجب شیوع آشوب و از میان رفتن امنیت در جامعه شده بود. از این رو، در میان خواسته‌های مردم، «نیاز به امنیت» یکی از موارد اساسی و کاملاً محسوس به‌شمار می‌رفت.

۴- رضاخان که موفق به سرکوب چند شورش داخلی شده بود، رفته‌رفته به‌عنوان عامل برقرارکنندهٔ امنیت کشور شناخته شد.

۵- افزایش حمایت انگلستان و جانبداری جریان‌ها و حزب‌های سیاسی از او نیز این باور را در میان مردم به وجود آورد که جز رضاخان، هیچ‌کس قادر به برقراری امنیت و آرامش در ایران نیست.

۶- تبلیغات گستردهٔ گروهی از رهبران و حزب‌های سیاسی غرب‌گرا که با شعار تجدّد و ترقی‌خواهی، به تدریج در مجلس چهارم و پنجم قدرت را به دست گرفته بودند. آنها توسل به زور و اجبار را برای ایجاد تحول‌های اجتماعی لازم دانسته و آشکارا ندای «دیکتاتوری مُصلِح» سر می‌دادند.

@cipbooks
فیلم از تستهای کنکور حتما دیده شود
برای عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۹: ویژگی‌های حکومت رضاشاه

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. ویژگی‌های حکومت رضاشاه را ذکر کنید.	۱- وابستگی ۲- خودکامگی و حکومت فردی ۳- ترویج ملی‌گرایی افراطی ۴- نظامی‌گری ۵- تضعیف و تخریب ارزش‌های دینی
۲. تا پیش از روی کار آمدن رضاشاه، پیدایش سلسله‌های پادشاهی و حاکمان ایرانی چگونه بود؟	عموماً در چارچوب روابط قومی یا اشرافیت داخلی شکل می‌گرفت و خاستگاه و منشأ روی کار آمدن آنها، بیگانگان نبودند.
۳. حکومت رضاشاه چگونه حکومتی بود؟	حکومت او، حکومتی فردی و استبدادی بود. با وجود اصل تفکیک قوا در قانون اساسی، رضاشاه در همهٔ کارها و ارکان مملکت دخالت می‌کرد. در دورهٔ او، مجلس، قوهٔ قضائیه (عدلیه) و مجریه، فاقد استقلال بودند.
۴. در دوران حکومت رضاشاه، ملی‌گرایی افراطی با چه هدفی شدت گرفت؟	با هدف به حاشیه راندن اسلام
۵. یکی از شاخصه‌های ملیت‌گرایی افراطی دوران حکومت رضاشاه چه بود؟	قومیت‌ستیزی و نادیده گرفتن هویت اقوام ایرانی، مانند ترک، کرد، عرب، بلوچ، ترکمن و مانند آن بود.
۶. تلاش برای تغییر الفبای فارسی به لاتین در دورهٔ رضاشاه، با اصرارهای چه کسی پیگیری می‌شد؟	سیدحسن تقی‌زاده
۷. رکن و اساس حکومت رضاشاه را چه چیزی تشکیل می‌داد؟ چرا؟	رضاشاه، به سبب خصلت‌های فردی و روحیهٔ نظامی‌اش، ارتش را رکن و اساس حکومت خود قرار داد و فرماندهان ارتش را نسبت به دیگر مقام‌های دولتی، برتر به شمار می‌آورد.
۸. کارکرد ارتش رضاشاه در چه زمینه‌هایی بود؟	ارتشی که او بنیان نهاد، تنها برای ترساندن و سرکوب مخالفان داخلی، چپاول و غارت ایلات و عشایر و استحکام پایه‌های حکومت خود او شکل گرفته بود و به هیچ‌وجه ارتشی ملی و مقتدر نبود تا در برابر نیروهای بیگانه کارایی داشته باشد.

@ajbooks
فیلم از استفاده حتما در کانال سی آی پی تلگرام عضو شوید

gajmarket.com خرید آنلاین در

۹. اولین نشانهٔ حملهٔ علنی و آشکار رضاشاه به شعایر و ارزش‌های مذهبی در کجا آشکار شد؟ و چگونه بود؟	در نوروز ۱۳۰۶ ، در واقعهٔ اعتراض آیت‌الله بافقی به زنان عضو خانوادهٔ سلطنتی که بدون موازین شرعی وارد حرم حضرت معصومه (س) شدند، آشکار شد. به دنبال این اعتراض، رضاشاه به قم رفت و با گستاخی تمام، با چکمه وارد حرم شد و آیت‌الله بافقی را زیر لگد انداخت. پس از آن نیز، دستور تبعید او را صادر کرد.
۱۰. در اعتراض به سیاست‌های ضد دینی رضاشاه، چه کسانی و در کجا به مخالفت برخاستند؟	آیت‌الله نورالله اصفهانی در اصفهان، آیت‌الله طباطبایی قمی در مشهد، آیت‌الله سیدابوالحسن انگجی و آقامیرزا صادق در تبریز
۱۱. مبارزه با حجاب (کشف حجاب) رسماً از چه تاریخی آغاز و با چه کیفیتی دنبال و با چه واکنشی مواجه شد؟	از روز ۱۷ دی ۱۳۱۴ آغاز و با به‌کارگیری زور و خشونت دنبال شد - با مقاومت‌های مردم و عالمان دینی شهرهای مختلف روبه‌رو شد.
۱۲. جایگاه پوشش و حجاب در جامعهٔ ایرانی از دورهٔ باستان تاکنون را در مقایسه با دیگر جوامع معاصر آنان بررسی کنید.	ایرانیان از دیرگاه مردمی نجیب و موقّر بودند. فرهنگ و تمدن مردم ایران باستان، در مقایسه با دیگر تمدن‌های هم‌عصر خود، از اصالت، عقلانیت، اخلاق و معنویت متعالی‌تری برخوردار بود. با نگاهی به حجّاری‌ها و نقش‌های برجستهٔ تخت جمشید، بیستون و دیگر آثار برجامانده از ایران باستان، این حقیقت به روشنی آشکار می‌شود که برخلاف فرهنگ برهنگی رایج در تمدّن یونان و روم باستان، زنان ایرانی، در روزگار قدیم نیز دارای حجاب و عفاف بوده‌اند. پس از پذیرش اسلام، این سنت تقویت شد. پوشیدگی لباس زنان ایرانی جزء فرهنگ ملی و دینی آنان بوده است.
۱۳. اجتماع اعتراض‌آمیز مردم در مسجد گوهرشاد به چه منظوری بر پا شد؟ برخورد مأموران رضاشاه با این رخداد چه بود؟	مخالفت با فرمان اجباری کشف حجاب - به دستور رضاشاه، مأموران مسجد را به محاصره درآوردند و با پتک در مسجد را شکستند و وارد صحن شدند و با مسلسل‌های سنگین، از اطراف و بام‌های حرم مشرف به صحن مسجد گوهرشاد، آنها را به گلوله بستند و جمع کثیری را به شهادت رساندند.

@ipbooks
فیلم از استفاده حقوقی کتاب سی ای پی برای عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۹۹ کتاب درسی

۱ رضاشاه پیش از رسیدن به سلطنت برای تظاهر به دینداری، چه اعمالی انجام داد؟

برای جلب اعتماد مردم و نزدیکی به علما، با ظاهرسازی می‌کوشید در مراسم عزاداری و مذهبی شرکت کند تا احساسات عمومی را به نفع خود و نقشه‌هایی که در سر می‌پروراند، جلب کند. او در خرداد ۱۳۰۳ ، به وزارت معارف دستور داد که بر مطالب مذهبی و شرعی چاپ‌شده در مطبوعات نظارت و از درج مطالب خلاف شرع جلوگیری به عمل آید و نیز دستور تعطیلی مشروب‌فروشی‌ها و قمارخانه‌ها را صادر کرد. همچنین در همان سال، عازم عراق شد و ضمن ملاقات با علما و مراجع نجف، خود را حامی اسلام معرفی کرد و قول داد که دومین اصل متمم قانون اساسی مبنی بر نظارت علما بر مصوبه‌های مجلس را به اجرا درآورد.

۲ رضاشاه در دوران سلطنت خود، برای محدود کردن دین و شخصیت‌های دینی، چه اقداماتی انجام داد؟

رضاشاه با سیاست حذف دین از اجتماع، سعی در محدود کردن روحانیان و کنترل حوزه‌های علوم دینی کرد. او با شعار «اصلاح دین» کوشید تا ریشهٔ اسلام را برکند. جایگزین ساختن قانون‌های غربی به جای قوانین مذهبی، محدود کردن روحانیان و مراسم مذهبی، ممنوع کردن برگزاری مراسم سوگواری امام حسین(ع)، برپایی «کارناوال»های شادی و رژهٔ دسته‌های موزیک نظامیان در روز عاشورا، تخریب مدارس و حوزه‌های علمیه، تغییر کلاه و لباس، برداشتن حجاب و رواج منکرات و کارهای خلاف شرع، از دیگر برنامه‌های دین‌ستیزانهٔ رضاشاه بود.

۳ اقدام‌های ضد دینی رضاشاه، ریشه در چه جریان فکری و فرهنگی داشت؟

اقدامات ضد دینی رضاشاه، محصول اندیشهٔ خود او نبود. جریان هدایتگری که این برنامه‌ها را به وی القا می‌کرد، متشکل از کسانی بود که در روی کار آوردن و دستیابی او به قدرت، نقش داشتند. این اقدام‌ها، به ظاهر تحت عنوان تجددخواهی یا اصلاح مذهبی صورت می‌گرفت، اما اسناد تاریخی آشکار می‌کنند که استعمار نوین، برای از میان برداشتن مظاهر دین و روحانیت که مانع سلطهٔ آنها در ایران بود، به این روش‌ها متوسل می‌شد.

۴ در دورهٔ سلطنت رضاشاه، چه تغییراتی در لباس و کلاه مردم انجام شد؟

رضاشاه ابتدا با به‌کارگیری زور، کلاه لبه‌دار (کلاه پهلوی) را در میان مردم متداول کرد، اما پس از بازگشت از سفر ترکیه، به تقلید از «آتاتورک» دستور داد که کلاه پهلوی ممنوع و منسوخ شود و مردان از آن پس «کلاه شاپو» بر سر بگذارند. در دی ماه ۱۳۰۷ ، قانون اجباری یک‌شکل کردن لباس در ایران، با قید دو فوریت، به تصویب مجلس هفتم رسید. براساس این قانون، همهٔ مردم ایران اعم از شهری، روستایی و عشایر چادرنشین، موظف به رعایت آن بودند. مجازات متخلفان، جزای نقدی یا زندان بود.

@cipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۱۰: سقوط رضاشاه

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. چرا در سال‌های بعد از جنگ جهانی اول سیاست انگلستان نسبت به آلمان تغییر کرد؟	زیرا انگلستان و فرانسه از جانب حکومت کمونیستی شوروی بیشتر احساس خطر می‌کردند. بنابراین، انگلیسی‌ها توسعه و تقویت آلمان نازی تحت رهبری هیتلر را برای مقابله با شوروی مناسب می‌دانستند.
۲. موضع دولت ایران در جنگ جهانی دوم چه بود؟	دولت ایران با اعلام بی‌طرفی در آن جنگ تأکید کرد که به هیچ‌یک از طرف‌های جنگ اجازه نخواهد داد از خاک ایران عبور کنند.
۳. اشغال ایران توسط متفقین در جنگ جهانی دوم به چه بهانه‌ای صورت گرفت؟	آنان اعلام کردند: «چون دولت ایران در مقابل درخواست‌های آنان، سیاست مبهمی در پیش گرفته و در اخراج آلمانی‌ها اقدامی نکرده است، ارتش‌های شوروی و انگلستان وارد خاک ایران شده و مشغول پیشروی هستند».
۴. انگیزهٔ اصلی متفقین از اشغال ایران در جنگ جهانی دوم چه بود؟	بی‌خطرساختن خط تدارکاتی متفقین؛ زیرا آنها می‌توانستند تدارکات جنگی خود را از طریق راه‌آهن ایران به شوروی برسانند.
۵. چرا ارتش رضاشاه در برابر هجوم نیروهای متفقین به ایران، مقاومت زیادی نکرد؟	زیرا آحاد ارتش، همانند دیگر مردم ایران، اعتقادی به حکومت دیکتاتوری وابسته به بیگانه نداشت و ظرف مدت شش روز، به کلی از هم پاشید.
۶. سرانجام رضاشاه در جریان جنگ جهانی دوم و اشغال ایران چه بود؟	توسط انگلیسی‌ها از سلطنت برکنار شد و به جزیرهٔ «موریس» در اقیانوس هند، تبعید شد.
۷. در دوران حکومت رضاشاه، برای ایجاد تحول در بخش کشاورزی چه اقدام‌هایی صورت گرفت؟ چه عواملی مانع تحرک و رونق طبیعی در این بخش شد؟	تأسیس دانشکدهٔ کشاورزی در کرج و وارد کردن ماشین‌آلات کشاورزی - توجه رضاشاه به نظامی‌گری و ایجاد ارتش متحدالشکل، و علاوه بر این، تصرف صدها هزار هکتار از زمین‌های مرغوب توسط رضاشاه و رعایت نکردن حقوق دهقانان و کشاورزان، از انگیزهٔ آنان برای تولید بیشتر کاست.

@ripbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی ای برای پوکر عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۸. سیاستِ اسکان اجباری ایل‌ها و عشایر (تخته قاپو) توسط رضاشاه، با چه هدفی صورت گرفت و چه نتیجه‌ای به دنبال داشت؟	با هدف مهار قدرت سیاسی و نظامی آنان صورت گرفت. در نتیجهٔ آن دامداری سنتی به سرعت تخریب شد، بدون آنکه دامداری صنعتی جایگزین آن شود.
۹. مشکل اساسی صنایع در زمان رضاشاه چه بود؟	وابستگی شدید به فناوری و نیروی انسانی ماهر خارجی بود. ماشین‌آلات صنعتی به مملکت وارد می‌شد، اما فکر ابداع و ساخت ماشین‌آلات توسط نیروی بااستعداد ایرانی رواج نیافت.
۱۰. رضاشاه در سال ۱۳۰۶ ش. در پی اعلام استقلال بحرین، با بستن کدام عهدنامه حاکمیت ایران را نسبت به «مجمع‌الجزایر بحرین» نقض کرد؟	عهدنامهٔ ۲۰ مه ۱۹۲۷ م.
۱۱. قرارداد نفت ۱۹۳۳ م. ایران و انگلستان در کدام دوره و با امضای چه کسی منعقد شد؟ چگونگی انعقاد آن را بنویسید.	در دورهٔ رضاشاه پهلوی و توسط تقی‌زاده امضا شد. انگلستان در سال ۱۹۳۳ م. به این سبب که مدت قرارداد دارسی در حال پایان یافتن بود، تقاضای تجدید آن را کرد. رضاشاه با ظاهری وطن‌پرستانه و در واکنشی تند، قرارداد را پاره کرد و اسناد آن را در آتش بخاری سوزاند. او با این ظاهرسازی عوام‌فریبانه، زمینه را برای انعقاد قرارداد جدیدی که به مراتب ننگین‌تر از قرارداد سابق بود، فراهم کرد و پس از بستن قرارداد ۱۹۳۳ م، دستور داد که هیچ‌کس و هیچ روزنامه‌ای، دربارهٔ آن سخن نگوید و مطلبی منتشر نکند.
۱۲. بنابر اعتقاد مورخان، رضاشاه به چه دلیل حق مالکیت بر بحرین را نادیده گرفت؟	به دلیل تعهداتی که شخصاً به دولت انگلستان داشت.
۱۳. نحوهٔ برخورد با منتقدان و مخالفان سیاسی در حکومت رضاشاه چگونه بود؟	در حکومت رضاشاه، منتقدان و مخالفان سیاسی به شدت سرکوب می‌شدند. کسانی که برخلاف نظر او سخنی می‌گفتند و می‌نوشتند، سرنوشتی جز تبعید، زندان، شکنجه و مرگ نداشتند.

@cipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۴. رفتار رضاشاه نسبت به دوستان و حامیانش که در به قدرت رسیدن وی نقش داشتند، چگونه بود؟ نمونه‌ای ذکر نمایید.	رضاشاه حتی نسبت به دوستان و حامیان خود نیز با شقاوت و بی‌رحمی رفتار می‌کرد و با کمترین سوءظنی آنان را از بین می‌برد. اشخاصی مانند فیروز فرمانفرما، تیمورتاش و سردار اسعد بختیاری که نقش زیادی در به قدرت رسیدن و استحکام حکومت استبدادی او داشتند، سرانجام از مقامشان برکنار و روانهٔ زندان شدند و در آنجا به قتل رسیدند.
۱۵. میانهٔ رضاشاه با احزاب و فعالان سیاسی چگونه بود؟	در دوران حکومت رضاشاه، فعّالیت سیاسی به کلی ممنوع بود و از فعّالیت تشکل‌های سیاسی جلوگیری می‌شد.

فکر کنید و پاسخ دهید ..... صفحهٔ ۱۰۲ کتاب درسی

به نظر شما، چرا انگلیسی‌ها رضاشاه را وادار به استعفا کردند؟

به دلیل نافرمانی‌های رضاشاه از دستورات آنان و تمایل و گرایشش به آلمان‌ها و شاید افتادن احتمالی او در دام کمونیست

پرسش‌های نمونه ..... صفحهٔ ۱۰۶ کتاب درسی

۱ چرا خاک ایران مورد توجه کشورهای درگیر در جنگ جهانی دوم واقع شد؟

به سبب موقعیت حساس خود؛ زیرا مناسب‌ترین راه برای انتقال کمک‌های اقتصادی و نظامی انگلستان و آمریکا به شوروی بود تا ماشین جنگی هیتلر را متوقف سازند. از سوی دیگر، احتمال تسلط آلمان‌ها بر چاه‌های نفت ایران و خاورمیانه، انگلستان را به وحشت انداخته بود.

۲ در دورهٔ سلطنت رضاشاه، در زمینهٔ شبکهٔ راه‌ها و راه‌آهن چه اقداماتی شد؟ مورخان هدف از این اقدامات را چه می‌دانند؟

در ابتدای حکومت رضاشاه، راه‌های زمینی کشور بازسازی یا تکمیل شد. اگرچه هدف اصلی از این اقدام، ایجاد زمینهٔ مناسب برای حرکت نیروهای نظامی به قصد سرکوب شورش‌ها و مخالفت‌های احتمالی بود، ولی موجب شد که حمل‌ونقل کالاها در جاده‌ها سریع‌تر انجام شود. اقدام دیگری که همان زمان (۱۳۰۶) آغاز شد، احداث راه‌آهن بود. بسیاری از مورخان بر این عقیده‌اند که رضاشاه راه‌آهن سراسری ایران را برای جلب رضایت انگلیسی‌ها و تأمین مقاصد نظامی آنان احداث کرد.

۳ ایران براساس پیمان سعدآباد چه مناطقی را از دست داد؟

حکومت رضاشاه ناگزیر از بخشیدن ارتفاعات کوه آرارات به ترکیه، بخش‌هایی از شرق ایران به افغانستان و چشم‌پوشی دولت ایران از حق حاکمیت خود بر اروندرود شد.

@ajbooks
قبل از استفاده کتاب در کانال سایت ما عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. محمدرضاشاه با حمایت کدام کشورها به سلطنت رسید؟	انگلستان، آمریکا و شوروی
۲. رضاشاه قبل از خروج از ایران، دربارهٔ اموال و املاک خود چه تصمیمی گرفت؟	او توانست وکالت انتقال اموال فراوان و املاک زیادی را که در طول سلطنت خود از مردم غصب کرده بود، به پسرش واگذار کند.
۳. اوضاع ایران پس از تبعید رضاشاه چگونه بود؟	کشور میدان جوش و خروش و بحث‌های سیاسی شد و در فرصت و آزادی به‌وجودآمده، همگان به بحث دربارهٔ حوادث بیست سال گذشته پرداختند. یکی از مسائل جدی این دوران، محاکمه‌های جنجالی عوامل جنایت‌های دوران استبداد رضاشاه بود. خشم عمومی مردم سبب شد معدودی از افراد نظیر سرپاس رکن‌الدین مختاری (رئیس شهربانی تهران)، مصطفی راسخ (رئیس زندان قصر) و پزشک احمدی (پزشک زندان قصر) بازداشت و محاکمه شوند.
۴. مجلس سیزدهم، در آبان ماه ۱۳۲۱ ، اختیار تنظیم امور مالی و اقتصادی کشور را به چه کسی واگذار کرد؟ او در ایران دارای چه اختیاراتی بود؟	آرتور میلسپو، مستشار آمریکایی - میلسپو علاوه بر امور مالی، قدرت وضع مقررات و قوانین و تغییر قیمت ارز را نیز یافته بود و بر امور مالی ارتش و شهربانی هم نظارت می‌کرد.
۵. سیاست‌های اقتصادی نخستین سال‌های حکومت محمدرضا پهلوی چه تأثیری بر اقتصاد ایران گذاشت؟	با وجود نقاط مثبتی در این اصلاحات، سقوط ارزش ریال، نابودی درآمدهای دولت، ورشکستگی اقتصادی کشور، قحطی و بیماری از جمله نتایج ناگوار آن دوره بود.
۶. سیاست موازنهٔ منفی چه بود و در برابر کدام سیاست اتخاذ شد؟	ممنوعیت واگذاری امتیاز نفت به قدرت‌های شرق و غرب بود که در برابر سیاست موازنهٔ مثبت (اعطای امتیاز نفت به دو قدرت شرق و غرب) اتخاذ شد.
۷. سیاست موازنهٔ منفی منسوب به کیست؟	دکتر محمد مصدق
۸. کدام گروه و با همکاری کدام کشور و چگونه مقدمات جداسازی آذربایجان از ایران را فراهم آورد؟	فرقهٔ دمکرات - این گروه از شوروی تجهیزات جنگی دریافت می‌کرد و با پشتیبانی نیروهای نظامی شوروی، اقدام به تضعیف حاکمیت دولت مرکزی ایران و اشغال بخش‌هایی از آذربایجان کرد.

@ripbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوک عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۹. حزب دمکرات کردستان در چه تاریخی و در کجا جمهوری خودمختار کردستان را اعلام کرد؟ چرا فاقد پشتوانهٔ مردمی بود؟	در بهمن ماه ۱۳۲۴ و در مهاباد - به دلیل وابستگی‌اش به شوروی و تفکرات مارکسیستی
۱۰. غائلهٔ آذربایجان و کردستان چگونه به پایان رسید؟	این غائله با رشادت و مقاومت مردم وطن‌خواه مسلمان آذربایجان و کردستان، به پایان رسید. البته فشارهای بین‌المللی و تلاش‌های قوام‌السلطنه که وعدهٔ امتیاز نفت شمال را به شوروی داده بود، نیز در این ماجرا تأثیر داشت.
۱۱. چه عواملی در تزلزل کابینه‌های (دولت‌های) بی‌ثباتی که پس از خروج متفقین از ایران ایجاد شده بود، نقش اساسی داشت؟	۱- دخالت‌های آشکار و پنهان بیگانگان و عوامل آنها در امور داخلی ایران ۲- ناهماهنگی میان مجلس و دولت و بحران‌های سیاسی و اقتصادی ناشی از آن
۱۲. اعلام موجودیت دولت صهیونیستی، هم‌زمان با روی کار آمدن کدام دولت در ایران بود؟	محمد ساعد مراغه‌ای (مهرماه ۱۳۲۷)
۱۳. واکنش آیت‌الله کاشانی و سیدمجتبی نواب صفوی (رهبر فداییان اسلام) به اعلام موجودیت دولت صهیونیستی در سرزمین غصب‌شدهٔ فلسطین چه بود؟	اجتماع‌های گسترده‌ای در حمایت از مردم فلسطین برپا شد و بیش از پنج هزار نفر فدایی، برای اعزام به آن سرزمین، ثبت‌نام کردند.
۱۴. دولت اسرائیل در ایران، توسط کدام دولت و چگونه به رسمیت شناخته شد؟	محمد ساعد مراغه‌ای - وی پس از دریافت چهارصد هزار دلار رشوه از اسرائیل، ضمن تعویض وزیر خارجه، با موافقت محمدرضاشاه در دی ماه ۱۳۲۸ ، دولت اسراییل را به رسمیت شناخت.
۱۵. سوءقصد به جان محمدرضاشاه در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷ برای چه هدفی طراحی شده بود؟	توقف مبارزهٔ ضد استعماری ملت ایران
۱۶. دستاوردهای واقعهٔ سوءقصد به محمدرضاشاه در بهمن ماه ۱۳۲۷ چه بود؟	۱- پس از این واقعه، حزب توده به عنوان عامل نفوذ سیاست خارجی شوروی منحل شد. ۲- آیت‌الله کاشانی، ابتدا به زندان فلک‌الافلاک خرم‌آباد و سپس به لبنان تبعید شد.
۱۷. در دههٔ ۱۳۲۰ ش. کدام جریان‌های روشنفکری پا به عرصهٔ وجود گذاشتند؟	۱- مطبوعات دینی ۲- جنبش اسلامی دانشجویان (انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران)

@clpbooks قبل از استفاده حتما از کتابش سی ای پی عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۸. یکی از اهداف مهم جریان‌های روشنفکری دهۀ ۱۳۲۰ ش. چه بود؟	مقابله با اندیشه و جریان‌های غیراسلامی به ویژه کمونیسم
۱۹. دغدغۀ اصلی روشنفکری دینی در دهۀ ۱۳۲۰ ش. چه بود؟	ارائۀ چهرۀ تازه و پویا از اسلام بود که با مقتضیات زمان و علوم جدید سازگار باشد و مشکلات و نیازهای فکری نسل جوان تحصیل‌کرده را پاسخ دهد.

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحۀ ۱۰۹ کتاب درسی

علت افزایش فعالیت احزاب سیاسی در سال‌های اولیۀ سلطنت محمدرضاشاه چه بود؟

۱- حذف دیکتاتوری رضاشاه و فرصت و آزادی به‌دست‌آمده از این رهگذر

۲- عدم تثبیت حکومت نوپای محمدرضاشاه

پرسش‌های نمونه

صفحۀ ۱۱۳ کتاب درسی

۱ در اوایل سلطنت محمدرضاشاه چه احزابی در ایران تشکیل شد؟

۱- «حزب ارادۀ ملی» توسط سیدضیاءالدین طباطبایی، با همکاری انگلستان

۲- «حزب تودۀ» شوروی به کمک جمعی از کمونیست‌های سابق

۳- «حزب دمکرات آذربایجان و کردستان» با همکاری شوروی

۴- «حزب دمکرات توسط قوام‌السلطنه» که گاهی متمایل به آمریکا و گاه شوروی بود.

۵- «جمعیت فدائیان اسلام» به رهبری نواب صفوی که به‌وسیلۀ جریان‌های مذهبی ایجاد شد.

۲ دولت شوروی برای به دست آوردن امتیاز نفت، از چه راه‌هایی ایران را تحت فشار گذاشت؟

با استفاده از اهرم‌هایی چون حزب توده و عوامل داخلی‌اش و همچنین قوای مسلح شوروی که در خاک ایران حضور داشتند، دولت و مجلس ایران را تحت فشار گذاشت.

۳ چرا دولت شوروی از تخلیۀ خاک ایران از نیروهای خود، خودداری می‌کرد؟

این دولت اهداف جاه‌طلبانه‌ای را دنبال می‌کرد، از جمله: ایجاد حاشیۀ امنیتی و منطقۀ حائل از طریق تجزیۀ برخی از مناطق ایران (آذربایجان ایران و الحاق آن به آذربایجان شوروی) و دستیابی به امتیاز نفت شمال و... .

۴ محمدرضاشاه با تغییر قانون اساسی در پنجم اسفند ۱۳۲۷ ، چه اختیاراتی به دست آورد؟

۱- قدرت انحلال دو مجلس

۲- فرماندهی کل قوا

۳- اعلان جنگ و صلح

۴- امتیاز نصب وزرا

@cinbooks

gajmarket.com خرید آنلاین در

درس ۱۲: نهضت ملی شدن صنعت نفت

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. قرارداد «گس-گلشائیان» چه بود و چگونه امضا شد؟	دولت انگلستان، نمایندهٔ خود «نویل گس» را در چند مرحله برای انجام مذاکرات نفت به ایران فرستاد. او در سال ۱۳۲۸ ، پس از مذاکرات مفصل با گلشائیان، وزیر دارایی، قرارداد الحاقی به قرارداد ۱۹۳۳ ایران و انگلستان را که به قرارداد «گس-گلشائیان» معروف شد، امضا کرد.
۲. محمد ساعد (نخست‌وزیر) قرارداد الحاقی «گس-گلشائیان» را برای تصویب، به کدام مجلس برد؟ نتیجه چه شد؟	دورهٔ پانزدهم مجلس شورای ملی - برخلاف تصور او، نمایندگان مجلس به لایحهٔ مذکور رأی ندادند.
۳. محمد ساعد (نخست‌وزیر) به چه دلیل استعفا کرد؟	به دلیل عدم تصویب قرارداد الحاقی «گس-گلشائیان»
۴. علی منصور (نخست‌وزیر) لایحهٔ قرارداد الحاقی را در کدام دورهٔ مجلس ارائه کرد؟ نتیجه چه شد؟	دورهٔ شانزدهم مجلس شورای ملی - مجلس با پشتیبانی مردم از تصویب آن خودداری کرد.
۵. جبههٔ ملی توسط چه کسی و در چه تاریخی تأسیس شد؟ از چه وضعیتی در مجلس برخوردار بود؟	به رهبری دکتر مصدق، در سال ۱۳۲۸ ش. تأسیس شد. در مجلس در اقلیت قرار داشت، اما از محبوبیت برخوردار بود.
۶. فراکسیون هشت‌نفرهٔ جبههٔ ملی با چه هدفی تشکیل شد؟	با هدف مخالفت با قرارداد الحاقی «گس-گلشائیان»
۷. دولت رزم‌آرا مورد حمایت کدام کشورها بود؟ روی کار آمدن او چه پیامدی در ایران به دنبال داشت؟	انگلستان و آمریکا - در پی روی کار آمدن او، اتحاد نیروهای مذهبی و ملی افزایش یافت. آیت‌الله کاشانی و جبههٔ ملی اعلامیه‌ای علیه نخست‌وزیری رزم‌آرا صادر کردند و تشکیل دولت او را شبه‌کودتا نامیدند. سرانجام، در پی اقدامات و سیاست‌های رزم‌آرا اعتراض‌های مردمی علیه او گسترش یافت.
۸. ترور رزم‌آرا توسط چه کسی انجام شد و چه پیامدهایی داشت؟	توسط خلیل طهماسبی از اعضای برجستهٔ فداییان اسلام انجام شد. ۱- تنزل بهای سهام شرکت نفت انگلستان ۲- تصویب طرح ملی شدن صنعت نفت توسط کمیسیون نفت مجلس (۱۷ اسفند ۱۳۲۹)

خرید آنلاین در gajmarket.com

۹. براساس تصویب طرح قانون ملی شدن صنعت نفت، دولت باید چه اقداماتی انجام می‌داد؟	۱- خلع ید شرکت نفت ایران و انگلیس از نفت ایران ۲- تنظیم اساس‌نامهٔ شرکت ملی نفت ایران ۳- فروش نفت ایران به مشتریان به نرخ عادلانه
۱۰. استعفای دسته‌جمعی کارشناسان خارجی از شرکت نفت ایران چه نتایجی به دنبال داشت؟	تولید نفت تا حد رفع نیاز داخلی کاهش یافت. کشتی‌های نفت‌کش نیز از بارگیری نفت ایران خودداری کردند. در نتیجه، در مرداد ۱۳۳۰ آخرین واحد پالایشگاه آبادان تعطیل شد. همچنین به علت قطع صادرات نفت و تحریم‌های اقتصادی و فشارهای دولت انگلستان، درآمد دولت به سرعت کاهش یافت و کشور دچار مشکلات شدید اقتصادی شد. در نتیجه، دولت ناچار به فروش اوراق قرضه شد.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۱۹ کتاب درسی

۱ رزم‌آرا در مقابل ملی شدن صنعت نفت چه رفتاری در پیش گرفت؟

رزم‌آرا برای جلوگیری از ملی شدن صنعت نفت ایران به‌طور محرمانه وارد مذاکره با انگلستان شد و به‌جای قرارداد الحاقی، پیشنهاد جدیدی را که متضمن منافع انگلستان بود، ارائه کرد. علاوه بر این، او با تحقیر روحیهٔ ملی اعلام کرد که ایرانیان حتی قادر به ادارهٔ یک کارخانهٔ سیمان نیستند و ملی کردن صنعت نفت ایران را بزرگ‌ترین خیانت شمرد.

۲ مصدق در دورهٔ اول نخست‌وزیری خود چه اقداماتی انجام داد و عکس‌العمل دولت انگلستان در مقابل اقدامات او چه بود؟

در این دوره، دولت وی با تقویت وحدت ملی، تلاش برای ملی شدن صنعت نفت را پی گرفت و هیئت خلع ید از شرکت نفت، اقدام‌های خود را در مورد انتقال شرکت آغاز کرد. دولت انگلستان نیز در مقابل، ضمن شکایت به دیوان دادگستری بین‌المللی لاهه، تهدید کرد که به مرزهای آبی ایران تجاوز خواهد کرد.

۳ انگلستان از نخست‌وزیر شدن حسین علاء چه هدفی را دنبال می‌کرد و او در این راستا چه کارهایی کرد؟

انگلیس قصد داشت با انتصاب حسین علاء به نخست‌وزیری، مانع از اجرای قانون ملی شدن نفت ایران شود. علاء برای آرام کردن بحران و مناقشات نفتی در خوزستان و متعاقباً در دیگر مناطق نفت‌خیز جنوب، حکومت نظامی برقرار کرد و برای الغای قانون ملی شدن نفت تلاش زیادی کرد، اما در برابر ارادهٔ مردم ناکام ماند.

@ciphooks قبل از استفاده حتما در سامانه آی پی بوکس ثبت شود

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۱۳: زمینه‌های کودتای ۲۸ مرداد

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. علت استعفای دکتر مصدق از نخست‌وزیری (در تیر ماه ۱۳۳۱) چه بود؟	دکتر مصدق برای مواجهه با مخالفان داخلی که در رأس آن دربار قرار داشت، از شاه خواست تا پست وزارت جنگ را در اختیار وی قرار دهد؛ چون شاه نپذیرفت، مصدق استعفا کرد.
۲. علت، چگونگی و سرانجام قیام سی تیر ۱۳۳۱ را بنویسید.	پس از استعفای دکتر مصدق، قوام‌السلطنه، طی اعلامیهٔ شدیداللحنی به طرفداران ملی شدن نفت حمله و آنان را به اجرای «اعدام‌های دسته‌جمعی» تهدید کرد. در پی آن آیت‌الله کاشانی از مردم خواست تا برای مقابله با قوام به میدان بیایند و اعلام کرد، اگر قوام نرود، اعلام جهاد خواهد کرد. همچنین اگر در بازگشت دولت دکتر مصدق اقدام نشود، آتش انقلاب را متوجه دربار خواهد کرد. در اولین ساعات روز ۳۰ تیر ماه ۱۳۳۱، مردم تهران درحالی که در محاصرهٔ نیروهای نظامی و انتظامی، تانک‌ها و زره‌پوش‌ها قرار داشتند، بی‌محابا به حرکت درآمدند و حماسه‌ای ملی و غرورآفرین خلق کردند. رشادت مردم تهران و دیگر شهرهای کشور که منجر به شهادت تعدادی از آنها شد، موجب گردید تا شاه با برکناری قوام بار دیگر دکتر مصدق را به نخست‌وزیری منصوب کند.
۳. چه عواملی همزمان با روی کار آمدن مجدد دکتر مصدق، موقعیت ایشان را مستحکم ساخت؟	۱- انتخاب آیت‌الله کاشانی به ریاست مجلس شورای ملی ۲- واگذاری وزارت جنگ به دکتر مصدق
۴. چه عواملی اختلافات میان آیت‌الله کاشانی و دکتر مصدق را تشدید می‌کرد؟	دسیسه‌چینی کانون‌های توطئهٔ خارجی (از جمله انگلستان) و عوامل داخلی (شاه و دربار)
۵. عوامل خارجی زمینه‌ساز کودتای ۲۸ مرداد کدام‌اند؟	۱- آمریکا: مواضع دولت آمریکا در قبال نهضت ملی شدن نفت از سیاست حمایت و میانجی‌گری، به‌تدریج به بهانهٔ مقابله با نفوذ کمونیست‌ها در ایران تبدیل به مداخله‌گری و توسل به عملیات براندازی و کودتا شد. ۲- انگلستان: حل بحران نفت از طریق اعمال قدرت نظامی و توسل به کودتا، برای نخستین‌بار از سوی انگلستان تحت عنوان «عملیات چکمه» طراحی شد.

@ctbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی تی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۶. نُرمن شوارتسکف به چه منظوری به ایران آمد؟	پس از آن که سازمان سیا مأموریت یافت نقشهٔ کودتا را طراحی کند، ژنرال آمریکایی نُرمن شوارتسکف به منظور تشویق شاه برای مشارکت فعال کودتا به ایران آمد.
۷. عوامل داخلی زمینه‌ساز کودتای ۲۸ مرداد کدام‌اند؟	۱- حزب توده: این حزب از آغاز نهضت ملی شدن نفت، جنبش را به عنوان یک حرکت وابسته، به سرمایه‌داری غرب متهم می‌کرد. ۲- شبکهٔ بدامن: این شبکه موفق شد با نفوذ در برخی از جریان‌های سیاسی و احزاب، به ایجاد تشتت سیاسی و بدبینی به رهبران نهضت و اختلاف‌افکنی دامن بزند. ۳- شاه و دربار: شاه از پیامدهای نهضت ملی شدن نفت بیمناک بود، نیروهایی که در اطراف شاه و دربار جمع شده بودند، پیوسته درصدد بودند تا مانع به قدرت رسیدن دکتر مصدق شوند. ۴- مطبوعات: کودتاگران با استفاده از مطبوعات به سازماندهی افکار عمومی پرداختند. آنها از این طریق توانستند با ایجاد شایعات و تبلیغات ویرانگر، به تخریب شخصیت دکتر مصدق و ایجاد نارضایتی عمومی از دولت او، به تشدید اختلافات دامن بزنند.
۸. پس از آنکه آمریکا با انگلستان در براندازی دولت مصدق همراه شد، طرح «عملیات چکمهٔ» انگلستان به کدام طرح مبدل و رهبری آن به چه کسی سپرده شد؟	به «عملیات آژاکس» مبدل و رهبری آن به «کرمیت روزولت» آمریکایی واگذار شد.
۹. سرانجام حزب توده پس از کودتای ۲۸ مرداد چه بود؟	حزب توده همچون کوه یخ آب شد. گروهی از رهبران آن از کشور گریختند، گروهی برای نجات جان خود با سران کودتا همکاری کردند. برخی از اعضای آن نیز بعدها به خدمت ساواک درآمدند.
۱۰. دکتر مصدق به چه بهانه‌ای مجلس هفدهم را منحل کرد؟	به بهانهٔ نفوذ و تحریکات بیگانگان در مجلس
۱۱. انحلال مجلس هفدهم توسط مصدق چه پیامدهایی به همراه داشت؟	انحلال مجلس فرصت مناسبی برای کودتاگران فراهم کرد، زیرا مشروعیت رئیس دولت را آشکارا مخدوش کرد و باعث هموار شدن عملیات کودتا شد. کودتاگران مدعی بودند پس از انحلال مجلس شورای ملی، دیگر دولت مصدق مشروعیت قانونی ندارد.

@cipbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۲۹ کتاب درسی

۱ چه عواملی موجب شد که مصدق در دور دوم نخست‌وزیری از حمایت مردم محروم بماند؟

ضعف ساختاری و بی‌کفایتی برخی از اعضای کابینهٔ دولت، رقابت‌ها و قدرت‌طلبی‌ها، روند جدایی و بروز شکاف و تشتّت سیاسی، مانع آن شد تا بار دیگر مردم همچون واقعهٔ ۳۰ تیر در صحنهٔ مبارزه حاضر شوند.

۲ انگلستان از چه راه‌هایی همکاری آمریکا برای انجام کودتا در ایران را جلب کرد؟

انگلستان برای این کار توانست خطر حزب توده را بهانه کرده و از آن به‌عنوان وسیله‌ای برای جلب توجه افکار عمومی آمریکا سود جوید. همچنین به شرکت‌های آمریکایی اجازهٔ ورود به امور نفتی ایران را دادند.

۳ انگلستان از چه راه‌هایی به تضعیف دولت مصدق پرداخت؟

دولت انگلستان با استفاده از شبکهٔ جاسوسی خود که از دیرباز در ایران فعالیت داشت، به شکل‌های گوناگون اقدام به تضعیف دولت دکتر مصدق کرد، از جمله تحریم نفت ایران و تهدید کشورهای خریدار نفت ایران به تعقیب قضایی و مجازات.

۴ موضع حزب توده نسبت به دولت مصدق چه بود و عملکرد آن حزب در کودتای ۲۸ مرداد چگونه بود؟

حزب توده به دلیل وابستگی به شوروی، از منافع روس‌ها حمایت می‌کرد و رفتار خصمانهٔ خود را با دکتر مصدق هیچ‌گاه تغییر نداد. در فاصلهٔ کودتای نافرجام ۲۵ مرداد تا کودتای ۲۸ مرداد، حزب توده با وجود داشتن تشکیلات وسیع و سازمان نظامی، نیروهایش را از خیابان‌ها فراخواند و در برابر کودتا هیچ واکنشی به جز پایین کشیدن مجسمه‌های شاه و شعار الغای سلطنت و استقرار جمهوری دموکراتیک انجام نداد. در صورتی که آنها به دلیل پست‌های نظامی مهمی که در اختیار داشتند، می‌توانستند به شکست کودتا کمک کنند.

۵ در دورهٔ نخست‌وزیری مصدق، عناصر فعال دربار چه کسانی بودند و چگونه به تضعیف دولت مصدق پرداختند؟

اشرف پهلوی (خواهر شاه)، مادر شاه، اسدالله علم و شاپور ریپورتر، از عناصر فعال دربار به شمار می‌رفتند. آنها به همراه سفارت انگلستان، به دسیسه‌چینی و توطئه برای تضعیف دولت مصدق پرداختند. درباریان برای حفظ منافع و سلطهٔ آن دولت، حاضر به هرگونه همکاری با انگلیسی‌ها بودند.

@cipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. فرماندهی نظامی کودتای ۲۸ مرداد با چه کسی بود؟ وی توسط چه کسانی انتخاب شد؟	فضل‌الله زاهدی - مقامات آمریکایی و انگلیسی
۲. چه مسائلی موجب شد که کودتاچیان ۲۸ مرداد، بدون برخورد با مانع جدی، حکومت ملی را ساقط کنند و رژیم آمریکایی را برقرار سازند؟	تلاش کودتاچیان، بی‌توجهی دولت به کودتای مقدماتی و عدم پیش‌بینی کودتای بعدی
۳. نقش شعبان جعفری (شعبان بی‌مخ) و گروه‌های اوباش و ولگرد را در اجرای کودتای ۲۸ مرداد و سقوط دولت مصدق بنویسید.	بخش عمده‌ای از آشوب‌های خیابانی در روز کودتا را شعبان جعفری (شعبان بی‌مخ) با عده‌ای از چماقداران خود و همراهی گروه‌های دیگر اوباش و ولگرد انجام دادند و خیابان‌های تهران را یکی پس از دیگری تصرف کردند.
۴. لویی هندرسن که بود و چه درخواستی از مصدق داشت؟	سفیر آمریکا در تهران بود که نقش مهمی در روزهای حساس کودتا برعهده داشت. او به دکتر مصدق تکلیف کرد که از پست خود کناره‌گیری کند، ولی دکتر مصدق با عتاب او را از خانه‌اش بیرون کرد.
۵. چرا در روز ۲۸ مرداد، خیابان‌ها خالی از نیروهای طرفدار مصدق بود؟	به دلیل ممنوع شدن تظاهرات توسط دکتر مصدق
۶. طرح براندازی حکومت مصدق با چه کیفیتی، چه هزینه‌ای و چه پیامدهایی اجرا شد؟	طرح براندازی پیچیده بود، اما به سهولت و با کمترین هزینه برای کودتاچیان و پیامدهایی سنگین و ناگوار برای ملت ایران همراه بود که منجر به سلطهٔ همه جانبهٔ آمریکا در ایران شد.

@cbooks
فایل از استفاده حقوقی در کتابخانه سی بی بوکس عضو شوید

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۳۵ کتاب درسی

۱ سازمان سیا چه نقشی در انجام کودتای ۲۸ مرداد داشت؟

براساس اسناد محرمانهٔ کودتا، روشن است که دولت آمریکا نقش مؤثری در سازماندهی و هدایت نیروهای مخالف برای سرنگونی دولت مصدق ایفا کرده و هدایت و رهبری کودتا را بر عهده داشت. کرومیت روزولت گردانندهٔ کودتا در ۲۸ تیر ۱۳۳۲ وارد ایران شد و در مخفی‌گاه زاهدی با او دیدار کرد. او توانست با همکاری زاهدی شمار زیادی از نظامیان پادگان‌های تهران را به سرپیچی از دستورات دولت وادار کند. همچنین شعبهٔ امنیتی سازمان سیا تصمیم گرفت به‌سرعت سیاست حمله به دولت دکتر مصدق را از طریق جنگ روانی، موسوم به «تبلیغات خاکستری» به مرحلهٔ اجرا درآورد.

خرید آنلاین در gajmarket.com

۲ پیامدهای کودتای ۲۸ مرداد برای ملت ایران چه بود؟

به دنبال کودتا، سرلشکر زاهدی نخست‌وزیر شد و محمدرضا پهلوی به کشور بازگشت و عصر جدیدی در سرنوشت ملت ایران رقم خورد که هزینهٔ آن بیست‌وپنج سال سلطهٔ مستقیم آمریکا همراه با ده هزار کشته، زخمی، زندانی و تاراج میلیاردها بشکهٔ نفت کشور بود.

۳ حرکت مردم ایران پس از شهریور ۱۳۲۰ بر چه پایه‌هایی استوار بود و چرا این حرکت به نتیجهٔ نهایی نرسید؟

بر دو پایه استوار بود:

۱- جلوگیری از بازگشت دیکتاتوری پهلوی

۲- کوتاه کردن دست استعمار

این حرکت به دلیل دسیسهٔ بیگانگان، اختلافات داخلی و فقدان رهبری مقتدر، بصیر و جامع، به نتیجهٔ نهایی نرسید.

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. سرانجام دکتر مصدق پس از کودتای ۲۸ مرداد چه بود؟	دکتر مصدق پس از دستگیری، در دادگاه نظامی محاکمه و به سه سال زندان محکوم شد و عملاً تا آخر عمر در احمدآباد، روستایی در اطراف تهران، تحت نظر بود.
۲. در آستانهٔ برپایی انتخابات دورهٔ هجدهم مجلس شورای ملی، چه کسانی به مخالفت با مجلس فرمایشی برخاستند؟	آیت‌الله کاشانی و نهضت مقاومت ملی
۳. سردنیس رایت که بود و به چه منظوری به تهران آمد؟	کاردار انگلیس - برای اعلام برقراری روابط سیاسی ایران و انگلیس
۴. قرارداد کنسرسیوم نفت چه بود؟ با چه هدفی به ایران تحمیل شد؟	یک قرارداد استعماری بود که بین ایران و چند شرکت نفتی آمریکایی، انگلیسی، فرانسوی و هلندی بسته شد. این قرارداد با هدف بهره‌برداری از مخازن نفت ایران، توسط حکومت دست‌نشاندهٔ شاه به ایران تحمیل شد.
۵. پیامدهای قرارداد کنسرسیوم نفت چه بود؟	کنسرسیوم، اختلافات میان آمریکا و انگلستان را بر سر مسئلهٔ نفت ایران حل کرد و همهٔ ثمرات مبارزهٔ ملت ایران در جریان نهضت ملی شدن نفت را بر باد داد.
۶. سپهبد زاهدی به چه دلیل و با کمک چه کسانی از نخست‌وزیری برکنار شد؟	به علت اشتهار به حیف و میل کردن کمک‌های آمریکایی‌ها و بی‌اعتنایی به شاه و با کمک انگلیسی‌ها
۷. با روی کار آمدن حسین علاء، چه دگرگونی‌هایی در اوضاع سیاسی ایران صورت گرفت؟	شاه گام مهمی در تحکیم قدرت استبدادی‌اش برداشت و معیار قدرت دولت، شخص او شد.
۸. پیمان بغداد به توصیهٔ کدام کشور و بین کدام کشورها و با چه هدفی امضا شد؟	به توصیهٔ آمریکا ابتدا بین کشورهای ترکیه و عراق امضا شد و سپس پاکستان و ایران نیز به آن پیوستند. - با هدف کامل کردن حلقهٔ محاصرهٔ شوروی
۹. پیمان بغداد به چه بهانه‌ای و بر مبنای نظریهٔ کدام شخص تشکیل شد؟	به بهانهٔ دفع خطر کمونیسم و بر مبنای نظریهٔ «آیزنهاور» رئیس‌جمهور آمریکا تشکیل شد.
۱۰. نتیجهٔ عضویت ایران در پیمان بغداد و امضای قرارداد دو جانبه با آمریکا چه بود؟	گسترش حضور نظامیان و مستشاران آمریکایی در ایران

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۱. اولین رئیس ساواک چه کسی و چگونه فردی بود؟	سپهبد تیمور بختیار، یکی از بی‌رحم‌ترین افسران ارتش و فرماندار نظامی تهران بود.
۱۲. حکومت محمدرضاشاه دچار کدام کمبودها بود؟	فقدان مشروعیت و نبود آزادی سیاسی
۱۳. محمدرضاشاه پهلوی برای جلب افکار عمومی دست به تأسیس کدام احزاب سیاسی زد؟	۱- حزب «ملّیون» (اکثریت)، به رهبری نخست‌وزیر، دکتر منوچهر اقبال ۲- حزب «مردم» (اقلیت)، به رهبری اسدالله علم

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۱۳۷ کتاب‌درسی

به نظر شما، هدف از تشکیل فرمانداری نظامی در تهران پس از کودتای ۲۸ مرداد چه بود؟

۱- تثبیت حکومت کودتا و سرکوب نیروهای ضدکودتا و میهن‌دوست ایران

۲- جلوگیری از وقوع حرکت‌های احتمالی مخالف با حکومت کودتا و بیگانگان حامی آن

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۴۲ کتاب‌درسی

۱ پس از کودتای ۲۸ مرداد، چه وضعیتی بر مملکت حاکم شد؟

با روی کار آمدن دولت نظامی زاهدی، فضای تیره‌ای در جامعهٔ ایران حکم‌فرما شد، فرمانداری نظامی تهران به سرتیپ تیمور بختیار سپرده شد. او که افسری بی‌رحم و خونریز بود، تلاش‌های خود را برای استقرار و تثبیت حکومت کودتا و سرکوب نیروهای ضدکودتا و میهن‌دوست آغاز کرد. به این ترتیب، عدهٔ بسیاری از مخالفان دستگیر و زندانی و عده‌ای دیگر، تبعید و تیرباران شدند. تظاهرات شهرستان‌ها و تهران با سرکوب شدید مواجه شد. همچنین فرمانداری نظامی، سقف بازار تهران را تخریب و جمعی از بازاریان را به جزیرهٔ خارک تبعید کرد.

۲ علت مخالفت شهید نواب صفوی با پیمان بغداد چه بود؟

او معتقد بود که ورود ایران در پیمان بغداد، زمینه‌ساز سلطهٔ نظامی آمریکا بر ایران است.

۳ تأسیس ساواک از چه جنبه‌هایی برای آمریکا اهمیت داشت؟

۱- همسایگی ایران با شوروی، به‌عنوان رقیب اصلی آمریکا

۲- حفظ و تثبیت نفوذ آمریکا در ایران

۴ بیگانگان چه نقشی در تأسیس و اداره کردن ساواک داشتند؟

ساواک، با هدایت و حمایت سرویس‌های اطلاعاتی آمریکا و انگلیس و سپس با کمک سازمان اطلاعاتی اسرائیل (موساد)، به‌صورت یک تشکیلات مخوف امنیتی و اطلاعاتی درآمد.

@ctbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۱۶: زمینه‌ها و هدف‌های اصلاحات آمریکایی در ایران

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. به چه دلیل کشورهای خاورمیانه، امکان مصرف تولیدات جدید (کشورهای غربی) را نداشت؟	به علت ساختار اقتصادی مبتنی بر رژیم ارباب و رعیتی
۲. به باور زمامداران آمریکا، اصلاحات اقتصادی و اجتماعی چه نتایجی می‌توانست داشته باشد؟	می‌توانست ضمن جلوگیری از «انقلاب سرخ» و کاهش خطر کمونیسم، زمینهٔ ایجاد «انقلاب سفید» را فراهم آورد و از گسترش فعالیت‌های مردمی علیه حکومت‌های دیکتاتور و دست‌نشاندهٔ آمریکا جلوگیری کند.
۳. محمدرضا در شهریور ۱۳۳۹ با منصوب کردن کدام فرد به نخست‌وزیری و طرح چه شعارهایی به استقبال سیاست‌های جدید آمریکا رفت؟	شریف امامی - شعارهایی مانند آزادی احزاب و فضای باز سیاسی و اصلاحات اقتصادی
۴. انتخاب شریف امامی به نخست‌وزیری، حاصل توافق چه کسانی و چه شرایطی بود؟	حاصل توافق محمدرضاشاه و انگلستان با استفاده از فرصت انتخابات ریاست جمهوری آمریکا بود.
۵. با روی کار آمدن کدام فرد (نخست‌وزیر) سیاست‌های پیش‌بینی‌شدهٔ آمریکا به اجرا گذاشته شد؟	دکتر علی امینی
۶. قدم اول، در اجرای سیاست‌های پیش‌بینی‌شدهٔ آمریکا در ایران چه بود؟	مبارزه با فساد اداری بود که برای جلوگیری از سقوط رژیم پهلوی و افتادن حکومت ایران به دست کمونیست‌ها، صورت می‌گرفت.
۷. هدف علی امینی از دستگیری مقامات اقتصادی و نظامیان عالی‌رتبه چه بود؟	او با این کار، گناه مفاسد اقتصادی و سیاسی رژیم پهلوی را به گردن آنها انداخت تا از گسترش اعتراضات اجتماعی و مردمی علیه آمریکا جلوگیری کند.
۸. قدم دوم در اجرای سیاست‌های پیش‌بینی‌شدهٔ آمریکا در ایران چه بود؟	«اصلاحات اقتصادی» بود که برای تغییر زیرساخت‌های اجتماعی و اقتصادی کشور به اجرا درآمد.
۹. قانون اصلاحات ارضی در چه تاریخی و در کجا به تصویب رسید و اجرای آن از کدام منطقه آغاز شد؟	بهمن ۱۳۴۰ در هیئت دولت به تصویب رسیده بود و از منطقهٔ آذربایجان شروع شد.

@ciabooks
قبل از استفاده حتما از کانال سی آی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۰. دکتر علی امینی چرا و چگونه از نخست‌وزیری برکنار شد؟	علی امینی در دورهٔ نخست‌وزیری به دنبال جاه‌طلبی‌های شخصی خود نیز بود و می‌خواست مستقل از شاه با آمریکا رابطه برقرار کند. شاه از این موضوع احساس نگرانی می‌کرد. از این‌رو، محمدرضاشاه در فروردین ۱۳۴۱ به همراه اسدالله علم به آمریکا رفت و با کمک انگلستان توانست آمریکا را به برکناری امینی راضی کند و خود مجری اصلاحات مورد نظر آمریکا در ایران شود.

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۱۴۴ کتاب‌درسی

منظور از انقلاب سفید، ماهیت و اهداف آن چیست؟

انقلاب سفید، انجام اصلاحات ظاهری اجتماعی و اقتصادی بدون اقدامات نظامی؛ یعنی نقطهٔ مقابل انقلاب سرخ است. ماهیت استعماری داشت و در راستای حفظ منافع استعمارگران در منطقهٔ خاورمیانه اعمال می‌شد. صنایع و اقتصاد آمریکا و کشورهای غربی، نیازمند بازارهای مصرف جدیدی بود و کشورهای خاورمیانه به علت ساختار اقتصادی، مبتنی بر ارباب و رعیتی، امکان مصرف تولیدات جدید را نداشتند. علاوه بر این، انجام اصلاحات ضمن جلوگیری از انقلاب سرخ و کاهش خطر کمونیسم، از خطر فعالیت‌های مردمی علیه حکومت‌های دیکتاتور و دست‌نشاندهٔ آمریکا جلوگیری می‌کرد.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۴۶ کتاب‌درسی

۱ هدف آمریکا از انجام اصلاحات در کشورهای توسعه‌نیافته چه بود؟ این اصلاحات با چه عنوانی و در چه کشورهایی اجرا شد؟

اجرای اصلاحات از بالا به پایین، با هدف پیشگیری از انقلاب‌های قهرآمیز بود. این اصلاحات با عنوان «اتحاد برای پیشرفت» در کشورهایی که در معرض خطر کمونیسم بودند، اجرا می‌شد.

۲ چرا دولت آمریکا انجام اصلاحات اقتصادی - اجتماعی در ایران را ضروری می‌دانست؟

زیرا رژیم دست‌نشاندهٔ شاه وابسته و متحد آمریکا بود و به دلیل همسایگی با اتحاد جماهیر شوروی و موقعیت ممتاز جغرافیای سیاسی، در وضعیتی حساس و تعیین‌کننده قرار داشت.

۳ آمریکا چه نقشی در برکناری شریف امامی و انتصاب علی امینی به نخست‌وزیری داشت؟

کندی رئیس‌جمهور آمریکا، به شاه و شریف امامی اعتماد نداشت و آنها را برای اجرای برنامه‌هایش در ایران مناسب ندید. بنابراین، برای هموار کردن سیاست‌های خود در ایران، با برخی از رجال ایران ارتباط برقرار کرد و خواستار برکناری شریف امامی و روی کار آمدن علی امینی شد. امینی در دوران تصدی سفارت ایران در آمریکا، به مقامات آمریکایی و کندی نزدیک شده بود.

۴ علی امینی در دورهٔ نخست‌وزیری خود چه اقداماتی انجام داد؟

او در اولین قدم، دست به اقدامی جنجالی زد و از شاه درخواست انحلال مجلس‌های شورای ملی و سنا را کرد، تا موانع سر راه انجام نقشه‌های خود را از میان بردارد. به دنبال آن، جمعی زیاد از سران حکومت، از نظامیان عالی‌رتبه گرفته تا مقام‌های اقتصادی را دستگیر کرد تا گناه مفاسد اقتصادی و سیاسی رژیم را به گردن آنان بیندازد. اقدام دوم امینی، اجرای قانون اصلاحات ارضی بود.

@cbooks

gajmarket.com خرید آنلاین در

درس ۱۷: پیدایش نهضت روحانیت و اوج‌گیری بیداری اسلامی

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. با رحلت چه کسی در سال ۱۳۴۰ ، محمدرضاشاه فرصت مناسب برای اجرای اصلاحات آمریکایی را پیدا کرد؟	آیت‌الله بروجردی، مرجع بزرگ تقلید شیعیان جهان
۲. در تیر ماه ۱۳۴۱ ، شاه به چه بهانه‌ای علی امینی را از نخست‌وزیری برکنار کرد؟	به بهانهٔ اختلاف بر سر بودجهٔ نظامی
۳. پس از برکناری علی امینی از نخست‌وزیری در تیرماه ۱۳۴۱، چه کسی به جای او منصوب شد؟	اسدالله علم
۴. قانون انجمن‌های ایالتی و ولایتی در کدام دورهٔ مجلس شورای ملی و به چه منظوری به تصویب رسیده بود؟	در اولین دورهٔ مجلس شورای ملی و به منظور تشکیل شوراهای استان و شهرستان
۵. اولین پیروزی سیاسی ملت ایران به رهبری امام خمینی، بعد از کودتای ۲۸ مرداد چه بود و به چه نامی مشهور شد؟	شکست شاه (محمدرضا) در اجرای سیاست اسلام‌زدایی- این حرکت هماهنگ علما به نهضت دو ماههٔ روحانیون شهرت یافت.
۶. تصویب‌نامهٔ انجمن‌های ایالتی و ولایتی، مقدمهٔ اجرای کدام سیاست بود و به چه منظوری ایجاد شد و بعدها از سوی شاه و دربار چه نام گرفت؟	مقدمهٔ اجرای حرکتی در جهت خواست آمریکایی‌ها، برای جلوگیری از نفوذ شوروی در ایران بود که بعدها، انقلاب سفید نام گرفت.
۷. نمایندهٔ مراجع و علمای قم که برای اطلاع از اهداف همه‌پرسی اصول شش‌گانه به دیدار شاه رفت، چه کسی بود؟ نتیجهٔ دیدار چه شد؟	آیت‌الله روح‌الله کمالوند - در این دیدار، شاه به جای پاسخ به سؤالات مراجع و علما، زبان به تهدید گشود.
۸. واکنش مردم، دانشجویان دانشگاه تهران و بازار تهران نسبت به اعلام غیرقانونی بودن رفراندوم (همه‌پرسی) شاه چه بود؟ برخورد رژیم چه بود؟	مردم قم و تهران و دیگر شهرستان‌ها به خیابان‌ها ریختند. دانشجویان دانشگاه تهران نیز با صدور اعلامیه‌ای اقدامات ضداسلامی و غیرقانونی رژیم را محکوم کردند. بازار تهران تعطیل شد و مردم در قسمت‌های جنوبی شهر تظاهرات اعتراض‌آمیز به پا کردند. رژیم برای کنترل اوضاع، تهران را به اشغال نظامی درآورد و به سرکوب مردم و هجوم به دانشگاه تهران پرداخت و تعدادی از روحانیان را دستگیر و روانهٔ زندان کرد.

@unbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

۹. واکنش نهضت آزادی در برابر لایحهٔ انجمن‌های ایالتی و ولایتی و برگزاری رفراندوم شاه چه بود؟	در کنار مخالفت علما و روحانیون، نهضت آزادی نیز با لایحهٔ انجمن‌های ایالتی و ولایتی و برگزاری رفراندوم مخالفت کرد و پس از دیدار با مراجع قم و با صدور اعلامیه‌ای، به دفاع از نهضت روحانیت برخاست و به افشای ماهیت اصلاحات شاه، کندی و انقلاب سفید پرداخت.
۱۰. واکنش رژیم پهلوی نسبت به نهضت آزادی، پس از اعلام موضع در برابر انقلاب سفید چه بود؟	رژیم، رهبران این تشکل، از جمله مهندس بازرگان و آیت‌الله طالقانی را دستگیر کرد. (آنها تا پس از قیام ۱۵ خرداد در زندان باقی ماندند.)
۱۱. اقدام جبههٔ ملی در برابر رفراندوم شاه و انقلاب سفید چه بود؟	جبههٔ ملی به شعار «اصلاحات آری، دیکتاتوری نه» کفایت کرد.
۱۲. در چهارم بهمن ۱۳۴۱، شاه (محمدرضا) به چه منظوری به قم رفت؟	به قم رفت تا با سخنرانی در این شهر که کانون اصلی مخالفان بود، ثابت کند علما در مخالفت با اصول شش‌گانه یکپارچه نیستند.
۱۳. اقدام علمای قم نسبت به سفر شاه در چهارم بهمن ۴۱ به قم چه بود و چه پیامدی به دنبال داشت؟	علمای قم به رهبری امام خمینی استقبال از شاه و حضور در مراسم را تحریم کردند. شهر قم یکپارچه تعطیل شد. شاه برخلاف انتظارش با مشاهدهٔ این حوادث، طی نطقی که با عصبانیت ایراد شد، به روحانیت و اسلام اهانت کرد.
۱۴. همه‌پرسی ۶ بهمن ۱۳۴۱ را چه کسانی به شاه تبریک گفتند؟	رئیس‌جمهور آمریکا و ملکهٔ انگلیس

@ciphooks قبل از استفاده حتما در تلگرام سی ای پی بوکس عضو شوید

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۵۲ کتاب‌درسی

(۱) **در دورهٔ نخست‌وزیری عَلَم چه تغییری در شرایط انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی ایجاد شد؟**

شرط مسلمان بودن و سوگند به قرآن مجید از شرایط انتخاب‌شوندگان حذف شد.

(۲) **علت و نتیجهٔ مخالفت امام خمینی و علما با تصویب‌نامهٔ انجمن‌های ایالتی و ولایتی را توضیح دهید.**

امام خمینی علمای طراز اول قم را به نشست و گفت‌وگوهای متعدد برای لغو این تصویب‌نامه فراخواند. وی با تشریح نقشه‌های استعمار و توطئه‌های آنها مسئولیت علما را در قبال صیانت از اسلام و استقلال کشور یادآور شد و مقرر شد، با ارسال تلگرام‌هایی به شاه، لغو فوری تصویب‌نامهٔ مذکور درخواست شود. مبارزهٔ پیگیر امام خمینی، مراجع تقلید و دیگر علما، سرانجام شاه و دولت را وادار به عقب‌نشینی و اعلام لغو تصویب‌نامه کرد.

(۳) **امام خمینی (ره) و دیگر علما، در مقابل رفراندوم اصول شش‌گانه (انقلاب سفید) چه موضعی اتخاذ کردند؟**

رفراندوم را تحریم کردند.

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۱۸: قیام ۱۵ خرداد

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. **چرا اجرای سیاست‌های آمریکا (انقلاب سفید) در ایران مورد اعتراض علما واقع شد؟**	زیرا اجرای سیاست‌های آمریکا، علاوه بر گسترش وابستگی کشور و نابودی بنیادهای اقتصادی، منجر به اسلام‌زدایی نیز می‌شد.
۲. **علت و چگونگی حملهٔ نیروهای رژیم پهلوی به فیضیهٔ قم را بنویسید.**	با نزدیک شدن نوروز ۴۲، امام خمینی، در اعتراض به سیاست‌های رژیم پهلوی، اعلام عزای عمومی کرد. دیگر مراجع و علما نیز از او پیروی کردند. دوم فروردین‌ماه در جریان برگزاری مراسم عزاداری شهادت امام جعفرصادق (ع)، نیروهای ساواک و کماندوهای «شاه»، در لباس غیرنظامی به مدرسهٔ فیضیهٔ قم حمله کردند و عده‌ای از روحانیان را به شهادت رساندند یا زخمی کردند. آنان درهای حجره‌ها را شکستند و قرآن‌ها و کتاب‌ها را پاره کردند و به بیرون ریختند. حتی به مجروحان بستری‌شده در بیمارستان قم نیز حمله بردند و آنها را در بیمارستان دستگیر کردند.
۳. **هم‌زمان با حمله به مدرسهٔ فیضیهٔ قم، کدام مکان دیگر مورد تهاجم قرار گرفت؟**	مدرسهٔ طالبیهٔ تبریز
۴. **هدف رژیم پهلوی از حمله به مدرسهٔ فیضیهٔ قم چه بود؟**	ایجاد ارعاب و وحشت
۵. **واکنش رژیم پهلوی نسبت به ایراد سخنرانی امام خمینی در عصر عاشورای سال ۴۲ چه بود؟**	یک روز پس از این سخنرانی، در بامداد چهاردهم خرداد، امام خمینی در خانهٔ خود دستگیر و به تهران منتقل شد.
۶. **نحوهٔ برخورد دولت عَلَم با تظاهرات مردم قم، پس از دستگیری امام خمینی چگونه بود؟**	اسدالله علم، نخست‌وزیر، به فرمان شاه دستور کشتار بی‌رحمانهٔ مردم را صادر کرد. به همین سبب، با اعلام حکومت نظامی، تانک‌ها و مسلسل‌های سنگین به خیابان آمدند. در قم، هواپیماهای نظامی بر فراز شهر به پرواز درآمدند. مأموران با محاصرهٔ تظاهرکنندگان آنها را مانند برگ پاییزی به زمین ریختند. تنها در یک کوچه تعداد ۳۲ نفر شهید و مجروح شدند. اجساد شهدا با کامیون‌های نظامی به مقصد نامعلومی حمل شد.

@ipbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکز عضو شوید

gajmarket.com خرید آنلاین در

۷. واکنش مردم تهران به دستگیری امام خمینی توسط رژیم پهلوی در خرداد ۴۲ چه بود و برخورد رژیم با آنها چگونه بود؟	در تهران، بازار تعطیل شد. مردم به سوی خیابان‌ها سرازیر شدند. دانشجویان دانشگاه تهران با شنیدن خبر دستگیری امام خمینی، بلافاصله کلاس‌ها را تعطیل کردند و با شعار «مرگ بر دیکتاتور»، خواستار آزادی امام خمینی بودند که با نیروهای انتظامی مواجه شدند. در جنوب شهر تهران، دسته‌ای از تظاهرکنندگان به سمت ایستگاه رادیو حرکت کردند. با ورود گارد شاهنشاهی، قتل‌عام صدها نفر از مردم آغاز شد.
۸. اسدالله علم (نخست‌وزیر) دربارهٔ کشتار مردم در ۱۵ خرداد ۴۲ چه اعترافی کرد؟	او اعتراف کرد که شاه نه تنها دستور تیراندازی داد، بلکه از قتل‌عام مردم پشتیبانی کرد.
۹. علت موفقیت دولت علم (رژیم پهلوی) در سرکوب قیام ۱۵ خرداد ۴۲ مردم تهران چه بود؟	نبود برنامه برای تظاهرات و خودجوش بودن حرکت اعتراض‌آمیز مردم (بدون سازماندهی)
۱۰. اقدام‌های حکومت پهلوی پس از سرکوب و کشتار مردم تهران در قیام ۱۵ خرداد کدام‌اند؟	موج دستگیری‌ها و تبعیدها در سراسر کشور آغاز شد و یاران امام خمینی یکی پس از دیگری روانهٔ زندان و تبعید شدند و جوانمردانی چون طیب حاج رضایی و حاج اسماعیل رضایی که پیشتاز تظاهرات مردم جنوب تهران بودند، پس از دستگیری و شکنجه‌های شدید تیرباران شدند.
۱۱. با روی کار آمدن حسنعلی منصور (بعد از عَلَم)، چه تغییراتی در عرصهٔ سیاسی ایران به وجود آمد؟	نسل جدیدی از سیاستمداران قدرت را به دست گرفتند. آنها برخلاف پیشینیان خود، بیش از انگلستان، موافق و همسو با سیاست‌های آمریکا بودند.
۱۲. حسنعلی منصور پس از دستیابی به قدرت دست به چه تغییراتی زد؟	تغییرهای گسترده در عرصهٔ مدیران کشور
۱۳. شاه (محمدرضا) در هفدهم فروردین ۱۳۴۳ با چه هدفی امام خمینی را آزاد کرد؟	با هدف جلب رضایت امام خمینی و ترس از رویارویی با قیامی دیگر
۱۴. به دنبال تصویب لایحهٔ کاپیتولاسیون، آمریکایی‌ها چه امتیازی به ایران دادند؟	آمریکایی‌ها وام ۲۰۰ میلیون دلاری به ایران را برای خرید اسلحه، به تصویب رساندند.

@cubooks
قبل از استفاده حتماً کتاب سی ای بی بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۵. امام خمینی از چه طریقی در جریان تصویب لایحهٔ کاپیتولاسیون قرار گرفت و در برابر آن، چه واکنشی از خود نشان داد؟	از طریق یکی از کارمندان دبیرخانهٔ مجلس - امام خمینی طی یک سخنرانی بسیار مهیج که به قول یکی از محققان آمریکایی «انقلابی‌ترین تقریر سیاسی یک‌صد سال اخیر ایران» بود، به‌شدت آمریکا، اسرائیل و شاه را مورد حمله قرار داد.
۱۶. واکنش رژیم پهلوی، پس از مخالفت امام خمینی با تصویب لایحهٔ کاپیتولاسیون چه بود؟	رژیم با برقراری حکومت نظامی در تهران و قم، در نیمه‌شب سیزدهم آبان ۱۳۴۳ ، امام خمینی را دستگیر و به فرودگاه مهرآباد تهران منتقل و به ترکیه تبعید کرد.
۱۷. بازتاب تبعید امام خمینی به ترکیه توسط رژیم پهلوی، در داخل و خارج از ایران چه بود؟	تبعید امام خمینی، علاوه بر واکنش مردم ایران که با تظاهرات و اعتصابات همراه بود، دارای بازتاب جهانی و واکنش شخصیت‌های علمی و سیاسی و دانشجویان ایرانی خارج از کشور بود.
۱۸. حسنعلی منصور به وسیلهٔ چه کسی، به چه جرمی و در کجا ترور شد؟	توسط محمد بخارایی (یکی از اعضای هیئت‌های مؤتلفهٔ اسلامی) به جرم خیانت به کشور و در جلو مجلس شورای ملی ترور شد.

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۱۶۰ کتاب درسی

لایحهٔ کاپیتولاسیون، آمریکایی‌های مقیم ایران را از چه امتیازاتی برخوردار می‌کرد؟

مطابق قرارداد وین که مربوط به نمایندگان سیاسی کشورها بود، برای کلیهٔ نیروهای آمریکایی در ایران، به صورت یک‌جانبه، مصونیت قضایی ایجاد می‌کرد.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۶۲ کتاب درسی

۱ حمله به مدرسهٔ فیضیهٔ قم و مدرسهٔ طالبیهٔ تبریز، چه پیامدهایی به دنبال داشت؟

برخلاف انتظار رژیم، مبارزه را جدی و آشکارتر کرد. روحانیان تهران، قم، مشهد، اصفهان، شیراز و برخی شهرستان‌ها، به منظور ابراز همدردی و پشتیبانی از حوزهٔ علمیهٔ قم، به مدت یک هفته دست به اعتصاب زدند و از رفتن به مساجد و اقامهٔ نماز جماعت خودداری کردند.

امام خمینی در اعلامیهٔ معروف خود، شاه‌دوستی را با غارتگری، جنایت و تجاوز به احکام اسلام مساوی دانست و به نام ملت، نخست‌وزیر را استیضاح کرد.

@cipbooks
قبل از استفاده حتماً در کانال سی آی پی بوکز عضو شوید

gajmarket.com.خرید آنلاین

۲ دستگیری امام خمینی در خرداد ۱۳۴۲ ، چه واکنشی در جامعه ایجاد کرد؟

با انعکاس خبر دستگیری امام خمینی در ۱۵ خرداد، موجی عظیم از اعتراض مردمی در قم به پا خاست. به دنبال آن، در تهران و شهرستان‌های ورامین، مشهد، قزوین، کاشان، شیراز، تبریز، اصفهان و چند شهر دیگر نیز، تظاهرات اعتراض‌آمیز به راه افتاد.

۳ قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ چه دستاوردهایی داشت؟

۱- دارای ابعاد ضداستعماری و ضداستبدادی بود و توانست به طور فراگیر توده‌های مختلف مردم را در صحنهٔ مبارزه علیه رژیم بسیج کند و بذر فرهنگ مبارزه به عنوان تکلیف الهی در جامعه کاشته شد.

۲- این قیام موجب بالا رفتن رشد سیاسی در میان حوزه‌های علمیه و روحانیت و گرایش بیشتر روشنفکران و دانشگاهیان به ارزش‌های اسلامی به عنوان برافروزندهٔ مشعل مبارزات سیاسی در جهان شد.

۳- به جریان‌های مبارز دینی و غیردینی نشان داد که رژیم شاه از طریق مسالمت‌آمیز و در چارچوب قانون اساسی اصلاح‌پذیر نیست و برای مبارزه با نظام استبدادی و وابسته، راهی جز مبارزهٔ مستمر وجود ندارد.

۴- این قیام شکل جدیدی از مبارزه را عرضه و آزمایش کرد و تجربهٔ گران‌قدری بود که توانست با رهبری امام خمینی مبارزهٔ ملت را تا دستیابی به پیروزی ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ تداوم و ثمر بخشد.

۴ لایحهٔ کاپیتولاسیون چگونه به تصویب رسید و مفاد آن چه بود؟

در جلسهٔ نیمه‌شب ۲۱ مهر ۱۳۴۳، با تطمیع و تهدید نمایندگان مجلس شورا، بی‌سروصدا این لایحه تصویب شد. براساس این لایحه که در دولت عَلَم تنظیم و تصویب شده بود، برای مستشاران و نظامیان آمریکایی و خدمتکاران آنها در ایران، درخواست مصونیت قضایی شده بود و آنان از حقوق و مزایای قرارداد وین (مربوط به نمایندگان سیاسی کشورها) برخوردار می‌شدند.

۵ سه مورد از آثار و نتایج نهضت بیداری اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) را بنویسید.

۱- ورود جدّی اسلام سیاسی به روند بیداری اسلامی و عرصهٔ مبارزه با دیکتاتوری و استعمار خارجی

۲- ورود آشکار مرجعیت شیعه به عرصهٔ مبارزه با استبداد داخلی و وابستگی رژیم پهلوی به آمریکا و...

۳- پیوند بیش از پیش حوزویان و دانشگاهیان و مخالفت صریح و عملی هر دو گروه با اقدامات دین‌ستیزانهٔ رژیم پهلوی

۴- طرح اندیشهٔ حکومت اسلامی بر پایهٔ نظریهٔ ولایت فقیه

۵- بازسازی کارکرد مسجد و منبر و تبدیل آنها به کانون‌های بیداری اسلامی

@cipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۱۹: تحولات ایران پس از تبعید امام خمینی

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. اوضاع سیاسی ایران در فاصلهٔ ۱۳۴۳ تا ۱۳۵۶ چگونه بود؟	در این سال‌ها امیرعباس هویدا نخست‌وزیر بود. دوران نخست‌وزیری او که سیزده سال طول کشید، اوج استبداد و دیکتاتوری محمدرضاشاه در ایران است. نخست‌وزیر، وزیران، نمایندگان مجلس شورای ملی و مجلس سنا و حتی مقامات پایین‌تر، براساس میل و خواست شاه عزل و نصب یا انتخاب می‌شدند. شاه در تمام امور و شئون کشور دخالت می‌کرد و دولت و مجلس مجری فرامین او بودند. شاه حتی حزب‌های فرمایشی و دولت‌ساخته را تعطیل کرد و نظام تک‌حزبی برقرار کرد و همهٔ مردم ایران را مکلّف ساخت در حزب رستاخیز عضویت یابند. حکومت شاه، سیاست فشار بر منتقدان و سرکوب مخالفان را شدت بخشید.
۲. فعالیت حزب رستاخیز شامل چه مواردی بود؟	حزب رستاخیز به مثابه یک سازمان امنیتی جدید در ذیل ساواک فعالیت خود را آغاز کرد که علاوه بر فعالیت‌های به‌ظاهر حزبی، عملکرد تمام گروه‌ها و بخش‌های فعال در سیاست رژیم را رصد کرده و گزارش آن را به شاه منتقل می‌نمود.
۳. شاه (محمدرضا) با برگزاری جشن‌های ۲۵۰۰ ساله، کدام بخش از تاریخ ایران را نادیده گرفت؟	چندین هزار سال تمدن ایران باستان قبل از هخامنشیان و نیز هزار و چهارصد سال از تمدن ایران اسلامی
۴. نتیجهٔ تغییر تقویم هجری شمسی به تقویم شاهنشاهی در زمان محمدرضاشاه چه بود؟	تخریب و تضعیف مؤلفه‌های هویت ملی
۵. کمیتهٔ مشترک ضدخرابکاری به چه منظوری تشکیل شد؟	برای هماهنگی مطلوب میان نیروهای سرکوبگر
۶. در زمان حکومت محمدرضا پهلوی، براساس اعلام سازمان عفو بین‌المللی، ایران از نظر تعداد زندانیان سیاسی، در جهان مقام چندم را داشت؟	با حدود دویست هزار زندانی، مقام سوم را در جهان داشت.

@cibbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی آی بی بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۷. سیاست خارجی حکومت پهلوی در فاصلهٔ سال‌های ۱۳۴۳ تا ۱۳۵۶ متأثر از چه بود؟	تحت تأثیر منافع و اغراض قدرت‌های بزرگ جهان و به‌خصوص آمریکا
۸. با انتخاب کدام فرد به ریاست‌جمهوری آمریکا، نقش ژاندارمی منطقهٔ خلیج فارس به محمدرضاشاه واگذار شد؟ تأثیر این اقدام چه بود؟	با انتخاب ریچارد نیکسون از حزب جمهوری‌خواه که در نتیجهٔ آن، پشتیبانی آمریکا بر غرور و استبداد محمدرضاشاه در داخل ایران افزود و او را سرمست قدرت کرد.
۹. روابط حکومت پهلوی طی سال‌های ۱۳۴۳ تا ۱۳۵۶ با کشورهای غربی از جمله انگلستان و شوروی چگونه بود؟	گرم و دوستانه بود. شاه با شوروی که رقیب و دشمن آمریکا بود، مناسبات سیاسی نسبتاً دوستانه‌ای داشت.
۱۰. محمدرضا پهلوی قدرتش را بر چه پایه‌هایی استوار ساخته بود؟	دیوان‌سالاری دولتی، دربار و ارتش
۱۱. اولین مشتری سلاح‌های جنگی آمریکا در دنیا از ۱۹۷۴ م./ ۱۳۵۳ ش. چه کسی بود و چند درصد از بودجهٔ دولت را صرف هزینه‌های نظامی می‌کرد؟	محمدرضاشاه بود که بیش از ۳۰ درصد از بودجهٔ دولت را در این راه صرف می‌کرد.
۱۲. نتیجهٔ افزایش خرید تسلیحات نظامی ایران از آمریکا در زمان محمدرضاشاه چه بود؟	وابستگی بیشتر ایران به آمریکا و حضور گستردهٔ مستشاران آمریکایی در کشور ما؛ به گونه‌ای که بیشترین تعداد مستشاران آمریکایی در یک کشور خارجی، در ایران حضور داشتند و این تعداد در اواخر حکومت پهلوی به ۹۰ هزار نفر رسید.
۱۳. چرا فرایند وابستگی اقتصادی ایران به آمریکا در دوران محمدرضاشاه به سود آمریکا و دیگر دولت‌های غربی بود؟	زیرا درآمد حاصل از نفت، صرف واردات کالاهایی می‌شد که پیش از اصلاحات آمریکایی و انقلاب سفید، کشاورزان و صنعتگران ایرانی تولید می‌کردند؛ بنابراین دلارهای نفتی، بار دیگر به مبدأ خود یعنی کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا باز می‌گشت.
۱۴. ثروت اعضای خانوادهٔ پهلوی از چه راه‌هایی به دست آمده بود؟	فروش زمین‌های متصرفی در دورهٔ رضاشاه، برداشت بیش از دو میلیارد دلار از درآمدهای نفتی، قمارخانه‌ها و سایر مکان‌های فساد، قاچاق مواد مخدر، دلالی معامله‌های خارجی و مشارکت نامشروع در سهام صدها شرکت خصوصی و دولتی

@cipbooks
قبل از استفاده حتما با کتابال سی آی پی بوکس صحبت نمایید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۵. ناظران غربی سرمایهٔ خارج‌شده از کشور توسط محمدرضا پهلوی را چقدر تخمین زدند؟	بالغ بر بیست میلیارد دلار
۱۶. اولین سخن امام خمینی هنگام تبعید به ترکیه با افسر مأمور درون هواپیما چه بود؟	من برای دفاع از وطنم تبعید شدم.
۱۷. منظور شاه (محمدرضا) از تبعید امام خمینی به خارج از کشور چه بود؟	او می‌خواست رهبری نهضت را از ایران دور سازد تا شعله‌های بیداری را در ایران خاموش کند.
۱۸. جنبش دانشجویی در دهه‌های ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰ کدام آرمان‌ها را سرلوحهٔ برنامه‌های خود قرار داد؟	عدالت اجتماعی، استقلال، آزادی و پیشرفت کشور
۱۹. جنبش دانشجویی (انجمن‌های اسلامی دانشجویان) محور فعالیت‌های خود را روی چه موضوعاتی متمرکز ساخت؟	موضوعات فرهنگی و مقابله با افکار مارکسیستی و الحادی و مخالفت با ایدهٔ جدایی دین از سیاست
۲۰. پیامد گرایش محمدرضا پهلوی به فرهنگ غرب چه بود؟	تضعیف هویت ملی (ایرانی و اسلامی) و ایجاد پدیدهٔ ازخودبیگانگی فرهنگی در جامعه

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۷۳ کتاب‌درسی

۱ برنامه‌های فرهنگی رژیم پهلوی در فاصلهٔ ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ ش. چه اهدافی را تعقیب می‌کرد؟

در عرصهٔ فرهنگی، رژیم برنامه‌های گسترده‌ای را به قصد تضعیف ارزش‌های دینی و ملی و ترویج فرهنگ غربی تدارک دید.

۲ اهداف و انگیزه‌های محمدرضاشاه از برگزاری جشن‌های ۲۵۰۰ ساله چه بود؟

این جشن‌ها رؤیاهای بلندپروازانهٔ شاه بود. او در مقایسه با بسیاری از شخصیت‌های مطرح جهان فاقد مقبولیت مردمی بود و برای کسب اعتبار کاذب، درصدد برآمد حکومت و شخصیت خود را به کوروش پادشاه هخامنشی پیوند زند و از این طریق محبوبیت و مشروعیتی کسب کند.

۳ عملکرد ساواک و نیروهای امنیتی رژیم پهلوی از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ ش. چگونه بود؟

ساواک برای جلوگیری از ارتباط امام خمینی با ملت ایران تلاش‌های زیادی انجام داد، حتی از چاپ و توزیع رسالهٔ امام خمینی به شدت جلوگیری و دارندهٔ آن را شش ماه تا دو سال به زندان محکوم می‌کرد.

۴ به چهار مورد از فعالیت‌های سیاسی و فرهنگی امام خمینی (ره) در دوران تبعید اشاره کنید.

۱- پیوسته مردم را به استقامت دعوت می‌کرد و به آنان امید می‌بخشید. ۲- ایشان ضمن تحلیل‌های روشنگرانه دربارهٔ مسائل ایران و حوادث خاورمیانه به ویژه جنگ اعراب و اسرائیل، همواره خطر سلطهٔ همه‌جانبهٔ آمریکا بر ایران و پیامدهای فرهنگی و سیاسی ناشی از آن را گوشزد می‌کرد. ۳- برای برقراری وحدت میان روحانیون و دانشگاهیان در مبارزه علیه شاه تلاش می‌کرد. ۴- ضمن تبیین نظریهٔ حکومت اسلامی، به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی بر پایهٔ ماهیت سیاسی و اجتماعی دین مبین اسلام اهتمام ورزید. ۵- اندیشهٔ جدایی دین از سیاست را که سالیان طولانی توسط رژیم پهلوی تبلیغ و ترویج می‌شد کمرنگ کرد و فصل نوینی در اندیشهٔ سیاسی و فکری جامعهٔ ایران گشود.

@ciphooks

gajmarket.com.ir خرید آنلاین در

۵ مخالفان رژیم پهلوی در فاصلهٔ ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ ش. شامل چه گروه‌هایی بودند؟

۱- مسلمانان انقلابی که با اعتقاد به رهبری امام خمینی مبارزه می‌کردند و به مبارزه به عنوان یک وظیفهٔ اسلامی و تکلیف شرعی می‌نگریستند. از دیدگاه امام خمینی، بهترین راه مبارزه با شاه، افزایش آگاهی عمومی و بسیج همگانی مردم برای مبارزه‌ای فراگیر بود.

۲- چپ‌گرایان که با تأثیر پذیرفتن از اندیشه‌های مارکسیستی، راه رهایی را در پیروی از نظریه‌های مارکسیستی می‌دیدند. از نظر اغلب آنان تنها راه‌رهایی جنگ مسلحانه بود (به راه انداختن جنگ چریکی).

۳- ملی‌گرایان که اغلب آنها اعتقادی به تغییر رژیم پهلوی نداشتند و معتقد بودند باید اصل سلطنت را پذیرفت، ولی در جهت کاهش خودکامگی شاه تلاش کرد.

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکز عضو شوید

درس ۲۰: ایران در مسیر انقلاب اسلامی

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. در جریان انتخابات ۱۹۷۶ م. جیمی کارتر با طرح چه شعاری وارد عرصهٔ رقابت‌های انتخاباتی شد؟	«حقوق بشر» و «فضای باز سیاسی»
۲. به چه دلیل پیروزی کارتر در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا (۱۹۷۶ م.)، به منزلهٔ شکست شاه (محمدرضا) تلقی شد؟	زیرا کارتر نامزد دمکرات‌ها بود و شاه در مبارزهٔ انتخاباتی آمریکا، برای پیروزی رقیب او از حزب جمهوری‌خواه هزینهٔ زیادی کرده بود.
۳. براساس راهبرد کدام تفکر، شاه (محمدرضا) نقش ژاندارمی منطقه (خاورمیانه) را برای آمریکا ایفا می‌کرد؟	جمهوری‌خواهان آمریکایی
۴. واقعیتِ طرح فضای باز سیاسی و حقوق بشر کارتر، چه بود؟	واقعیت این است که اصولاً طرح فضای باز سیاسی و حقوق بشر یک شعار تبلیغاتی بود؛ زیرا آمریکا حتی در اوج اعمال خشونت و کشتار بی‌رحمانهٔ ۱۷ شهریور ۵۷ از شاه حمایت کرد.
۵. سولیوان (آخرین سفیر آمریکا در ایران) نسبت به سیاست‌های دوگانهٔ حقوق بشر و سیاست‌های سرکوب‌گرایانهٔ آمریکا برای مهار انقلاب اسلامی ایران چه موضعی گرفت؟	کارتر را متهم به نفاق کرد.
۶. امام خمینی کدام حادثه را از الطاف خفیهٔ الهی خواند؟	درگذشت مشکوک حاج سیدمصطفی خمینی در نجف
۷. جیمی کارتر (رئیس‌جمهور آمریکا) در سفر دی‌ماه ۵۶، ایران را با چه عبارتی ستود؟	«جزیرهٔ ثبات» در یکی از پرآشوب‌ترین نقاط جهان
۸. شاه (محمدرضا) پس از پایان سفر کارتر از ایران، دست به چه اقدامی زد؟	شاه همان روز دستور داد مقاله‌ای شدیداللحن علیه امام خمینی نوشته شود. مقالهٔ معروف به «ایران و استعمار سرخ و سیاه» با امضای مستعار احمد رشیدی مطلق، یک هفته بعد در روزنامهٔ اطلاعات (۱۷ دی ۵۶) به چاپ رسید.
۹. قیام ۲۹ بهمن ۵۶ مردم تبریز به چه مناسبتی رخ داد و نتیجهٔ آن چه بود؟	اربعین (چهلم) شهدای قم (قیام ۱۹ دی) که به دنبال آن، ارتش مردم را به گلوله بست.
۱۰. در کدام شهر به مناسبت چهلم شهدای تبریز مراسم برگزار شد؟	یزد

@cipbooks
فیش از انتشار حتما در کانال تلگرامی ما پیگیری شود
gajmarket.com خرید آنلاین در

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۱. حوادث مهم دورهٔ نخست‌وزیری جمشید آموزگار چه بود؟	۱- درگذشت مشکوک آیت‌الله سیدمصطفی خمینی ۲- سفر کارتر به ایران ۳- انتشار مقالهٔ توهین‌آمیز علیه امام در روزنامهٔ اطلاعات و اعتراضات گستردهٔ مردمی علیه آن ۴- جنایت سینما رکس آبادان
۱۲. حادثهٔ آتش‌سوزی سینما رکس آبادان را شرح دهید و بنویسید که مردم، عامل آتش‌سوزی را چه کسانی می‌دانستند.	در مرداد ۱۳۵۷ ، سینما رکس آبادان در یک جنایت مهیب به آتش کشیده شد و ۴۷۷ نفر در آتش سوختند. مردم، ساواک را عامل آتش‌سوزی می‌دانستند و سهل‌انگاری مسئولان رژیم در پیگیری موضوع و عدم رسیدگی مراکز امنیتی، بر این باور صحه گذاشت.
۱۳. به دنبال کدام حادثه آموزگار مجبور به استعفا شد و پس از او چه کسی و با تظاهر به چه شعاری نخست‌وزیر شد؟	در پی فاجعهٔ سینما رکس آبادان آموزگار استعفا کرد و جعفر شریف‌امامی (از فراماسونرهای برجستهٔ بنیاد پهلوی) با تظاهر به شعار آشتی ملی نخست‌وزیر شد.
۱۴. تظاهرات گستردهٔ مردم تهران پس از نماز عید فطر (۱۳ شهریور ۵۷) که به امامت آیت‌الله مفتح برگزار شد، چه پیامدهایی داشت؟	این تظاهرات وحشت شاه، دولت و آمریکا را افزایش داد. از این رو، آنان چاره را در اقدام به برقراری حکومت نظامی و توسل به خشونت گسترده دیدند.
۱۵. حادثهٔ ۱۷ شهریور ۵۷ را شرح دهید.	صبح ۱۷ شهریور مردم به خیابان‌ها آمدند. در تهران، هزاران نفر در میدان شهدا اجتماع کردند. نظامیان و کماندوها نتوانستند مردم را متفرق کنند و به اعتراف یک خبرنگار خارجی «با مسلسل تانک‌ها، آنها را به گلوله بستند. چرخ‌بال‌ها (هلی‌کوپترها) نیز برای متفرق کردن مردم، از مسلسل و مواد تخریبی استفاده کردند و منظره به میدان «اعدام دسته‌جمعی» شباهت داشت.»
۱۶. در کاخ سفید آمریکا، بر سر چگونگی مقابله با انقلاب اسلامی ایران، چه نظراتی وجود داشت؟	شورای امنیت ملی معتقد به کشتار گستردهٔ مردم و وزارت امور خارجه درصدد نفوذ در انقلاب بود و این اختلاف باعث سردرگمی کارتر و شاه در سرکوب مردم و انقلاب اسلامی شده بود.

@ciboooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

فکر کنید و پاسخ دهید ..... صفحهٔ ۱۷۵ کتاب درسی

چرا شاه در مبارزات انتخاباتی آمریکا، از نامزد حزب جمهوری‌خواه حمایت می‌کرد؟ جمهوری‌خواهان، برخلاف دموکرات‌ها، به فضای باز سیاسی، دموکراسی و اصلاحات اجتماعی تأکید نمی‌کردند و معتقد بودند با رژیم‌های دست‌نشانده و سرکوب مردم، به اهداف خود خواهند رسید و به همین دلیل، حکومت استبدادی شاه را پذیرفته بودند. تلاش جمهوری‌خواهان برای تأمین منافع شرکت‌های نفتی و مجتمع‌های نظامی آمریکا و توجه آنها به کشور نفت‌خیزی چون ایران، که علاوه بر دارا بودن منابع غنی نفتی، حکومتی دیکتاتور داشت، این تصور را در ذهن محمدرضاشاه به وجود آورد که جمهوری‌خواهان بهتر از دموکرات‌ها هستند. هر وقت جمهوری‌خواهان زمام امور آمریکا را در دست داشتند، رژیم شاه احساس راحتی می‌کرد و بر قدرت‌نمایی و خشونتش در کشور می‌افزود؛ اما همین که دموکرات‌ها روی کار آمدند، احساس خطر می‌کرد و می‌کوشید خود را با سیاست آنها تطبیق دهد و در کشور فضای باز سیاسی به وجود آورد.

بدیهی است در چنین شرایطی، برای رژیم پهلوی انتخابات آمریکا اهمیت داشت و وی میلیون‌ها دلار از بیت‌المال را صرف هزینه‌های انتخاباتی حزب جمهوری‌خواه آمریکا می‌کرد.

فکر کنید و پاسخ دهید ..... صفحهٔ ۱۷۸ کتاب درسی

چرا قیام ۱۹ دی‌ماه نقطهٔ عطف انقلاب اسلامی و سرآغاز حرکت خودجوش مردمی به شمار می‌رود؟ زیرا نتایج و پیامدهای بسیار مهمی برای انقلاب داشت و باعث سرعت بخشیدن و جهت دادن به هدف اصلی انقلاب شد و ماهیت دروغین شعار حقوق بشر و فضای باز سیاسی رژیم را افشا کرد. بعد از قیام ۱۹ دی، تظاهرات در شهرهای دیگر نیز گسترش یافت.

پرسش‌های نمونه ..... صفحهٔ ۱۸۱ کتاب درسی

۱ شاه برای هماهنگی با برنامهٔ حقوق بشر کارتر، در سال ۱۳۵۶ چه تغییر و تحولاتی در ایران ایجاد کرد؟

شاه اعلام کرد که در کشور، فضای باز سیاسی ایجاد خواهد کرد. بنابراین، در مرداد ۱۳۵۶ ، امیرعباس هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را به نخست‌وزیری منصوب کرد. به دنبال آن، اعلام شد که قانون محاکمهٔ سریع مخالفان در دادگاه‌های سری نظامی لغو شده است و محاکمه‌هایی که در آنها محکومان اغلب به تیرباران و زندان‌های طولانی محکوم می‌شدند، بعد از آن علنی خواهد بود. همچنین با اعلام تشکیل «کمیسیون شاهنشاهی برای مبارزه با فساد»، رژیم به وجود فساد گسترده در دستگاه‌های دولتی اقرار کرد.

۲ برگزاری مجالس ختم سیدمصطفی خمینی چه پیامدی به دنبال داشت؟ در این مجالس، سخنرانی‌های تندی علیه شاه صورت گرفت. با وجود ممنوعیت شدید نام بردن از آیت‌الله خمینی، این حادثه باعث شد تا بار دیگر به طور گسترده‌ای نام امام خمینی بر سر زبان‌ها بیفتد.

۳ انتشار مقالهٔ توهین‌آمیز روزنامهٔ اطلاعات در هفدهم دی ۱۳۵۶، چه واکنش‌هایی در جامعه ایجاد کرد؟

این اقدام با واکنش فوری طلاب، روحانیون و مردم قم روبه‌رو شد. تظاهرات نوزدهم دی، منتهی به حملهٔ نیروهای نظامی به مردم شد که طی آن، چهارده نفر کشته و عدهٔ زیادی مجروح و جمعی از علما و روحانیون نیز دستگیر و تبعید شدند، اما دامنهٔ اعتراض‌ها افزایش یافت.

۴ عکس‌العمل دولت آمریکا را نسبت به کشتار مردم ایران در ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ توضیح دهید.

کارتر طی پیامی، از شاه اعلام پشتیبانی و از اقدام‌های او در راه بازگرداندن نظم حمایت کرد.

@ripbooks
تهیه و استفاده صرفاً برای کانال تلگرامی ریپ بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۲۱: پیروزی انقلاب اسلامی

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. علت اخراج امام خمینی از عراق چه بود و ایشان پس از این اقدام، قصد رفتن به کجا را داشت؟ توضیح دهید.	با روزافزون شدن تظاهرات مردمی در ایران، رژیم عراق در پی یک توافق محرمانه با شاه و هماهنگی با آمریکا، اقدام به اخراج امام خمینی از آن کشور کرد. امام در ۱۳ مهر ۱۳۵۷ به طرف کویت رفت، اما دولت کویت اجازهٔ ورود به او نداد و چون عراق نیز اجازهٔ بازگشت نمی‌داد، در نتیجه امام خمینی و همراهانش، در ۱۵ مهر ۱۳۵۷ به فرانسه رفتند.
۲. پیامدهای پخش صحنه‌هایی از سرکوب تظاهرات ۱۳ آبان ۱۳۵۷ در دانشگاه تهران چه بود؟	۱- پخش این صحنه‌ها احساسات مردم را برانگیخت. ۲- به دنبال آن، شریف امامی از نخست‌وزیری برکنار شد و ارتشبد ازهاری، به جای او منصوب شد. ۳- در همان روز، مجدداً در تهران تظاهراتی برگزار و طی آن، بخشی از سفارت انگلیس به آتش کشیده شد. ۴- در روز ۱۵ آبان، شاه طی سخنانی، اعتراف کرد که «پیام انقلاب ملت ایران» را شنیده و سوگند یاد کرد که خطاها، فساد، ظلم و بی‌قانونی، دیگر تکرار نخواهد شد.
۳. یکی از فرازهای مهم و سرنوشت‌ساز انقلاب اسلامی در سال ۵۷ چه بود؟	تظاهرات و راهپیمایی تاریخی مردم در عاشورای ۵۷
۴. علت، چگونگی و دستاورد تظاهرات و راهپیمایی مردم در عاشورای ۵۷ را بنویسید.	علت: امام خمینی با صدور پیامی برخاسته از ماهیت و فلسفهٔ قیام عاشورا، مردم را به راهپیمایی در این روز بزرگ دعوت کرد. چگونگی: با وجود برقراری حکومت نظامی، مردم در اولین شب محرم به خیابان‌ها آمدند، اما رژیم عزاداران را به گلوله بست و زمینه را برای راهپیمایی عظیم تاسوعا و عاشورا فراهم کرد. جمعیتی که در تهران به سوی میدان آزادی حرکت کردند، حدود ۴ میلیون و در سراسر کشور بالغ بر ۱۶ میلیون نفر برآورد شده است. دستاورد: در ظهر عاشورای ۵۷ تحلیلگران مسائل سیاسی و خبرگزاری‌های مختلف جهان، عمر حکومت شاهنشاهی را در ایران پایان‌یافته تلقی کردند.

@cibooks
فایل استفاده حتما در کانال سی آی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۵. قطعنامهٔ راهپیمایی روز عاشورای سال ۵۷، توسط چه کسی قرائت شد و دربردارندهٔ چه مسائلی بود؟	آیت الله بهشتی - این قطعنامه تأکیدی مجدد بر سرنگونی نظام سلطنتی، بازگشت امام خمینی به کشور، تشکیل جمهوری اسلامی و دعوت از ارتش برای پیوستن به مردم بود.
۶. پس از برکناری ازهاری از نخست‌وزیری، چه کسی به جای او منصوب شد؟	شاپور بختیار از اعضای جبههٔ ملی
۷. با بسته شدن همهٔ راه‌ها برای ماندن شاه در کشور، اهتمام عمدهٔ آمریکا بر کدام مسئله قرار گرفت و چه اقدامی انجام داد؟	حفظ ساختار ارتش؛ به همین دلیل ژنرال رابرت هایزر (معاون نیروهای آمریکا در اروپا) در دی‌ماه ۵۷ به ایران فرستاده شد.
۸. وظیفهٔ ژنرال هایزر در ایران چه بود؟	هماهنگی با سران ارتش، برای حمایت از دولت بختیار و در صورت لزوم، انجام کودتای نظامی علیه انقلاب و حفظ مراکز راهبردیِ مورد نظر آمریکا
۹. شورای انقلاب اسلامی به دستور چه کسی تشکیل شد و چه وظایفی به آن واگذار شد؟	امام خمینی - این شورا موظف شد به بررسی چگونگی تشکیل دولت موقت، نحوهٔ انتقال قدرت و فراهم کردن مقدمه‌های تصویب قانون اساسی جدید بپردازد.
۱۰. در چه تاریخی شاه از ایران فرار کرد و قرار بود به کجا برود؟ توضیح دهید.	در روز ۲۶ دی ۱۳۵۷ شاه از ایران فرار کرد و قرار بود به آمریکا برود، اما کارتر با فریب‌کاری، او را به مصر فرستاد.
۱۱. به دنبال اعلام خبر فرار شاه از ایران، چه وضعی در کشور حاکم شد؟	جشن و سرور بی‌سابقه‌ای در سراسر کشور برپا شد. مردم با ریختن به خیابان‌ها، پخش نقل و شیرینی و روشن کردن چراغ اتومبیل‌ها به شادی و شکرگزاری پرداختند.
۱۲. امام خمینی در چه شرایطی و در چه تاریخی به وطن بازگشت؟	امام به‌رغم تلاش‌های آمریکا، دولت بختیار و مخالفان غیرمذهبی حکومت شاه و با وجود احتمال سوءقصد به جانش، در ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ در میان عظیم‌ترین استقبال تاریخی به ایران بازگشت.
۱۳. ایستادن امام خمینی بر پله‌های هواپیما در فرودگاه مهرآباد (هنگام بازگشت به وطن) نماد چه بود؟	نماد خاتمه یافتن دوران استیلای بیگانگان بر کشور و آغاز عصر جدیدی در تاریخ سیاسی ایران بر پایهٔ استقلال و احیای ارزش‌های اسلامی و ملی
۱۴. پس از اعلام رسمی دولت موقت (۱۶ بهمن ۵۷)، شاپور بختیار دست به چه اقدامی زد؟	او قرارداد تحویل تجهیزات نظامی (قبلاً خریداری‌شده از آمریکا به ارزش هفت میلیارد دلار) را لغو کرد و با این اقدام، کل مبلغ به جیب آمریکا رفت.

@cipbooks
قبل از استفاده کتابا در کانال بی آی پی بخوانید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۹۰ کتاب درسی

۱ هجرت امام خمینی به پاریس، چه پیامدهایی در پی داشت؟

تصور شاه و آمریکا این بود که دور شدن امام خمینی از ایران، سبب جدایی وی از جریان انقلاب خواهد شد، اما شرایط بهتر ارتباطات در فرانسه به کمک رهبر انقلاب آمد. از آن پس، تماس‌ها راحت‌تر و پیام‌ها بیشتر شد.

۲ ازهاری برای برقراری آرامش به چه اقداماتی دست زد؟

او در اولین اقدام برای ایجاد کاهش نارضایتی و برقراری آرامش، جمعی از سران بدنام رژیم پهلوی مانند امیرعباس هویدا، نخست‌وزیر سابق و ارتشبد نصیری، رئیس سابق ساواک را دستگیر کرد.

۳ دولت آمریکا در دورهٔ نخست‌وزیری بختیار، چه سیاستی نسبت به ایران اتخاذ کرد؟

شورای امنیت ملی آمریکا به دنبال اجرای کودتا و به راه انداختن جوی خون در ایران بود، اما کارتر، وزارت امور خارجه و سازمان سیا به فکر فریب مردم از طریق جایگزینی بختیار (از اعضای جبههٔ ملی) به‌جای شاه و سوار شدن بر موج انقلاب بودند.

۴ چرا برپایی تظاهرات عاشورا، به منزلهٔ یک همه‌پرسی عمومی تلقی شد؟

چون در این راهپیمایی در سراسر کشور بالغ بر ۱۶ میلیون نفر خواستار استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی شدند و تنفر خود را از حکومت پهلوی اعلام کردند.

۵ دولت موقت چگونه شکل گرفت؟

با پیشنهاد شورای انقلاب، مهندس مهدی بازرگان، به عنوان نخست‌وزیر دولت موقت انتخاب شد و خبر آن، در شانزدهم بهمن‌ماه رسماً به اطلاع مردم رسید. در پی آن، امام خمینی از مردم خواست تا با برگزاری تظاهراتی آرام، از دولت بازرگان حمایت کنند.

@cnbooks
قبل از استفاده شما در کانال سی ای بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۲۲: دولت موقت مهندس مهدی بازرگان

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. موضع امام خمینی نسبت به مهندس بازرگان و دولت او چه بود؟	امام خمینی ضمن اعلام حمایت جدی از مهندس بازرگان، دولت وی را دولتی شرعی معرفی کرد و از مردم خواست که از آن حمایت کنند.
۲. مهندس بازرگان در چه تاریخی کابینهٔ خود را معرفی کرد؟ آنها معمولاً اعضا یا طرفداران کدام تفکر بودند؟	در ۲۵ بهمن ۱۳۵۷ - تقریباً همگی از اعضا یا طرفداران نهضت آزادی و جبههٔ ملی بودند.
۳. نتیجهٔ همه‌پرسی ملی تعیین نظام سیاسی ایران چه بود؟	اکثریت (۹۸/۲ درصد) کسانی که حق رأی داشتند، به «جمهوری اسلامی» رأی دادند.
۴. مجلس خبرگان به فرمان چه کسی، با چه تعدادی، توسط چه کسانی و در چه تاریخی تشکیل شد؟	امام خمینی، طی فرمانی از دولت موقت، خواستار برگزاری انتخابات برای تشکیل مجلس خبرگان و تدوین و تصویب قانون اساسی شد. این مجلس با انتخاب ۷۲ نماینده توسط مردم، در مرداد ۱۳۵۸ تشکیل شد.
۵. موضع امام خمینی، مردم و نیروهای انقلابی نسبت به اصل ولایت فقیه چه بود؟	امام خمینی، مردم و نیروهای انقلابی به دفاع از اصل مذکور پرداختند و آن را ضددیکتاتوری و مخالف استبداد دانستند.
۶. طبق قانون اساسی جدید، شورای نگهبان به چه منظوری تشکیل شد؟	شورای نگهبان تشکیل شد تا علاوه بر تشخیص عدم مغایرت و تعارض مصوبات مجلس شورای اسلامی با احکام اسلام و قانون اساسی، بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی نظارت و از آرای مردم پاسداری کند.
۷. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، کدام نهادهای انقلابی و با چه اهدافی شکل گرفتند؟	۱- کمیتهٔ انقلاب اسلامی با هدف برقراری نظم و امنیت ۲- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و بسیج مستضعفان برای دفاع از کشور و ارزش‌های انقلاب اسلامی ۳- جهاد سازندگی به منظور سازندگی و رفع محرومیت از روستاها ۴- کمیتهٔ امداد امام خمینی به قصد دستگیری از محرومان ۵- نهضت سوادآموزی برای کاهش نرخ بالای بی‌سوادی

@cbooks
قبل از استفاده کتاب‌های درسی در کانال‌های تلگرامی و پی‌دی‌اف عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۸. چه عواملی موجب ایجاد فاصله بین دولت موقت و امام و یاران امام شد؟	بی‌ارادگی و ناتوانی در تبعیت از روش انقلابی امام خمینی
۹. بهترین ابزار برای آمریکا (پس از پیروزی انقلاب اسلامی) به منظور مقابله با انقلاب چه بود؟	بهترین ابزار، گروه‌های سیاسی مختلفی بودند که در سایهٔ قیام مردم و رهبری امام خمینی فرصت خودنمایی یافته بودند.
۱۰. اصلی‌ترین احزاب و گروهک‌هایی که ابزاری برای آمریکا جهت مقابله با انقلاب اسلامی بودند، کدام‌اند؟	۱- حزب خلق مسلمان در آذربایجان شرقی ۲- حزب دمکرات کردستان ۳- حزب خلق عرب در خوزستان ۴- تشکل‌های بلوچستان و ترکمن‌صحرا
۱۱. اقدامات حزب خلق مسلمان علیه انقلاب چه بود و امام خمینی در برابر اقدامات آنها چه واکنشی نشان داد؟	این حزب در تابستان ۱۳۵۸ ، هم‌زمان با انتخابات مجلس خبرگان، حمله به مراکز نظامی رسمی کشور را آغاز کرد. سردمداران حزب ابتدا تهدید کردند که انتخابات را تحریم خواهند کرد. پس از انجام انتخابات نیز به نتیجهٔ آن اعتراض کردند. با ادامهٔ آشوب و اغتشاش در تبریز، امام خمینی طی یک سخنرانی، فعالیت این حزب را قیام علیه اسلام و حکومت اسلامی برشمرد.
۱۲. توطئهٔ حزب خلق مسلمان در آذربایجان چگونه پایان یافت؟	به دنبال سخنرانی امام خمینی و افشا شدن اسنادی در خصوص رابطهٔ سخنگوی حزب خلق مسلمان با آمریکا، مردم مسلمان آذربایجان با حضور حماسی در صحنه، کار این گروهک را یکسره کردند و به فعالیت‌های تفرقه‌افکنانه و فتنه‌جویانهٔ آن پایان دادند.
۱۳. بارزترین نمونهٔ آشوب‌های منطقه‌ای که توسط عوامل استکبار به منظور تجزیهٔ بخشی از میهن اسلامی طراحی شد، چه بود؟	غائلهٔ کردستان
۱۴. چه عواملی در ایجاد و استمرار غائلهٔ کردستان نقش داشت؟	۱- عوامل کشورهای غربی (در رأس آن آمریکا) و بلوک شرق (در رأس آن شوروی سابق) ۲- عامل‌های کشورهای غربی منطقه (مانند رژیم بعث عراق با ارسال پول و اسلحه برای آنان) ۳- همجواری کردستان با عراق (امکان فرار آنها هنگام احساس خطر، به داخل خاک آن کشور) ۴- ازهم‌پاشیدگی ارتش، همزمان با سقوط حکومت پهلوی و نوپایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

@ebooks
غیر از استفاده حتما در کانال ما آن چه پیوند عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۵. دو نمونه از جنایات رژیم بعث عراق را در مورد کردهای عراقی و ایرانی ذکر کنید.	بمباران شیمیایی حلبچه در عراق و سردشت در ایران
۱۶. به چه دلیل فتنه‌های تجزیه‌طلبانهٔ کردستان راه به جایی نبرد؟	چون که اکثریت قریب به اتفاق مردم و علمای کردستان، اعم از شیعه و سنی، حامی انقلاب اسلامی و حافظ تمامیت ارضی ایران بودند.
۱۷. چگونگی و علل شکل‌گیری بلوای ترکمن‌صحرا را بنویسید.	بلوای ترکمن‌صحرا، از فروردین ۱۳۵۸ آغاز شد و تا اواخر زمستان همان سال ادامه یافت. این آشوب، با سوءاستفادهٔ آشوبگران از اختلاف‌ها و تفاوت‌های مذهبی و قومی آغاز شد. اختلاف ناشی از عملکرد حکومت پهلوی و سیاست‌های سوء آن در منطقه بر سر مالکیت زمین‌های کشاورزی نیز از دیگر عوامل مورد بهره‌برداری این گروه‌ها بود.
۱۸. غائلهٔ ترکمن‌صحرا توسط چه کسانی آغاز و چگونه خنثی شد؟	چریک‌های فدایی خلق (سازمان کمونیستی طرفدار شوروی) با تشکیل «ستاد خلق ترکمن»، دست به مصادرهٔ خودسرانهٔ زمین‌ها و اموال در این منطقه زدند. این توطئه با هوشمندی مردم منطقه و حضور نیروهای انقلابی خنثی شد.
۱۹. وجوه مشترک گروه‌های سیاسی مخالف انقلاب اسلامی ایران کدام‌اند؟	۱- اغلب ماهیت چپ و مارکسیستی داشتند یا به ظاهر چنان می‌نمودند. ۲- هر کدام به یک یا چند قدرت خارجی (منطقه‌ای یا بین‌المللی) وابسته بودند. ۳- از تفاوت‌های مذهبی و قومی در جهت تفرقه‌افکنی و فتنه‌انگیزی سوءاستفاده می‌کردند.
۲۰. علت استعفای بازرگان از نخست‌وزیری چه بود؟	اعتراضات شدید گروه‌های سیاسی و انقلابی به علت ملاقات محرمانهٔ بازرگان با برژینسکی (مشاور امنیت ملی کارتر و از آمرین کشتار مردم ایران در زمان شاه)، تسخیر سفارت آمریکا در تهران و به گروگان گرفتن اعضای سفارت در روز ۱۳ آبان ۱۳۵۸.

@ripbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوک عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۹۹ کتاب درسی

۱ امام خمینی چه وظایفی را به دولت موقت محول کرد؟

۱- ادارهٔ امور مملکت

۲- اجرای رفراندوم برای تعیین نظام سیاسی کشور

۳- تشکیل مجلس منتخبان مردم برای تدوین و تصویب قانون اساسی

۴- برگزاری انتخابات مجلس نمایندگان ملت، طبق قانون اساسی جدید

۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران چگونه تدوین و تصویب شد؟

مجلس خبرگان قانون‌های اساسی کشورهای مختلف غربی و اسلامی را بررسی کرد و با توجه به قانون اساسی سابق کشور و مبناهای فقهی و اسلامی، همچنین نظریات نمایندگان گروه‌های مختلف سیاسی و فکری، تدوین قانون اساسی ایران را آغاز کرد.

۳ مهم‌ترین دسیسه‌ها و توطئه‌های آمریکا را بر ضد انقلاب اسلامی برشمارید.

۱- تضعیف، حذف و ترور دانشمندان و متفکران دینی و یاران امام

۲- ایجاد گروه‌های سیاسی مخالف

۳- حمایت از ساواکی‌ها

۴- ایجاد آشوب در استان‌ها

۵- حملهٔ نظامی به طبس

۶- تحریم و محاصرهٔ اقتصادی

۷- جنگ تبلیغاتی و شایعه‌پراکنی علیه انقلاب اسلامی

۸- طراحی کودتا و جنگ تحمیلی هشت‌ساله

۴ گروه‌های ضدانقلاب خواستار چه تغییراتی در انقلاب اسلامی بودند؟

تغییر در ترکیب شورای انقلاب، مسلح کردن گروهک‌ها و انحلال ارتش

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۲۳: اولین دورهٔ ریاست جمهوری

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. در اولین دورهٔ انتخابات ریاست جمهوری، چه کسی و با چه تعداد رأی به ریاست جمهوری انتخاب شد؟	ابوالحسن بنی‌صدر با بیش از ده میلیون و پانصد هزار رأی
۲. حزب جمهوری اسلامی به پیشنهاد و مدیریت چه کسی و با چه هدفی تشکیل شد؟	به پیشنهاد و مدیریت آیت‌الله بهشتی برای سازماندهی تشکیلاتی و همبستگی بیشتر ملی
۳. به چه دلیل حزب جمهوری اسلامی مورد عناد و مخالفت نیروهای معارض نظام و انقلاب قرار گرفت؟	زیرا اعضای این حزب سرپرستی بعضی از حیاتی‌ترین نهادهای کشور را به دست گرفته بودند.
۴. چرا پس از انتخاب شدن بنی‌صدر به ریاست جمهوری، مخالفت‌های او با حزب جمهوری اسلامی و نیروهای طرفدار امام و انقلاب وارد مرحلهٔ جدیدی شد؟	زیرا در انتخابات مجلس شورای اسلامی (اسفند ۵۸)، حزب جمهوری و نیروهای طرفدار امام و انقلاب اسلامی توانستند اکثریت قاطع کرسی‌های مجلس را به دست آورند.
۵. یکی از شناخته‌شده‌ترین شیوه‌های خشونت‌آمیز برای مهار انقلاب‌ها در تاریخ معاصر چیست؟	ترور رهبران نهضت‌های ضداستعماری و استقلال‌طلبانه
۶. ترور فیزیکی شخصیت‌های انقلاب اسلامی طی چه مراحلی اجرا شد؟ به طور کامل توضیح دهید.	مرحلهٔ اول: از ابتدای سال ۱۳۵۸ آغاز شد. در ۳ اردیبهشت ۱۳۵۸، تیمسار قرنی (اولین رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران) به شهادت رسید. در ۱۲ اردیبهشت همان سال، آیت‌الله مطهری (رئیس شورای انقلاب) به شهادت رسید. در ۴ شهریور همان سال، حاج مهدی عراقی و فرزندش به شهادت رسیدند. مدتی بعد آیت‌الله قاضی طباطبایی در تبریز و در آذرماه دکتر مفتح به شهادت رسیدند. این ترورها توسط گروهک چپ التقاطی «فرقان» انجام می‌گرفت. مرحلهٔ دوم: اولین مورد ترور در ۶ تیر ۱۳۶۰ آیت‌الله خامنه‌ای بود و او به شدت مجروح شد. روز ۷ تیرماه بر اثر انفجار بمب در دفتر حزب جمهوری اسلامی، بیش از ۷۰ نفر از نمایندگان مجلس، وزیران و دولتمردان انقلابی به شهادت رسیدند. در ۸ شهریور ۶۰ به دنبال بمب‌گذاری در محل تشکیل هیئت دولت، رجایی و باهنر (رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر) به شهادت رسیدند. این ترورها به وسیلهٔ سازمان مجاهدین خلق انجام گرفت.

@zipbooks

gajmarket.com.ir خرید آنلاین

۷. عوامل اصلی حفظ نظام اسلامی از گرداب حوادث، خصوصاً بحران‌های ناشی از ترور شخصیت‌های انقلابی کدام است؟	قدرت رهبری امام و نقش برجستهٔ مردم
۸. اقدامات دشمنان انقلاب با حمایت آمریکا برای به سقوط کشاندن انقلاب اسلامی ایران کدام‌اند؟	۱- تقویت و تشویق گروهک‌های ضدانقلاب که جو سیاسی-اجتماعی کشور را آشفته و بحرانی ساخته بودند. ۲- به وجود آوردن آشوب‌های استانی در قالب حرکت‌های قومی ۳- ایجاد اختلاف در ارکان اصلی نظام ۴- ترور شخصیت‌های برجستهٔ انقلاب ۵- جوسازی و ایجاد جنگ روانی و ایجاد رعب و وحشت بین مردم، همراه با تبلیغات وسیع از شبکه‌های خبری و مطبوعاتی ۶- حملهٔ نظامی به ایران ۷- طراحی کودتا (نوژه) ۸- مخالفت با دستیابی ایران به فناوری هسته‌ای صلح‌آمیز
۹. حملهٔ نظامی آمریکا به ایران چگونه صورت گرفت و نتیجهٔ آن چه بود؟	زمامداران آمریکا پس از تسخیر سفارت این کشور در تهران، برای رهایی از این بحران و نمایش اقتدار خود تصمیم گرفتند به بهانهٔ نجات گروگان‌ها به عملیات تلافی‌جویانه‌ای دست بزنند. این عملیات با ۹۰ کماندو از میان نیروهای مختلف آمریکایی، با هشت چرخ‌بال نیروی دریایی و شش هواپیما انجام شد. مهاجمان در کویر طبس، در تاریکی شب فرود آمدند و اقدام به سوخت‌گیری کردند. یکی از چرخ‌بال‌ها دچار نقص فنی شد. هم‌زمان، توفان شن نیز آغاز شد و آنها را دچار حیرت کرد. بر اثر برخورد یک هواپیما با یک چرخ‌بال، هر دو منهدم شدند و هشت تن از متجاوزان در آتش سوختند و بقیه فوراً منطقه را ترک کردند.
۱۰. هدف از اجرای کودتای نوژه چه بود و چرا با شکست مواجه شد؟	پس از ناکامی در حملهٔ نظامی به ایران دشمنان انقلاب تصمیم به اجرای کودتا گرفتند تا از طریق اشغال یا بمباران مراکز مهم کشور (قم، تهران و اقامتگاه امام) تکلیف انقلاب را یکسره کنند. این کودتا با نفوذ نیروهای مؤمن و وطن‌خواه انقلاب، درون کودتاچیان، هوشیاری نظام نوپای انقلابی و لطف الهی شکست خورد.

@cibooks قبل از استفاده حتما در کانال سی آی بی بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۲۱۰ کتاب‌درسی

۱ در دورهٔ ریاست جمهوری بنی‌صدر، بین جریان اصولگرا (انقلابی و حزب‌الله) و جریان لیبرال و چپ، چه اختلاف‌هایی بروز کرد؟

ریشهٔ اصلی اختلاف‌ها، همان مسائلی بود که نیروهای اصولگرا و انقلابی با لیبرال‌ها داشتند. بنابراین رفته‌رفته، جریان‌های سیاسی به دو جناح کلی نیروهای انقلابی و مدافع اسلام و نیروهای مخالف این جریان شامل لیبرال‌ها و نیروهای چپ تقسیم شدند. گروه دوم به‌تدریج با حمایت بنی‌صدر شروع به فعالیت و جوسازی و اخلال کردند. رسانه‌های تبلیغاتی غربی نیز با ایجاد جو تبلیغاتی مسموم به حمایت از بنی‌صدر و طرفدارانش پرداختند. این اختلافات برای انتخاب نخست‌وزیر شدت گرفت؛ بنی‌صدر و گروهک‌های پشتیبان او برای تحمیل کردن فرد مورد نظر خود به مجلس، اقدام به هیاهو و جوسازی گسترده کردند، اما به دلیل ایستادگی نمایندگان مجلس سرانجام رئیس‌جمهور مجبور شد محمدعلی رجایی را که مورد اعتماد مجلس بود، معرفی کند.

۲ سه مورد از مهم‌ترین اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق را در سال ۱۳۶۰ بنویسید.

اولین ترور در ۶ تیر ۱۳۶۰، متوجه آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای شد که او را به شدت مجروح ساخت. حادثهٔ دیگر در ۷ تیرماه بود که بر اثر انفجار بمب در محل دفتر حزب جمهوری اسلامی، بیش از ۷۰ نفر از نمایندگان مجلس، وزیران و دولتمردان انقلابی به شهادت رسیدند. در ۸ شهریور ۱۳۶۰، به دنبال بمب‌گذاری در محل هیئت دولت، آقایان رجایی و باهنر (رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر) به شهادت رسیدند.

۳ انقلاب فرهنگی در چه شرایطی و با چه هدفی انجام شد؟

در آن دورهٔ بحران‌زده، دانشگاه‌ها محل مجادلات و درگیری‌های سیاسی شده بود؛ زیرا گروه‌های سیاسی کلاس‌های درس دانشگاه‌ها را به دفترهای گروهی خود تبدیل کرده بودند و ضمن نگهداری اسلحه و وسایل و تجهیزات نظامی در آنها، تشنج‌آفرینی‌های خیابانی و... را هدایت می‌کردند. به همین دلیل در اردیبهشت ۱۳۵۹ ، شورای انقلاب به پیشنهاد دانشجویان مسلمان دانشگاه‌ها را موقتاً تعطیل کرد تا هم به مدیریت آنها نظم و سازمان بدهد، هم در درس‌های آموزش عالی تحول ایجاد کند.

۴ بنی‌صدر چرا و چگونه از ریاست جمهوری عزل شد؟

در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ جنگ تحمیلی با حملهٔ عراق به ایران آغاز شد. بنی‌صدر که فرماندهی کل قوا را نیز برعهده داشت، سبب بسیاری از ناهماهنگی‌ها در جنگ بود. همچنین به دلیل کج‌روی و احساس مسئولیت نکردن بنی‌صدر در شرایط حساس و خطیر کشور، مجلس شورای اسلامی، مطابق قانون اساسی، با اکثریت آرا به عدم صلاحیت او برای ادامهٔ مسئولیت ریاست‌جمهوری رأی داد.

۵ علت مخالفت دولت آمریکا و برخی کشورهای استعماری با برنامهٔ هسته‌ای صلح‌آمیز ایران چیست؟

جلوگیری از دست یافتن ایران به دانش هسته‌ای صلح‌آمیز؛ این کشورها می‌خواهند دانشِ ارزشمند هسته‌ای در انحصار کامل خودشان باشد و دیگر کشورها به آن دسترسی نداشته باشند.

@ciphooks

gajmarket.com.ir خرید آنلاین در

درس ۲۴: جنگ تحمیلی رژیم بعثی حاکم بر عراق علیه ایران

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. **جنگ تحمیلی رژیم بعثی عراق علیه ایران در چه تاریخی و چگونه آغاز شد؟**	در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، در حالی که مردم ایران به زندگی عادی خود مشغول بودند، یکباره هواپیماهای نظامی ارتش بعثی عراق در آسمان چند شهر ایران، از جمله تهران ظاهر شدند و به بمباران مناطقی پرداختند.
۲. **سابقهٔ دشمنی دولتمردان عراق با ایران به چه دورانی برمی‌گردد؟ توضیح دهید.**	دورهٔ صفویه؛ در دوران صفویان، دولت عثمانی به قصد کشورگشایی، ایران را آماج حملات خود قرار داد. صفویان برای حفظ تمامیت ارضی ایران تا حد زیادی کوشیدند و مانع تجاوز آنان به خاک ایران شدند.
۳. **کشور عراق در چه سالی و از ترکیب کدام استان‌ها تشکیل شد و زیر سلطهٔ کدام کشور قرار گرفت؟**	در سال ۱۲۹۸ ش. از ترکیب سه استان بغداد، موصل و بصره، کشور عراق تشکیل شد و زیر سلطهٔ مستقیم انگلستان قرار گرفت.
۴. **عهدنامهٔ الجزایر چرا و چگونه بین ایران و عراق امضا شد؟**	در سال ۱۳۳۸ ش. عبدالکریم قاسم (رئیس‌جمهور عراق) ادعا کرد خرمشهر قسمتی از خاک عراق است و پس از آن ارتش بعثی عراق در قسمت‌های مرزی، به تجاوز به خاک ایران دست زد. در پی آن، موضوع در سازمان ملل مطرح شد و در نهایت با وساطت رئیس‌جمهور الجزایر، «عهدنامهٔ الجزایر» در سال ۱۳۵۴ ش. بین ایران و عراق به امضا رسید.
۵. **رژیم بعثی عراق در سال ۱۳۵۹ با چه تصوری به خاک ایران حمله کرد؟**	سردمداران رژیم بعثی گمان می‌کردند به دلیل وقوع انقلاب و تضعیف ارتش و نیروهای مسلح، با حملهٔ همه‌جانبه به ایران می‌توانند در کمترین زمان ممکن، به اهداف ازپیش‌تعیین‌شدهٔ خود برسند.
۶. **رژیم بعثی عراق در حمله علیه ایران از حمایت کدام کشورها برخوردار بود؟**	از حمایت مادی و معنوی برخی کشورهای عربی و قدرت‌های بزرگ (آمریکا، فرانسه، انگلیس و شوروی سابق) برخوردار بود.

@ajbooks
قبل از استفاده حتما در کانال ما عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۷. در آغاز جنگ، ارتش بعثی صدام کدام مناطق ایران را به اشغال خود درآورد؟	ارتش بعثی قسمت‌هایی از استان‌های کرمانشاه، ایلام، کردستان و خوزستان را به اشغال درآورد. خرمشهر به اشغال آنها درآمد و شهر آبادان نیز محاصره شد.
۸. پس از حملهٔ عراق به ایران (بنابر بعضی گزارش‌ها) شوروی قصد تصرف کدام نواحی ایران را داشت؟	آذربایجان و کردستان
۹. پس از آنکه صدام، با مقاومت مردم ایران مواجه شد، دست به چه جنایت‌هایی زد؟	او شهرهای بی‌دفاع را با موشک مورد هجوم قرار داد تا روحیهٔ مقاومت مردم ایران را از بین ببرد مانند برخورد نخستین موشک دشمن به تهران در ۱۹ اسفند ۱۳۶۶. همچنین استفاده از گازهای شیمیایی در جبهه‌های جنگ را در پیش گرفت.
۱۰. اقدام ناجوانمردانهٔ آمریکا به دفاع از عراق در جنگ با ایران، در تیرماه ۱۳۶۷ چه بود؟	اعزام ناوگان جنگی به خلیج فارس و هدف قرار دادن هواپیمای مسافربری ایران
۱۱. کدام خواسته‌های ایران در تیرماه ۱۳۶۷ در قطعنامهٔ ۵۹۸ سازمان ملل مورد توجه قرار گرفت؟	عقب‌نشینی به مرزهای بین‌المللی پس از آتش‌بس و تعیین متجاوز
۱۲. مذاکرات ایران و عراق دربارهٔ پذیرش آتش‌بس (قطعنامهٔ ۵۹۸) چه مدتی طول کشید و چگونه به پایان رسید؟	مذاکرات بین وزرای دو کشور (ایران و عراق) قریب دو سال به درازا کشید. سرانجام در پی ایستادگی هیئت مذاکره‌کنندهٔ ایرانی در حفظ حقوق ایران در اروندرود و پافشاری بر اجرای قرارداد مرزی سال ۱۹۷۵، مذاکرات با پیروزی ایران به پایان رسید و رئیس‌جمهور عراق طی نامه‌ای به رئیس‌جمهور ایران (هاشمی رفسنجانی) به اعتبار قرارداد ۱۹۷۵ (الجزایر) صحه گذاشت و خط تالوِگ در اروندرود، به عنوان مرز آبی دو کشور تثبیت شد.
۱۳. تاریخ رحلت امام خمینی (ره) چیست؟	شب ۱۴ خرداد ۱۳۶۸
۱۴. آیت‌الله خامنه‌ای به دلیل داشتن کدام شرایط و ویژگی‌ها، توسط مجلس خبرگان رهبری، به مقام رهبری برگزیده شد؟	به دلیل داشتن شرایط و ویژگی‌های مندرج در اصل یکصدونهم قانون اساسی (اجتهاد، عدالت، تقوا، بینش صحیح سیاسی و اجتماعی، درایت، تدبیر، شجاعت و توانمندی مدیریتی لازم برای هدایت امت) به مقام رهبری برگزیده شد.

@ketabbooks قبل از انتشار کتاب در کانال تلگرامی ما بررسی شده است

خرید آنلاین در gajmarket.com

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۲۱۲ کتاب درسی

چرا قدرت‌های بزرگ و برخی از کشورهای منطقه، در جنگ تحمیلی، به شدت از رژیم متجاوز صدام حمایت می‌کردند؟

برای حفظ منافع خود در منطقهٔ خاورمیانه؛ زیرا اگر تفکر انقلاب اسلامی در این سرزمین‌ها ترویج و تبلیغ می‌شد، منافع قدرت‌های بزرگ مورد تهدید قرار می‌گرفت و حاکمان عرب منطقه نیز به دلیل استبدادی بودن حاکمیت‌هایشان در معرض خطر سقوط قرار می‌گرفتند.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۲۲۰ کتاب درسی

۱ چرا در ابتدای جنگ، ارتش صدام به پیشرفت‌های سریع در خاک ایران موفق شد؟

از آنجا که ایران هنوز آمادگی کافی برای مواجهه با جنگی بزرگ را نداشت، نیروهای زمینی عراق موفق شدند به سرعت از مرزها بگذرند و با کشتار مردم بی‌گناه و اسارت آنها، بخش‌هایی از مناطق غربی و جنوبی کشور را اشغال کنند.

۲ نتیجهٔ پیروزی‌های پی‌درپی ایران در جبهه‌های جنگ چه بود؟

پیروزی‌های پی‌درپی ایران در جبهه‌های جنگ، به تقویت وحدت ملی در کشور انجامید. با همت غیورمردان ایران، آبادان از محاصره خارج و خرمشهر آزاد شد. دشمن متجاوز در بقیهٔ نقاط مرزی نیز تن به شکست‌های بزرگی داد و برخی دولت‌های عربی و غربی، به میزان کمک‌های آشکار و پنهان خود به عراق افزودند.

۳ صدام چه موقع ندای صلح‌خواهی سر داد؟

در حالی که نیروهای ایرانی پی‌درپی متجاوزان بعثی را عقب می‌راندند، صدام ندای صلح‌خواهی و مظلوم‌نمایی سر داد.

۴ چرا در ابتدا ایران آتش‌بس را نمی‌پذیرفت؟

دولت‌مردان ایرانی نمی‌توانستند چنین پیشنهادی را بپذیرند؛ زیرا هنوز بخش‌های زیادی از خاک ایران در تصرف متجاوزان بعثی بود و قبول آتش‌بس موجب تثبیت حضور آنان در خاک ایران می‌شد. به‌علاوه، آنان می‌دانستند که صدام درصدد است طی آتش‌بس، فرصتی به دست آورد تا به تجدید قوا و بازسازی نیروهای خود بپردازد. از طرف دیگر، صدام طی حمله به ایران، هزاران نفر از ایرانیان را قتل‌عام و خانواده‌های زیادی را داغ‌دار کرده بود. پس باید به عنوان آغازگر جنگ، محکوم و تنبیه می‌شد.

@cipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۲۵: آرمان‌ها و دستاوردهای انقلاب اسلامی

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. **محوری‌ترین شعار دوران مبارزه و هدف‌های اصلی و عمدهٔ انقلاب اسلامی ایران کدام‌اند؟**	استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی
۲. **شرط تحقق استقلال فکری و فرهنگی ملت ایران چیست؟**	ایجاد نوعی تحول عمیق اندیشه‌ای و اعتقادی در آنان و بازگشت به فرهنگ غنی اسلام و ایران
۳. **سخن «هرگز بردهٔ دیگری مباش، در حالی که خداوند تو را آزاد آفریده است.» منسوب به کیست و مبیّن کدام اصل است؟**	این سخن فرمودهٔ امام علی (ع) خطاب به فرزندش امام حسن (ع) و بیان‌کنندهٔ اصل آزادی است.
۴. **واژهٔ آزادی در کنار کدام پدیده‌ها معنی پیدا می‌کند؟**	قانون و معنویت
۵. **جمهوری اسلامی چه نوع حکومتی است؟**	حکومت مردم‌سالاری دینی که به آرای مردم و حاکمیت قانون‌های متعالی اسلام متکی است.
۶. **اولین نتیجهٔ انقلاب اسلامی داخل کشور چه بود؟**	تغییر رژیم وابسته و خودکامهٔ شاهنشاهی و استقرار نظام جمهوری اسلامی مبتنی بر آرا و خواست‌های مردم
۷. **از مهم‌ترین اصل‌های قانون اساسی، اصل «ولایت فقیه» است. این اصل متضمن چیست؟**	این اصل مترقی ضامن حفظ تمامیت ارضی، حراست از ارزش‌ها و آرمان‌های انقلاب و منافع ملی مردم ایران و مانع مهمی در جلوگیری از بازگشت دیکتاتوری و نفوذ بیگانه به شمار می‌رود.
۸. **دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ایران را برشمارید.**	۱- زدودن زنگارها و اوهام از چهرهٔ دین و احیای فرهنگ اسلامی به عنوان مکتبی پویا و حیات‌بخش ۲- زنده کردن احساس خودباوری، اعتماد و اتکا به خود و جلوگیری از احساس حقارت و خودباختگی مردم ایران در برابر بیگانگان ۳- موفقیت‌های چشمگیر در زمینه‌های علمی، فرهنگی و اجتماعی ۴- بستن کانون‌های فساد و زشت‌کاری و مبارزه با ترویج مادّیگری و مظاهر فرهنگ غربی ۵- افزایش سطح آگاهی عمومی، افزایش و رشد مطبوعات و نشریات، گسترش کانون‌های آموزشی و تربیتی درون کشور و درخشش و تعالی آثار هنری و فرهنگی ایران در سطح جهان ۶- احیای شخصیت زن اصیل ایرانی و حضور گستردهٔ آنها در جامعه ۷- احیای مفاهیمی مانند جهاد، شهادت، ایثار، اخلاص و مردمی شدن قوای مسلح

@ripbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

۹. مهم‌ترین شاخصهٔ رسمی و قانونی مشارکت سیاسی مردم در نظام جمهوری اسلامی ایران چیست؟	حضور آنان در انتخابات گوناگون مانند: انتخابات ریاست‌جمهوری، خبرگان رهبری، نمایندگان مجلس و شوراهای اسلامی شهرها و روستاها
۱۰. دستیابی به ..... از بزرگ‌ترین و افتخارآمیزترین دستاوردهای فنی و علمی انقلاب اسلامی است.	فناوری هسته‌ای
۱۱. امروز، جمهوری اسلامی ایران از حیث غنی‌سازی اورانیوم در بُعد صنعتی، چه موقعیتی دارد؟	فرایند تبدیل اورانیوم طبیعی به سوخت مورد نیاز برای تولید انرژی هسته‌ای فناوری بسیار پیشرفته‌ای است که فقط معدودی از کشورهای جهان بر آن دست یافته‌اند که ایران جزء این کشورها قرار دارد.
۱۲. براساس بیانات مقام معظم رهبری، دشمن بزرگ هر انقلاب که به درون جوامع انقلابی نفوذ کرده و در آن رشد می‌یابد، چیست و نشانه‌های آن کدام‌اند؟	میکروب رجعت یا ارتجاع است و نشانه‌های آن، نفوذ فساد و ایجاد تردید در اذهان جوانان نسبت به آرمان‌ها، دنیاطلبی، اشتغال به زینت‌های دنیوی و زندگی راحت در جامعه و بروز علائم زندگی تجملاتی در میان عناصر انقلابی است.

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحهٔ ۲۲۲ کتاب درسی

چرا امام خمینی استقلال فکری را شرط اول استقلال مملکت معرفی کرده است؟

تبلیغات دامنه‌دار دولت‌های شرق و غرب موجب شده بود ملت‌های مسلمان ترقی خود را در گرایش به یکی از ابرقدرت‌ها بدانند. امام به خوبی دریافته بود که مشکل بزرگ مسلمانان، خودباختگی و وابستگی فکری و فرهنگی است که از موانع استقلال واقعی کشورهاست. تا زمانی که افکار ملت از وابستگی به قدرت‌های بزرگ آزاد نشود، به استقلال واقعی نخواهد رسید. استقلال فکری باعث نفی سلطه‌پذیری همه‌جانبهٔ بیگانگان و تحقق شعار «نه شرقی، نه غربی» است.

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۲۳۴ کتاب درسی

۱ منظور از استقلال سیاسی، استقلال فکری و استقلال اقتصادی چیست؟

استقلال سیاسی به این معنی است که مدیران، مسئولان و سران کشور در تعیین خط مشی و اجرای برنامه‌های کشور، تابع دستور بیگانگان و مداخلهٔ آنها نباشند.

استقلال فکری در هر کشور زمانی حاصل می‌شود که مردم باور کنند بیگانگان بر آنان برتری ذاتی ندارند و آنها نیز با همت و پشتکار خود می‌توانند به سازندگی، پیشرفت، نوآوری و تعالی برسند.

استقلال اقتصادی به معنای نداشتن وابستگی در ابعاد گوناگون اقتصادی است. کشوری به استقلال اقتصادی می‌رسد که برای تأمین نیازهای اساسی جامعه‌اش، به دیگران وابسته نباشد.

@zipbooks

خرید آنلاین در gajmarket.com

۲ انقلاب اسلامی از جنبهٔ سیاسی در داخل کشور چه دستاوردهایی داشته است؟

۱- تغییر رژیم وابسته و خودکامهٔ شاهنشاهی و رفع استعمار و استبداد از ملت ایران

۲- استقرار نظام جمهوری اسلامی

۳- تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۴- استقلال سیاسی

۵- پیوند دین و سیاست و ارائهٔ الگویی نوین برای مردم‌سالاری دینی

۶- رشد سیاسی و آگاهی‌های عمومی مردم و حضور در صحنه‌های گوناگون

۷- شکست اُبهت قدرت‌های غربی و شرقی و قدرت‌های سلطه‌گر خارجی

۸ عدم سلطه‌پذیری و نفی هرگونه سلطه‌جویی نسبت به دیگر کشورها

۹- ترسیم چهرهٔ صلح‌طلبانه‌ای از اسلام با اثبات مظلومیت مردم ایران در جریان جنگ تحمیلی و سایر تهاجمات، با طرح تشنج‌زدایی در سطح دولت‌ها

۳ ولایت فقیه به‌عنوان هستهٔ مرکزی نظام جمهوری اسلامی چه نوع مشروعیتی دارد؟

دارای مشروعیت الهی است که با مقبولیت مردمی تحقق و عینیت می‌یابد.

۴ سه مورد از دستاوردهای بزرگ اقتصادی انقلاب اسلامی را بنویسید.

۱- تولید بیشتر کالا در داخل و حتی صدور بعضی از آنها به خارج از کشور

۲- توجه به عمران و آبادی روستاها و برخوردار کردن اکثر روستاها از نعمت آب، برق، مخابرات، مرکزهای آموزشی و بهداشتی، جاده و امکانات رفاهی و...

۳- افزایش سهم صادرات غیرنفتی

۵ در زمینهٔ فناوری هسته‌ای، انقلاب اسلامی چه دستاوردهایی داشته است؟

پیشرفت‌های عظیم در حوزهٔ علم و فناوری، از جمله دانش هسته‌ای، بیولوژی مولکولی و سلول‌های بنیادی؛ دانشمندان هسته‌ای ایران نسل جدیدی از سانتریفیوژهای هسته‌ای را طراحی و تولید کرده‌اند که موجب حیرت جهانیان و بغض و کینهٔ دولت‌های انحصارطلب غربی شده است.

@cipbooks

gajmarket.com خرید آنلاین در

درس ۲۶: بیداری اسلامی در جهان اسلام

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. عمده‌ترین هدف بیداری اسلامی چیست؟	بازگرداندن دین به عرصهٔ زندگی فردی و اجتماعی
۲. هدف‌های غایی و متعالی بیداری اسلامی چیست؟	ساختن تمدن جدید اسلامی و در نهایت تأسیس یک تمدن اسلامی با گسترهٔ جهانی است که در آن عقلانیت با معنویت، قدرت با اخلاق، دانش با ارزش و علم با عمل جمع شود.
۳. خاستگاه و سرآغاز بیداری اسلامی کجاست؟	بیداری اسلامی متعلق به کشور و منطقهٔ خاصی نیست و به کل جهان اسلام تعلق دارد. با این حال، خاستگاه اولیهٔ آن چهار کشور ایران، مصر، عثمانی و هند بوده است.
۴. چه عواملی موجب شد متفکران عثمانی به فکر بازنگری در افکارشان و در نتیجه بیداری اسلامی بیفتند؟	شکست امپراتوری عثمانی از دولت‌های اروپایی و از دست دادن برخی مناطق مسلمان‌نشین
۵. عوامل مؤثر در بیداری دانشمندان مسلمان هند کدام‌اند؟	۱- تسلط استعمار انگلیس بر شبه‌قارهٔ هند ۲- شکست مقاومت مسلحانهٔ مسلمانان هند
۶. ویژگی‌های مشترک بیداری اسلامی در کشورهای گوناگون کدام‌اند؟	۱- تمایل به بازگشت به اسلام راستین و اصیل ۲- توجه به وحدت جهان اسلام ۳- استعمارستیزی و ضدیت با نظام سلطه ۴- مبارزه با استبداد و دیکتاتوری حاکمان ۵- مردمی بودن و حضور گروه‌های مختلف اجتماعی در آن
۷. اندیشمندان عرب، یکی از راه‌های رفع عقب‌ماندگی خود را در چه می‌دانستند؟	بازگشت به اسلام اصیل و راستین
۸. نهضت فقه جعفری در پاکستان به رهبری چه کسی تأسیس شد؟	مفتی جعفر حسین
۹. جریان بیداری اسلامی در عثمانی به چه دلایلی شکل گرفت؟	بخش مهمی از جریان بیداری اسلامی در عثمانی در واکنش به ورود امواج غرب‌گرایی به امپراطوری شکل گرفت که در قالب اصلاحات به مرحلهٔ اجرا درآمد. بخش دیگری نیز به دلیل محدودیت‌های ایجادشده در حوزهٔ نفوذ علما و نیروهای مذهبی پدید آمد.

@cipbooks قبل از استفاده حتما از سلامتی سی آی پی بپرسید عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۱۰. پس از فروپاشی امپراتوری عثمانی و شکل‌گیری کشور ترکیه چه کسی در آن کشور به قدرت رسید و به دنبال چه اهدافی بود؟	کمال آتاتورک که به دنبال غربی‌سازی ترکیه و جدایی دین از سیاست بود.
۱۱. پس از مرگ آتاتورک، گروه‌های اسلام‌گرای ترکیه به چه شاخه‌هایی تقسیم شدند؟	به دو شاخهٔ سنت‌گرا و متجدد تقسیم شدند؛ سنت‌گراها از اساس مخالف غرب بودند و متجددان در پی یافتن راهی برای سازش میان اصول دین و دستاوردهای دانش نوین بودند.
۱۲. آیت‌الله خامنه‌ای امواج بیداری اسلامی را از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون چگونه تقسیم‌بندی کرده‌اند؟	۱- موج اول: پیروزی انقلاب اسلامی ایران ۲- موج دوم: پس از فروپاشی کمونیسم ۳- موج سوم: انقلاب‌های اخیر در کشورهای اسلامی
۱۳. تونس به چه دلیل از دیرباز مورد توجه کشورهای استعماری قرار گرفته است؟	تونس کشوری اسلامی در شمال آفریقاست که در کنار دریای مدیترانه واقع شده و به دلیل موقعیت جغرافیایی، سیاسی، تجاری و سوق‌الجیشی، نقش مهمی در سیاست کلی آفریقا و کشورهای عربی برعهده دارد.
۱۴. ژول فری، نخست‌وزیر اسبق فرانسه از تونس به چه عنوانی یاد می‌کند؟	کلید خانهٔ فرانسویان
۱۵. به چه دلایلی فعالیت‌های سیاسی در تونس، از سایر کشورهای منطقه و جهان عرب بیشتر است؟	نزدیکی جغرافیایی با اروپا، آشنایی اکثریت مردم با زبان فرانسه، وجود مراکز متعدد آموزش عالی، رفت‌وآمد میلیون‌ها جهانگرد خارجی به خصوص اروپاییان، گسترش فعالیت مطبوعات و گسترش آگاهی‌های عمومی مردم
۱۶. کدام اقدام در اعتراض به دیکتاتوری بن‌علی منجر به سقوط دیکتاتوری و فرار او به عربستان سعودی شد؟	خودسوزی محمد بوعزیزی
۱۷. چه عواملی باعث شده که مصر در جغرافیای سیاسی منطقه نقش حساس و مؤثری ایفا کند؟	موقعیت جغرافیایی و سوق‌الجیشی این کشور به ویژه وجود کانال سوئز در آن و همچنین هم‌جواری با فلسطین اشغالی و کشورهای لیبی و سودان
۱۸. پس از پایان تحت‌الحمایگی مصر توسط انگلستان (پس از جنگ جهانی اول) چه نوع نظام سیاسی در این کشور روی کار آمد؟	نظام سلطنتی مشروطه
۱۹. جمال عبدالناصر پس از آنکه قدرت سیاسی در مصر را به دست گرفت، چه نوع نظام سیاسی را ایجاد کرد؟	نظام مصر را جمهوری اعلام کرد و ناسیونالیسم عربی را ایدئولوژی حکومتی خود قرار داد.

@cipbooks
قبل از استفاده حتما در کانال سی پی بوکس عضو شوید

خریدآنلاین در gajmarket.com

۲۰. نتیجهٔ فساد سیاسی و اقتصادی مبارک و حکومتش در مصر چه بود؟	باعث رشد فعالیت‌ها و جنبش‌های اسلامی به ویژه جمعیت اخوان‌المسلمین شد که در نهایت به سرنگونی رژیم دیکتاتوری مصر و سقوط مبارک انجامید.
۲۱. نخستین واکنش معمر قذافی دیکتاتور لیبی در برابر قیام مردم چه بود؟	او قیام‌کنندگان را مشتی جوان وابسته به القاعده و مصرف‌کنندگان قرص‌های روان‌گردان توصیف کرد.
۲۲. سرانجام قیام مردم لیبی و حکومت قذافی چه بود؟	با ورود ناتو در مسئلهٔ لیبی کفهٔ قدرت به نفع مخالفان قذافی سنگینی کرد. سرانجام پس از ماه‌ها درگیری نظامی با سقوط طرابلس، حکومت قذافی سرنگون و خود او کشته شد.
۲۳. مردم یمن اعتراضات و تظاهرات خود را علیه رژیم دیکتاتوری کدام فرد آغاز کردند؟ نتیجه چه بود؟	علی عبدالله صالح؛ علی‌رغم طولانی و گسترده بودن مخالفت‌ها، مردم با سرکوب شدید مواجه شدند. عاقبت علی عبدالله صالح از یمن گریخت ولی جانشین او همان سیاست‌های غرب‌گرایانه را ادامه می‌دهد.
۲۴. کوچک‌ترین کشور خاورمیانه کدام است؟	بحرین
۲۵. چند درصد مردم بحرین شیعه هستند و حاکمیت سیاسی در این کشور متعلق به چه کسانی است؟	۸۰ درصد مردم بحرین شیعه هستند، اما حاکمیت سیاسی به اقلیت سنی تعلق دارد.
۲۶. در نزد اهالی شبه‌جزیره و ساحل‌نشینان خلیج فارس کلمهٔ «بحرانی» و «اهل‌البحرین» چه معنا و مفهومی دارد؟	کلمهٔ بحرانی مترادف با کلمهٔ شیعی به کار می‌رود و اقلیت اهل سنت در این شبه‌جزیره به نام اهل البحرین خوانده می‌شوند.
۲۷. موج ناآرامی‌ها در بحرین از چه زمانی آغاز شد؟	از زمانی آغاز شد که درخواست برپایی مجدد پارلمان (که از سال ۱۹۷۵ م منحل شده بود) و همچنین درخواست برای به جریان انداختن قانون اساسی راکد مانده از جانب امیرشیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه با بی‌اعتنایی روبه‌رو شد. حتی این درخواست با خشونت نظامی حکومت روبه‌رو شد.
۲۸. سه تن از متفکران و پیشوایان دینی را که در صدر نظریه‌پردازان عصر جدید و موج جاری بیداری اسلامی قرار دارند، ذکر کنید.	آیت‌الله حاج شیخ محمد حسین نائینی، استاد حسن البناء، حضرت امام خمینی (رحمه‌الله)
۲۹. برای اولین بار نظریهٔ حکومت مشروطهٔ مشروعه توسط چه کسی و در کدام کتاب مطرح شد؟	آیت‌الله نائینی در کتاب «تنبیه‌الامة و تنزیه‌الملة»

@cibooks
قابل ارائه به دانش‌آموزان استفاده‌کننده در کنکور سنی آزمون عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۳۰. اصیل‌ترین حرکت فکری در جریان بیداری اسلامی اهل سنت در عصر حاضر چیست و توسط چه کسی پایه‌گذاری شد؟	نهضت اخوان‌المسلمین - حسن‌البناء
۳۱. نقطهٔ عطف تاریخ دویست‌سالهٔ بیداری اسلامی در سراسر جهان اسلام چه بود؟	اندیشه و نهضت امام خمینی (ﷺ)
۳۲. اصول انقلاب‌های کنونی در کشورهای اسلامی را بنویسید.	۱- احیای عزت و کرامت ملی ۲- اسلام‌گرایی ۳- ایستادگی در برابر نفوذ و سلطهٔ غرب ۴- مبارزه با رژیم جعلی صهیونیستی ۵- مردمی بودن
۳۳. عناصر هویتی بیداری اسلامی کنونی کدام‌اند؟	۱- مردمی بودن ۲- اسلامی بودن ۳- استکبارستیزی

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۲۵۶ کتاب‌درسی

۱ بیداری اسلامی را تعریف کنید.

بیداری از نظر لغوی به معنی هوشیاری و برخورداری فرد از آگاهی است. بیداری اسلامی به معنای حالت برانگیختگی و آگاهی در امت اسلامی، تجدید حیات اسلام در کالبد فرد و جامعه، دعوت مجدد به اسلام، احیای ارزش‌های اسلامی و بازگشت به خویشتن اسلامی است.

۲ به چهار مورد از عوامل زمینه‌ساز شکل‌گیری بیداری اسلامی اشاره کنید.

۱- آگاهی نسبت به عقب‌افتادگی‌های علمی، اقتصادی و اجتماعی جوامع اسلامی

۲- آگاهی از پیشرفت‌های مادّی و علمی جهان غرب و مقایسهٔ آن با جوامع اسلامی

۳- توجه به گذشتهٔ پرافتخار و پرشکوه جهان اسلام و موفقیت آن در ایجاد تمدن اسلامی

۴- توجه به خرافات، بدعت‌ها و کاستی‌های موجود در عرصهٔ دینی در جهان اسلام

۳ سه مورد از علل ناکامی حرکت‌های بیداری اسلامی را در گذشته بنویسید.

۱- خودباختگی در برابر توسعهٔ فنی و مادّی تمدن غرب

۲- تسلط تحصیل‌کردگان در جوامع غربی و شرقی در امور مدیریتی، فرهنگی و علمی جوامع اسلامی

۳- استیلای نظامی غرب و شرق از طریق تهدید، اشغال یا کودتا و ایجاد حکومت‌های دست‌نشانده و وابسته

۴- غلبهٔ روحیهٔ یأس و ناامیدی بر افکار عمومی مسلمانان و از میان رفتن اعتماد به نفس آنها در امکان ایجاد تغییر و تحول بنیادین

۵- ایجاد و غلبهٔ روحیهٔ سازش یا حکومت‌های جائر در میان مسلمانان

۶- رسوخ و نفوذ تفکّرات مادّی مکاتب سرمایه‌داری غرب و کمونیستی شرق در جوامع اسلامی

۷- نبود رهبران قوی، آگاه و مردمی

©cipbooks

gajmarket.com خرید آنلاین در

۴ پیروزی انقلاب اسلامی چه آثاری بر جریان بیداری اسلامی جهان اسلام داشت؟ (به ۴ مورد اشاره کنید).

۱- تأثیر در هدایت رهبری و تبدیل رهبری معنوی و مشی سیاسی امام خمینی به الگویی برای حرکت‌ها و خیزش‌های اسلامی

۲- احیای کاربردهای دین در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی

۳- تبدیل ایران به ام‌القرای جهان اسلام

۴- حمایت از ملل محروم، مستضعف و تحت ستم در سراسر جهان

۵- ارائهٔ مدل عملی مردم‌سالاری دینی

۶- ارائهٔ راهبرد «نه شرقی، نه غربی» در عرصهٔ سیاست خارجی و نفی سلطهٔ سیاسی استکبار شرق و غرب

۷- ارائهٔ الگوی جهانی از سوی امام خمینی برای نجات همهٔ ملت‌ها و اثبات کارایی دین در عرصهٔ جهانی

۸- الهام گرفتن ملت‌های مسلمان از محتوای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۹- تغییر در مفاهیم رایج فلسفهٔ سیاسی با ایجاد گفتمان دین‌محور و نظریه‌پردازی حول محور دین و به چالش کشیدن مفاهیم رایج در فلسفهٔ سیاسی غرب و شرق

۱۰- تبیین راهکارهای عبور از فرهنگ غرب و احیای فرهنگ اسلامی توسط امام خمینی و رهبران جمهوری اسلامی

۵ ویژگی‌های بیداری اسلامی از نگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی کدام‌اند؟

۱- رهبر انقلاب اسلامی (آیت‌الله خامنه‌ای)، امام خمینی را مظهر بیداری اسلامی می‌دانند.

۲- ویژگی دیگر اندیشهٔ بیداری اسلامی در منظر آیت‌الله خامنه‌ای علاوه‌بر انطباق آن با اندیشهٔ بیداری اسلامی امام خمینی، پیوستگی آن در خط اعتدال آرمان‌گرایی است. ایشان بیداری را حتی فراتر از اسلام و دنیای اسلام می‌دانند و معتقدند که این جنبش تا قلب اروپا هم پیش خواهد رفت. به همین دلیل ایشان درصدد بازتعریف واژهٔ بیداری نیز برآمده‌اند و از واژگان و عباراتی چون «بیداری ملت‌ها»، «بیداری مردم»، «بیداری ملت‌های مظلوم»، «بیداری انقلابی»، «بیداری معنوی»، «بیداری ایمان»، «بیداری جهانی» و... نام برده‌اند.

۳- ایشان همچنین با استناد به آیات گوناگون قرآن، بیداری اسلامی را تحقق وعدهٔ نصرت الهی می‌دانند و آن را نتیجهٔ مقاومت آگاهانهٔ امت اسلامی تلقی می‌کنند.

۶ به سه مورد از پیامدهای امواج نوین بیداری اسلامی اشاره کنید.

۱- ایجاد شور و نشاط اجتماعی و احیای خودباوری دینی و اجتماعی در ملت‌های مسلمان

۲- از بین رفتن حاکمان دیکتاتور و دولت‌های دست‌نشانده و سرسپرده به نظام سلطه

۳- نفوذ و تحکیم روابط اسلامی بین ملت‌ها و دولت‌ها و فراهم شدن زمینه‌های همگرایی مسلمانان

۴- فراهم آمدن فرصت برای پیگیری مطالبات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای خود به ویژه در مورد قدرت‌های سلطه‌گر

۵- از میان رفتن یا تضعیف پایگاه‌ها و حامیان رژیم صهیونیستی در کشورهای دارای تجربهٔ بیداری اسلامی

۶- قدرت‌گیری و رشد اقتدار جنبش‌های اسلامی در مقابل رژیم صهیونیستی، به ویژه جنبش‌های حماسی، جهاد اسلامی فلسطین و حزب‌الله لبنان

@ciphooks